

antologia poeziei franceze

864

antologia poeziei franceze de la rimbaud pînă azi

★★★

În «Biblioteca pentru toți»
au apărut în ultima vreme:

- D. Anghel — Proză
Fénelon — Peripețiile lui
Telemah,
roman, 2 vol.
* * * — Paloma Blanca.
Basme hispanice
* * * — Odiseea marțiană.
Maeștrii antici-
pației clasice

Vor apărea în curînd:

- Petru Maior — Scrieri, 2 vol.
C. Dobrogeanu-
Gherea — Critice, 2 vol.
M. Sadoveanu — Neamul Șoimărești-
lor, roman
Titus Livius — Ab Urbe condita (De
la fundarea Ro-
mei), 2 vol.
Walter Scott — Rob Roy, roman,
2 vol.
* * * — Pagini alese din Enci-
clopedia fran-
ceză
H. de Balzac — Iluzii pierdute,
roman, 3 vol.
Taras Șevcenko — Poeme
S. Esenin — Poezii și poeme
E. Martinez-
Estrada — Radiografia pămpei,
2 vol.

editura minerva

Lei 5

antologia poeziei franceze

Pentru versiunea românească toate drepturile
rezervate Editurii Minerva (B.P.T.)

Ilustrația copertei : „*Forme vesele*” de André Masson

antologia poeziei franceze

de la rimbaud pînă azi

★ ★ ★

EDIȚIE ÎNTOCMITĂ DE
ION CARAION ȘI OVID S. CROHMĂLNICEANU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1976

EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

PE HARTA NOII POEZII :
ROZA VÎNTURILOR

LOUIS ÉMIÉ

Născut în 1900, la Bordeaux; mort în 1967.

Opere poetice: Les Relations humaines (1936); *Quatre poemes* (1939); *Amour de notre amour* (1941); *Délice du Vivant* (1941); *J'habite ici* (1942); *Le nom de Feu* (1944); *L'Hiver et l'Été* (1944); *L'État de grâce* (1946); *Perséphone* (1946); *Ce Désert* (1947); *Les Dormeuses* (1948); *Invention de la Mort* (1950); *L'Éclair et le Temps* (1951); *Romancero du Profil perdu* (1951); *Les Chemins de la Mer* (1951); *Toi* (1953); *Hauts désirs sans absence* (1953); *La forme humaine* (1953); *Alphabet pour apprendre à lire en vacances* (1954); *La figure* (1954); *Plaintes* (1956); *La Rose des Mers* (1957); *Le Rossignol* (1957); *L'Ange* (1958); *La Dame aux chats* (1959); *Les Volubilis* (1960); *Invention de l'amour* (1961).

Despre Louis Émié

„Voința de depășire a experienței sensibile are drept corolar la Émié dorința de a trăi integral, de a o epuiza. Așadar, pe materie și începînd cu materia se întemeiază la el un proces de spiritualizare în care căutarea frumuseții formale și înflorirea personalității se identifică“ (*Léon-Gabriel Gros*).

RUGA LUI EL GRECO

Doamne, dacă ți-am făcut miinile prea frumoase și
chipul pieziș
sau dacă bustul ți-i de trei ori mai lung și
picioarele-ntinse ca niște trestii,
asta nu pentru că am un ochi tare bolnav și că te văd
nu ca toată lumea.

Iar dacă-i vorba de cutele mantiei tale
și de toate cutele mantiilor celor doisprezece Apostoli,
nu-s eu cel care le-a rinduit așa :
e vina roșiilor coline ale Arrabalului
care au șanțuri și zbircituri, vâgăuni și reliefuri
mari vine umflate și aspre, încrîncenări iuți și prăbușiri...

La sosirea, nu mai știu cînd, aici,
duceam cu mine doar o minciună de rînd :
învătasem la italieni căm se ține pensula și paleta
și plăsmuiam Christii ori Fecioare după tipicul acelei vremi,
caraghioși, dulcegi, nebîntuiți de spaime...

Mai apoi, am sosit la Toledo

și-am locuit în acea casă care se găsește deasupra Tagului
aceea pașnică și dulce casă de lemn și cărămidă,
cu grădina droaie de mușcate și bumbi de flori albe,
de unde — vineri seara — odinioară
se auzeau evreii cei mai înstăriți din oraș,
psalmodiindu-și ruga-n sinagoga din Transito.

El, Regele, negrul și namila și zgaiba de Filip al II-lea,
pe cînd plănuia în minte minăstirea în formă de grătar,
acest îngrozitor Escorial,

a venit El, Regele, să-mă comande picturi
și i-am făcut pînze pe care nu le-a vrut.
Dar asta ce-nsemna ?...

De asemeni avut-am, o știi, mici neplăceri cu
Sfinta Inchiziție :
mă-nvinuiam că dau prea mari aripi îngerilor
ca și cum — chiar și asta — ar fi însemnat ceva...

O ! Doamne, ci nu tu ești cel care mă vei osîndi !
De-a mea părere te știu
și știu că te iubești în toate-aceste icoane,
în toate flăcările-acestea din afara mea,
așa cum în ele se regăsesc și toți sfinții Maurițiu,
toți sfinții Eugen, toți sfinții Iosif și toți sfinții Bernard...

Vezi, așa mi-i făcută inima
că nu puteam să scap de ea cînd m-apucam
a-ți iscodi Chipul
și-amintește-ți de-acel ospăț de flăcări, de-acea
mare orchestră
botezată „Înălțarea Sfintei Fecioare“
și spune-mi dacă se putea gîndi altfel decît am
gîndit-o eu...

Nu-ți cer iertare că te-am închipuit astfel.
Există-n cetatea aceasta care se cheamă Toledo,
în această adîncă rovine al cărei nume e Tagul
o mai mare putere ca-n toate zeitățile spiritului.
N-am vrut să-i merg împotrivă, dar nici în cale
nu i-am stat.

Cu totu-n voia ameteții, pradă acestei hrăparețe dogori,
am zugrăvit ceea ce trebuia să zugrăvesc.

Trupul, aici, pe Zocodever, unde cînd și cînd e ars
în numele tău,
trupul, aici, mai e încă un dram de materie,
ci-ntrucît mă privește, știu bine că-i transparentă
și că printr-însa cele trei litere ale numelui tău
citite pot fi.

Aici, tu nu mai ești un Dumnezeu, ci-un om care
gume și urlă,
care se-alungește și de sineși se desparte
pînă ce nu mai e decît o naltă lance înfiptă în cer,
între Sfîntul Martin și Alcantara,
deasupra celor douăzeci și patru de minăstiri
și-a nenumăratelor basilici,
doar o țepănă și sunătoare lance țîșnită în noapte,
care de sîngeroasa ei cruce a scăpat
ca să se-ntoarne mai bine la soarta-i dintîi...
Și dacă te-am făcut astfel, Doamne, n-aveam cum face.
Mergi mai degrabă de spune acestei cetăți, îngrămădirii
acesteia de case,
acestei babilonii de străzi încurcate,
că toate-ar trebui să dispară pentru pacea de miine
a oamenilor,
căci ea-i o vatră, cetatea, prea arzătoare, o altă
și mai pămînteană cruce decît a ta,
un fel de-nfricoșător blestem,
un Toledo, un Toledo, în sfîrșit,
ceva cu neputință, adică, o catastrofă, o copleşitoare urgie...

(Ion Caraion)

PLĂCEREA CELUI VIU.

Întreaga mare lingă noaptea toată,
Și liniștea nopții-n întregime !
Neprihănită, brusca limpezime
A bolții, în adîncuri răsturnată...

Făgăduieli de rouă, frăgezime
A boarei matinale, liberată.
Risipă-i totul, fără vreo răsplată...
Exactă vrajă-a formelor sublime !

O gura mea de carne, roșie floare,
Cuvîntul tău de taine-i slobozit, —
Nu mai rămîne cîntecul în tine.

Se împlinește totul de la sine !
Ești doar un suflu cu-altele-mpletit,
O umbră prinsă-n zbor de Umbra mare...

(Petre Solomon)

CHIPUL

Prinsă-n mreaja unui chip
O stea de granit inundă
Peisajul, ca-ntr-un cuib
Vrînd în el să se ascundă.

Nebuloasă, fulger frînt,
Zdreanță a unui dezastru,
Luminează-acest mormînt,
Încetînd a fi un astru.

Pe perete proiectat,
Luminatul chip de piatră !

Celălalt, cu el odat
Se născu-n aceeași vatră...

De pământ desprins, acum
Parcă supraviețuiește
Tainei, și-n deșert un drum
Printre vânturi își croiește.

Se apropie de el doar
Pașii lui, mulțime-adîncă.
Iar profilul solitar
Schimbă-n om această stîncă.

Locuiesc într-alt Adînc
(Spune Chipul), la răspîntîia
Unui grai ce-i frate bun
Cu penumbra mea, fierbîntea.

Eu prezența mi-o mășor
Dincolo de văz, iar hăul
Cu care o înconjur,
Ține la distanță răul.

De-aș fi, lîngă oameni stînd,
Pruncul limpezimii tale,
M-aș vedea murînd-trădînd
Parcă propria mea cale.

Între brațe, însă, țin
Iată-o formă mai curată :

Floare-a răzii mele-adînci --
Nu o voi numi vreodată...

Cînd dintr-o tăcere ies
Ce pe-a mea o înviază,
Glasu-acesta nănțele
Adevărul mi-l dublează.

Sînt făcut dintr-un cuvînt
Care-n juru-mi desfășoară
Un simbol, cînd noaptea mea
Pe spirala-i se-nfășoară.

Chipu-acesta dezvelit,
Mască de-aur și dublură,
M-ai ghicit oare-n sfîrșit,
Formă-a mea-ngerească, pură ?

Mă ascult și mă aud
Unde sînt, tot mai departe,
Într-o lume-n care trec
Ca un mag, cu vrăji deșarte...

Chiar furtuna ce-o aprind
C-am rămas în beznă-mi spune
Și că nu mă mistui cînd
Ard făr-să mă văd anume.

Sînt cel după care fug
Pe al fulgerului crug ?

Un dedal al cărnii-s oare ?
Repetată aşteptare ?

Încă nu exist în cîntul
Care mă străbate, dar
Răsuflarea mea-i ca vîntul
Care-alungă umbra doar.

Din această agonie,
O obscură melodie
Dînd iubirii mele glas,
Prelungeşte-al zilei ceas.

Spre-a veghea pînă în zori,
Adunat-am lîngă mine
Faţa asta ce-o ador,
În cea care-î pentru tine...

(Petre Solomon)

JEAN FOLLAIN

Născut în 1903, la Canisy (Manche); mort în 1971.

Opere poetice: La main chaude (1933); *Le gant rouge* (1936); *Chants terrestres* (1937); *Ici-bas* (1941); *Usage du temps* (1943); *Exister* (1947); *Chef-lieu* (1950); *Les choses données* (1952); *Territoires* (1953); *Objets* (1955); *Tout instant* (1956); *Des heures* (1960).

Despre Jean Follain

„A vorbi, în legătură cu Follain, de o arheologie sentimentală n-ar fi chiar așa de hazardat“ (*Léon-Gabriel Gros*).

„Amintirile din copilărie nu cîștigă nimic în a fi povestite. Trebuie să fie arătate, trebuie ca izvorul, copacul, femeia care striga pe cîmp și al cărei strigăt a rămas întrerupt, ultimul soldat în zale, care a trecut cîndva printr-un burg normand, toate acestea să ne fie restituite, puse în mîna ca niște chei. Memoria care le-a ținut atîta vreme ascunse, le-a șlefuit, le-a prelucrat, le-a debarasat de conținutul lor fără importanță; ele au devenit ciudate; fiecare este acum un semn. Jean Follain excelează în a curăța aceste mici monede ale trecutului, a le reda puterea de cumpărare și nouă înșine avutul nostru pierdut“ (*Jean Rousselot*).

SEARĂ DE EPOCĂ

Lui Andre Salmon

Tatăl citea despre viața-n lumea mare
în romane soioase
luate la biblioteci de cartier ;
tînăra mamă pală
care n-a ris decît în ziua nunțîi
închipuia o moarte blîndă ;
micul ucenic pe-un palier
plin de-un amurg murdar
aștepta bunăvoința
prinților și-a cavalerilor de industrie ;
zăpada cădea
peste Père-Lachaise
pezevenghii cu șepci de mătase
strînși sub lampa de gaz
umblau cu dame și rigi ;
atletul istorisea măcelarului
că într-o seară, la Amsterdam,
a văzut garda trecînd
cu surle și tobe.
Era un an de belșug :
griul legase rod bun
pe pămîntul Franței,
mergeam pe fortificații
să ne-amintim de război,
tinerii sărutau
corsete roz și ciorapi negri,
adeseori la țară
fetele mureau neprihănite.

(Maria Banuș)

ATACUL POȘTALIONULUI DIN INDII

Bătălia se potolise dar sta de veghe
și în-beciuri se opera
fermentația alcoolică ;
slujnicele visau, cîinii adormeau,
în ogoare bobul de griu devenise greu,
Ca să facă să moară copilul care totuși avea să se nască
mîndra fată gravidă
căzuse de cîteva ori de bunăvoie.
La oraș, într-o casă cu cariatide
se îmbătase de dragoste ;
astă-seară, în camera ei, mirosul de mucegai
se înălța dintr-o carte veche.
Cu ochii săi limpezi înfricoșați
ațintiți spre pîntecul rotunjit, slobozit din corset
ea trebuie să fi gemut
de preă mare durere din rărunchi
dar nimeni nu auzi căci poștalionul din Indii
care înainta cu zgomot mare
fu atacat de focuri de armă.
Nici unul din copiii casei nu se trezi
dar fiul pe care-l ducea în pîntec
avea să rămînă-nsemnat de spaima imensă-a mamei.

(Maria Banuș)

FIERĂRIE

Intr-o fierărie cu de-a măruntul în provincie
niște oameni aleg
șuruburi și piulițe la rînd

și părul lor e roșcat și părul lor e cărunt
sau țepos sau rebel.
Prăvălia cea mare se umple de-un văzduh albăstrui
în mirosu-i de fier
de femei tinere ce răspindesc
o mireasmă trupească.
E de-ajuns să atingi zăvoare și cruci de grilaje
care se văd acolo virginal
ca să simți povara lumii ineluctabile.

Astfel fierăria plutește spre vecii
și vinde cu nemiluita
aceste cuie mari fulgerătoare.

(Maria Banuș)

SEMNE PENTRU CALĂTORI

Călători ai marilor spații
cînd veți vedea o fată
răsucindu-și cu splendide miini
un păr negru imens
și cînd pe deasupra
veți mai vedea
lingă o brutărie mohorită
un cal întins care-și dă duhul
după aceste semne veți recunoaște
că sinteți între oameni.

(Maria Banuș)

PEISAJE OMENEȘTI

Hei, peisaje omenești
intră și apoi iese o femeie
și suride spre zare
atunci se văd iar copacii
cîmpia
și bătătoritul drum
se vede casa cu cuiburile ei
nițel alarmată jișina
care bea lapte sub lună
c-un atît de ușor mîrșit
apoi iată bustul
și trupul frumuseții.

(Ion Caraion)

FRUMOASELE ÎNECATE

Femei cu inimi de frunzare
pe căi prăfuite
deschid umbrele de soare
ele-și înclină talia suplă
ca să culeagă flori învoalte
chiar la marginea fluviului ;
dar împinse de mîna
unui cinic libertin
ele cad în apa verde
care reflectă stejarii ;
glasul de aur al pruncilor
singur răspunde la strigătul lor
drumul soarelui

e pe trei sferturi încheiat
cînd un bărbat sortit remuşcărilor
o ia de-a lungul malurilor potolite
iar trupurile adultere
fermecătoare pe firul apei
slujesc drept insule pentru păsărele.

(Maria Banuş)

ODINIOARĂ

Pe vremea nenumăratelor alaiuri
ale regelui Soare
într-o noapte
căzuse îngheţul pe pămînt
bărbatul după ce bău
îşi şterse mustaţa blondă
şi femeia privi un pic
cristalele de promoroacă
veacurile viitoare aşteptau
armie înşiruită
pe creştetul munţilor.

(Maria Banuş)

EVENIMENTE

E o vreme cînd apa se agită
apoi stagnează
şi vine războiul
sînt scutiţi de orice murmur

lichenii pe piatră
dar nu pipirigul și cucuta
legănată de-un vînt potolit
să tai un fir de iarbă
pe seară în fundul unei livezi mătăsoase
devine atunci
o izbîndă a vieții
un bărbat care sărută o fată
supraviețuiește într-o grădină transfigurată.

(Maria Banuș)

FURNICI NEGRE

Cu mîinile în buzunare privește
lumea furnicilor negre
sîngele lor de culoarea zmalțului
acele lor
larvele lor albe
fremătînd la vibrațiile
unui clopot
vioara lui de adolescent zace într-un cufăr
și noaptea își va semăna stelele
pe harta cerească.

(Maria Banuș)

CE MESERIE !

Se lasă noaptea peste-o jumătate-a lumii,
Pe o potecă e batjocorit Christos,
fără intenție.

Saturn, argintiu, galben sau roșu
se-ntoarce soarele în toate anotimpurile.
Napoleon, cu-o bită noduroasă-n mină,
se cațără la Beylen
pe-un povîrniș acoperit cu sute de răniți
purtînd pe piept imperialul vultur.
și bombăne mereu :
O, Dumnezeule, ce meserie !

(Petre Solomon)

STRUCTURILE TIMPULUI

Odată morți unde-o să mergeți, întreabă stăpînul
Și toți răspund : în cer.
Tremură la vestmînt un bumb
Care va trebui întărit astă-seară
Piatra azvîrlită cu ură
Se oprește în mijlocul drumului
Talazu-și recapătă
Silențioasele castele de nisip
După a lui Heraclit spusă
Timpul e un copil care se joacă
Doar atîta că trec mai repede decît altele
Frumoasele zile cu cîntec de păsări.

(Ion Caraion)

JEAN TARDIEU

Născut în 1903, la Saint-Germain-de-Joux (Jur).

Opere poetice: *Le fleuve caché* (1933); *Accents* (1939); *Le Témoin invisible* (1943); *Poèmes* (1944); *Le Démon de l'irréalité* (1946); *Les Dieux étouffés* (1946); *Il était une fois, deux fois, trois fois... ou la table de multiplication en vers* (1947); *Jours pétrifiés 1942—1944* (1948); *Monsieur Monsieur* (1951); *Une voix sans personne* (1954); *L'Espace et la Flûte, variations sur douze dessins de Picasso* (1958); *Choix de poèmes, 1924—1954* (1961); *Histoires obscures* (1961).

Despre Jean Tardieu

„Jean Tardieu, prins între elanurile lui de poet și disprețul său pentru ceea ce e factice, umblă pe sîrmă, într-un echilibru adesea minunat; dar cînd își pierde siguranța, se strîmbă mai tare ca oricine...” (E. Noullet).

ORADOUR

/ Lui Paul Eluard

Oradour nu mai are femei
Oradour nu mai are nici un bărbat
Oradour nu mai are frunze

Oradour nu mai are pietre
Oradour nu mai are biserică
Oradour nu mai are copii

Oradour
nu mai are vetre rîsete
nu mai are acoperiş, nu mai are poduri
nu mai are clăi nu mai are dragoste
nu mai are vin nu mai are cîntece.

Oradour, mi-e teamă să aud
Oradour, nu-ndrăznesc
să mă apropii de rănilile tale
de sîngele tău de ruinele tale
nu pot nu pot
să-ţi văd şi nici să-ţi aud numele.

Oradour strig şi urlu
ori de cîte ori o inimă plesneşte
sub loviturile ucigaşilor
un cap îngrozit
doi ochi holbaţi doi ochi roşii
doi ochi gravi doi ochi mari
ca noaptea ca nebunia
doi ochi de prunc :
nu mă vor părăsi
Oradour nu mai îndrăznesc
a-ţi citi sau rosti numele.

Oradour ruşine a oamenilor
Oradour veşnică ruşine
de-a pururi ură şi ruşine

Oradour nu mai are chip
Oradour, femei nu — bărbați nu
Oradour nu mai are copii
Oradour nu mai are frunze
Oradour nu mai are biserică
nu mai are hornuri nu mai are fete
nu mai are seri dimineți
plinsete cîntece

Oradour nu mai e decît un țipăt
și asta-i cea mai grea jignire
a satului care trăia
și asta-i cea mai grea rușine
de a nu mai fi decît un țipăt,
nume al urii oamenilor
nume al rușinii oamenilor
ce-n lung și-n latul tuturor țarnelor noastre
e ascultat cu-nfiorări
o gură fără trup
care urlă pentru vremile toate.

(Ion Caraion)

DOMNULE DOMNULE

— Domnule iertare
că vă tulbur :
ce pălărie ciudată
aveți pe cap !

— Domnule vă-nșelați
că nu mai am cap

atunci cum vreți
să port pălărie !

— Și ce haină-i haina
de pe dumneavoastră ?

— Domnule regret
însă nu mai am trup
și trup neavînd
nu mai port haină.

— Totuși cînd vorbesc
Domnule-mi răspundeți
ceea ce mă-ncurajează
ca să vă întreb :

Ce fel de oameni sînt cei
pe care-i văd adunați
și care par să aștepte
pîn' să se urnească ?

— Domnule-s copaci
pe-o uriașă cîmpie,
ei nu pot să se miște
deoarece-s fixați.

— Domnule Domnule Domnule
deasupra capetelor noastre
ce-s acei ochi numeroși
ce scrutează noaptea ?

— Domnule-s aștri
rotesc în jurul lor
ei nu scrutează nimic.

— Domnule ce-s acele țipete
undeva s-ar părea
s-ar părea că se rîde
s-ar părea că se plînge
s-ar părea că se suferă ?

— Domnule-s dinții
dinții oceanului
care mușcă stîncile
fără sete fără foame
și fără cruzime

— Domnule ce-s acele lucrări
mișcările acelea de focuri
lunecările-acelea de aer
lunecările-acelea de aștri

uruieli de tobe
uruii de tunet
s-ar părea că-s armate
pornind la război
fără vrăjmași ?

— Domnule-i materia
ce se naște din sineși
zămislindu-și copiii
ca să facă război

— Domnule asta deodată
deodată mă miră
nu mai e nimeni
totuși eu vă vorbesc
și dumneavoastră, dumneavoastră
mă ascultați de vreme
ce răspundeți !

— Domnule acestea-s lucruri
ce nu văd și nu aud
ci care-ar vrea să audă
și care-ar vrea să vorbească.

— Domnule la urma urmelor
ce-s acele imagini
ba slobode
ba închise
acea uriașă gândire
prin care se perindă figuri
în care culori strălucesc ?

— Domnule acesta-i spațiul
și spațiul
moare.

(Ion Caraion)

STUDIUL PRONUMELOR

O tu o tu o tu o tu
tu care deja tu care totuși
tu care numai.

Tu care-n timp ce tu care cîndva tu care totdeauna
tu acum

Eu mereu arbore și tu mereu pajiște
eu adiere tu frunză
eu printre tu după cum

Și noi care fără nimeni
prin lumină prin tăcere
cu nimic pentru noi numai
tot absolut tot.

(Ion Caraion)

PAUL GILSON

Născut în 1904, la Paris ; mort în 1963.

Opere poetice: A la vie à l'amour (1943); Au rendez-vous des solitaires (1947); Ballades pour fantômes (1950); Poèmes (1951); Le grand dérangement (1955); Ce qui me chante, — avec Passage des panoramas, Le grand dérangement et l'Enfant dans les glaces (1956); Destinée valse; L'Arche de Noël; Enigmarelle (1963).

Despre Paul Gilson

„Fantomele create de Paul Gilson sînt fantome care trăiesc, dacă se poate spune, după normele vieții, cînd neliniștea și responsabilitatea mobilizează nopțile fără somn“ (Pierre Mac Orlan).

DECÎT LA VIAȚĂ, DECÎT LA DRAGOSTE

Pe-atunci îi era teamă Europei să moară
Mii de clopote ascultam la Strassbourg de Paști
singur între-amintirile mele grămadă
Se brodau batiste în zorii zilei de atac
pentru toți călătorii cărora le era inima grea
Și eu nu mă gîndeam decît la dragostea la dragostea mea.

Ce desparte copilul melancoliei
O ! aducere-aminte pe cîmpul cu păsări și griji
simbolic blazon al nobleții sfîrșite
Corbii și-ascuteau clonțul pe amnarul
pifanilor nopții toba gemea și gemea
Și eu nu mă gîndeam decît la dragostea la dragostea mea.

Ghemuri de vise făgăduieli de pierdută fericire
valet de pică întors pe față adio băiete
O ! atîtea prevestiri de jale nu mai pot să îndur
Spre răsărit goneau trenurile vai cîte trenuri-fantomă
Strigoii de gală dansau pe catifea
Și eu nu mă gîndeam decît la dragostea la dragostea mea.

În inima vitrinelor pitici din Pădurea-Neagră
gata să judece mîine morții după mutră
rideau că sînt surghiuniți dintre oameni
Nu nu vă mai zgîiți prieteni la liniile palmei
spre-a vă citi destinul ce poate-l veți avea
Și lăsați-mă pe mine doar cu dragostea doar cu
dragostea mea.

(Ion Caralon)

SUICIDE CLUB

Baletul plictiselii de ce-l repeți pe loc,
O, nimfă cu cvadriga de ghips, din școli înalte ?
Sub ceruri teatrale mor florile învoalte,
Iar noaptea-i curmă zborul chiar paserii de foc.

O, fată zvăpăiată, frumoasă mai erai
La Gretna Green ! În corul atîtor triste plingeri,
Tu despre „Trandafirul Picardiei“ cîntai...
Azi, din balcon, îi număr pe degete pe îngeri

Penetul cînd și-l freacă și-l spală, prea curați.
Adio vizitiii pierduți printre boschete,
Și emigranții negri, pe bănci naufragiați,
Ai căror pași pe-alee par de cerneală pete.

O ușă după alta trîntindu-se le-aud,
Căci la „Sinucigaș-Club“ ecoul încă poartă
Detunături de armă din strașnicul trecut.
O, amintiri, e ora : se-nchide casa moartă !

(Petre Solomon)

AMINTIRE

Proiectorare împrăstie o lume de dărîmături

Copii de miezul nopții vom regăsi mîine
și Renaud care își ducea mațele-n mîină
și bărbatul soldat mort viu de văicăreli

Mulțimea-n cerc se-nvîrtește în Jardin des Plaintes
dar te-oi recunoaște oare-n toiul zarvei
al spaimei îndrăgostite și la ce țipăt al inimii

E atît de mult de cînd mi-am pierdut umbra.

(Petru Sfetca)

ANDRE FRÉNAUD

Născut în 1907, la Montceau-les-Mines (Saône-et-Loire).

Opere poetice: Les Rois mages (1943); Les Mystères de Paris (1944); Vache bleue dans une ville (1944); Malamour (1945); Soleil irréductible (1946); La Noce noire (1946); La Femme de ma vie (1947); Poèmes de Brandebourg (1948); Poèmes de dessous le plancher (1949); Enorme figure de la déesse Raison (1950); Les Paysans (1951); Source entière (1952); Passage de la visitation (1956); Chemins du vain espoir (1956); Excrétion, misère et facéties (1959); Noël au chemin de fer (1959); Agonie du général Krivitski (1960); Ancienne mémoire (1960); Tombeau de mon père (1961); Pour l'office des morts (1961); Il n'y a pas de paradis (1962); La Sainte Face (1968); Depuis toujours déjà (1970); La Sorcière de Rome (1973).

Despre André Frénaud

„Miracolului și granițelor poeziei, le corespund, la Frénaud, dragostea pentru și ura față de poezie sau mai degrabă o unică pasiune în care dragostea și ura nu încetează să-și schimbe culorile: dragoste pentru poezie care singură iluminează viața, ură față de poezie care nu suprimă inacceptabilul“ (Georges-Emmanuel Clancier).

„Opera scrisă de el reflectă nefericirea care constituie și mîndria noastră comună. E *țara*, rareori atinsă, îndată pierdută, a aceleia care nu cunosc nici un *paradis*“ (Bernard Pingaud).

„E fără îndoială poetul actual care se întâlnește cel mai bine cu mișcarea filozofică a timpului său — de la Jean-Paul Sartre la Albert Camus. Peste eșecul cunoașterii de sine, pe refuzul de a se lăsa înșelat, el a ridicat un sistem poetic în care omul «condamnat» își apără onoarea de a lupta fără speranță“ (Jean Rousselot).

BRANDENBURG

Lui Daniel Engelbach

Margraful de Brandenburg m-a pus să cern nisip
printre pini
pentru inima Betonierei
și singele meu de ciment zvicnea pînă-n visele mele
Marile ziduri se luminau în zori de zi
și seara mestecenii se plimbau ca niște flamingi
Barza a părăsit clopotnița din Quitzöbzel
ea va trece deasupra țării mele răvășite,
panoplie de cai morți și de lacrimi
care încă nu s-au copt de tot
ca să devină perla ce o să ne răscumpere —
deasupra vieții mele care m-așteaptă
și care e moartă
în Burgundia și la Paris
și Notre-Dame s-a întors spre mine și îmi suride
ca cea mai mare dintre logodnicele noastre
Sprijinit pe lopată mă întind spre amurg
De pe fața mea curge nisipul.

(Maria Banuș)

EPITAF

Cînd, într-o zi din cele care vin,
îi voi întinde Neantului tăblița mea neagră,
el nu-mi va rînji în obraz.
Cifrele mele nu-s mincinoase,
ele alcătuiesc un zero pur.
Vino, fiule, îmi va spune printre dinții lui reci,
vină la sînul de care ești vrednic.
Mă voi lungi atunci în dulcea-i stihie.

(Petre Solomon)

CHIPUL ENORM AL ZEITEI RAȚIUNEA

Lui André Malraux

Nu-ți fie teamă de țiparii adîncului
somm, școlar micuț al Revoluției.

Torso imens întins în Place de la Concorde,
marmura licăre slab între fluviu și plante.

Mereu vie, părăsită, cu capul în flăcări,
mereu vitează și decăzută, mereu proaspătă,
față a mulțimii și atît de singură, o, taciturno,
vociferînd.

Naivă, împodobită cu bucle de șerpî,
cu incendiară sirenă în gură-mi,
din sfișiața mea fericire mă isc,

zeiță Rațiune, narațiune-agresivă,
sfișiind orice liniște naștere neobosită.
La arme strig.

Calul meu în zdrențe, coama mea superbă
între gazometre dantelă-a periferiilor galopez și mușc,
și inocența a și început să fluture mâini uriașe
peste scalpul regilor, pavoaz al mării mele sărbători,
înaintez tremurînd, cînd moartea, pe care-o min, supusă,
Spre sîngeroasa-mi dorință, e prea înceată.

Răstorn turnuri, tunuri și fortărețe
le-am lansat pe curelele Centralele mele.
Te iau în brațe, popor pustiit,
Adolescent măcinat de frigul lăuntric,
cu noi, în cuptor, unde sus pe pilaștri,
cocoșul gigantic o să se cațere.
Acest univers obosit de-a tot asupra, acest zid nevolnic,
Toți stăpînii acestui nimic ce-și rîde de noi,
Morți care trebuie-nvinși, fericeire nătingă prost
păzită de forță
armura cu gura plină, idilă și lege trasă pe sfoară,
stavilă veche dorinței noastre de-a fi lumina
realității ce n-ar mai fi mașteră,
o vom înfrînge, jertfiții mei camarazi,
luptînd alături de mine, femeie voinică,
de absolut marcată ca un bou pe grumaz.

Trebuie dărîmat mai adînc decît ar putea s-o facă
răzbunarea.

Curtea din fund albită de lunona de gips,
țipătul unui castan auzit după uși,
o privire prost înăbușită sub felinare

Atîtea clipiri cu-nţeles obscur punîndu-mi slava-n
primejdie

le voi da foc, semnele le voi distruge.

Pentru a descuia tainele, trebuie dat foc la atîtea,
pentru-a dobîndi cu palmele noastre goale-o

prezenţă-arzătoare.

Cu geometriile mele împătimate de sînge, o, raţiune-n
delir,

eu rînduiesc răscoala visului şi-a intestinului gros,
în noaptea-ncălcării, mîndre miini reunite,
pentru un praznic mai nobil ca fericirea săracilor.

O, victorie vrăjită, pe estradele demontate,
prada întreagă, tuturor prietenos surîzînd.
Cînd fumegă universul de dragul tău, popor suveran,
ce te ridici, în vlaga ta, şovăitor,
cînd tresăriţi voi, fraţi,
în vuitoarea linişte a libertăţii,
în vin, în vărsătura jilavă pe înaltele marmuri,
în măruntaiele morţilor noştri, pe care cetindu-le,
fluier, vestesc tuturor dreptul omului de a fi zeu.

Verb al revoluţiei, desfăşurare în trei culori
a tăcerii mele, limbuţie violentă a disperării
sabie-a cîntului meu care goneşte din meleag în meleag,
fals curcubeu, prevestitor al dezastrelor ;
De pe acum eu nu mă mai aflu-n acest glas ce răsună.
Ei ce mai aud ? N-au rămas decît ei
în aceste miini care strîng şi mîngîie.

Mi-au rîncezit chemarea apele grase-ale timpului.
Înconjurată de steaguri rigide ca o spălătorie obştească

degradată de suflul meu însuși,
de răsuflarea-mpuțită a victoriei gustate.

M-au micșorat pîn-a nu fi decît o statuie a gloriei,
închisă-n pătratele pustii ale pietelor lor,
pe esplanada cedării lor armată cu rîsete.
Ei mă slăvesc, potolită prin număr și piatră,
nu frumusețe-n năpastă dar tot protectoare
a juruinței pe care ei nu știu că au pierdut-o,
pe mine m-adoră, furtuna ce despuim zeei,
și astfel omul negru se-ncumetă să schițeze un oblic salut
către făptura țeapănă în care mișună rușinea
și mereu prădată.

Mereu învinsă, mereu urlînd, niciodată sătulă.
Ah, neînduplecata răbdare și furie atentă.
Conjurație-a sudorilor forței noastre înăbușite.
La periferiile nopții izvoarele se oțolesc
din minia nemulțumitului. De pe acum visele sapă
monumentele pașnice, crîncene. Zvonuri pregătesc
neprevăzutele bogății ale urii săracului.

De pe acum coșurile palide, orgi înalte de ciment
fiare sălbatice miriie la hotarele zilei,
O, seminție-a uzinelor, sufocată de pîntecul gras,
cămătăresc
Din șirul hîldelor pînă-n preajma palatelor,
în marile ovale-ale orașului, sute de mii de lumini
tipătoare
au zvîcnit la-ntîia străfulgerare-a Cuvîntului.

Bătaia tobei, albastră, albă, roșie,
alb — bubuitul de inimă al mulțimii.
Dar glasul meu e atît de blînd, cînd am să vă vorbesc.

În botezurile voastre mă desfăt. În vuietele voastre ~~tip~~.
Cînd tancurile se-ntorc pe pumnii noștri goi,
gratiile pavajului și dubelor au devenit
mina poporului care sfărîmă blindatele.

Și dacă murim,
voluntarii, într-o amiază de august
vor recuceri brutăria.

Învinșii să fie răpuși. Nici o milă pentru inimile curate.

Impușc și cînt. Și știu : Toți pașii mei sînt hidoși.

Mușchii mei mă arată diform, de preamultele lovituri date,
de prea mult izbit în dreapta și stînga, de prea mult
ris zgomotos

Inima asta tatuată pe pieptul meu, blazonul acesta
mă arde.

Ură sau dragoste, cine va descifra, privirea mea e crucișă.

Aceste căni pline de lacrimi, pe care florile soarelui
le-au făcut să țîșnească din ochii partizanilor mei,
cu sînt cea care le plîng,

scirbită de mine, gîde femeie cu albă togă,
vestală a necinstei mele.

Dar glasul meu e atît de blînd, cînd am să vă vorbesc.

„Frumusețea în borangic și în platină,
albeața de neatins, prihănită,
sub mîinile noastre, e doar o viețuitoare ce geme.

O, copii, vă sînt o mamă înșelătoare.

Dar cînd mă înghesuiți cu atîtea țipete și astre,
nu-s altceva decît fiica voastră uriașă, care vă trage

departe, acolo unde-n ochii voștri candizi mă face
să rătăcesc

o adîncime inaccesibil ispititoare, blajină :

strălucirea adevăratei noastre moșii, mereu

întredeschisă, recucerită,

dincolo de colinele roase și de abisurile memoriei,
nu știu încotro merg, rebegită de spaimă.

Merg împerecheată cu umbra mea strălucitoare,
singură, clătînîndu-mă pînă la saltul prin care te voi
atinge.

Aștept combătînd, neg, inventez, aștept

transa de sînge, care miine ne transfigurează.

Parșivă și solemnă, hidoșenia mea devine auroră
în care viitoru-și trimite razele lui primăvăratece,

Încă o dată flacăra și iată și cenușa,
cenușa mea, piatră unghiulară a nașterilor mele,
voi continua.

Totu-i în miinile mele străbătute de sulf.

Fațadele mele de bronz, drapelele mele ce filiiie,
cer al Parisului împovărat de nori,

sulițe și grilaje, zdreanță înflăcărată, armură

„sans culotte“,

cîrnat nocturn, lege ciuntită, cheag luminos.

Sus visele, cetățeni, e sărbătoarea Noptii care ne cheamă,
Bunătatea își usucă miinile roșii cu murmurul Senei.

E dragostea, fum înalt, sărbătoare a batjocurii noastre.

Bunătatea mea spîrcuită speranța mea în fișii.

Vivandieră a visurilor rele, frunzele de trifii ale somnului
trebuie să le prefacem în săbii, cu ele să ne fie gloria.

Frumusețea mea mult brăzdată, iată că un nou flux
îmi ridică sîinii,

mapamond din două cupe întoarse, după ce-au fost golite,
cariatidă nerăbdătoare înălțată
de piscurile bucuriei încă nezărite.

(Maria Banuș)

MUSTRARE

Porcule, ce faci ?
Mă scarpin de troacă.

Porcule, ce faci ?
Visez la zei dragi.

Porcule, nu mă minți !
Ei, gîndesc la scroafă.

Porcule, mai zi, răspunde !
Aș vrea să mor altunde.

Tu rîzi de mine, porcule !
Ba nu ; glumeam.

Porcule, de-ajuns. Mărturisește.
Un „nu știu ce“-mi lipsește. Și-nghit.

(Ion Carșion)

ORĂ DE COPIL

În mijlocul clopotniței a ouat găina dolofană,
un ditai oul ce-arată orele.

Soarele se-așază la amiază pe el, ca să-l întoarcă
dimineața seara mînăstirea — de-asemeni, pe rînd.

Truda să-i curme; noaptea luna l-adoarme,
ci el își urmează drumul visînd.

Și-un cocoșel iese în zori dintr-însul și cîntă
și sare și se cocoată pe paratrăznet
sună clopotele ca să-l veselească ori să-l mîngîie.

Iată-mi țara unde-anume timpul se-alcătuie
pe potriva dorinții-mi de-a te vedea acolo născîndu-te și
plăsmuind.

(Ion Caraion)

PAȘTI

După trei zile

ieși din mașina de bani.

Nu chiar așa de mîndru.

Sensibil însă la grosolănie.

Apostolii ce-l așteptau în fața porții

se uitară cruciș la ciorapii lui galbeni,

ciorovăindu-se care dintr-înșii să care bagaje.

Am înviat, le spuse simplu. Să mergem.

Și pătrunseră în colnice.

(Ion Caraion)

MAȘINA INUTILĂ

O mașină de făcut gălăgie,
care fornăie și imploră și proclamă
nu numai ca să facă să tăceți
și poate nu ca să mă distreze
construită din cuvinte-n exil
ca să se decoloreze unul pe altul,
ca să intre în miezul seminței
ca să găurească toate semințele,
ca să treacă prin toate găurile
ca să pompeze apa inexpugnabilă
al cărei torent vulește fără zgomot
mașină de captat această tăcere
ca să ți-o strecoare-n ureche
cu mari bătaii de aripi inutile.

(*Maria Banuș*)

MI-AM ZIDIT CASA IDEALĂ

Mi-am rostit casa piatră pe piatră cioplită
pentru ca pisoii să se nască aici în casa mea
pentru ca șoarecii să se simtă bine aici în casa mea
pentru ca hulubii să se strecoare aici pentru ca
jumătatea de oră să fiarbă aici înăbușit
cînd sori imenși clipească din firide
pentru ca să se joace aici copiii cu nimeni
cu vîntul cald al castanilor va să zică

De asta nu există acoperiș pe casa mea
nici tu nici eu în casa mea

nici captivi nici stăpîni nici temeiri
nici statui nici pleoape nici frica
nici arme nici lacrimi nici religia
nici arbori nici ziduri groase nimic decît în joacă
De asta e așa de bine zidită casa mea.

(Maria Banuș)

CU URĂ DRAGOSTEA MEA, POEZIA

Ca un șarpe ce urcă în susul riurilor
ca o spadă care cade reapare fără o vorbă
ca o muiere grasă clocotind de minie
ca două vrejuri de fasole care răsar
deasupra pămîntului greblat
ca un zid pe care-l năruie văpaia salamandrei,
foc singuratec ea traversează scînteietoare golul,
ca vremea chinuită de nopțe
obscură ca un vierme lucitor
rămuroasă ca o stea stinsă-ndelung
care deodată se reaprinde,
cu ură dragostea mea, poezia.

(Maria Banuș)

DINCOLO DE SAT

Albastrul cerului între pomi vîntul palid.
Tipătul cocoșului înăbușit între spaliere.
În răzoarele bine greblate aracii de fasole

care foșneau au tăcut Ploaia nu a vrîstat
poleiala de aur a soarelui în grădină. O femeie
aplecă deasupra agrișilor de-a lungul înaltului zid.
Căruța sub șopron și brazdele
unde înaintează corbul singuratic. Teme-te satule.
Ascunși după stoguri iată soldații care se-apropie
să săvîrșească uciderea pruncilor.

(Maria Banuș)

CINE POSEDĂ CE ?

Cine posedă ce în aceste curți ? Al cui este
muntele luat pînă la vîrf în stăpinire,
zidurile răbdătoare, grînele galbene, migdalii ?

O fi a ta, a ta această frumoasă proprietate,
casa, havuzul de preț,
copilul care strigă pe pajiște ?
Ah, cine poate păstra în mîinile sale
zidurile care cad, floarea neclintită,
moștenirile dezmembrate, fîntînile secate ?
Cine va ceti numele familiilor stinse
pe mușchiul uitatelor morminte ?
Și vîntul, stîncile, moartea ale cui sînt ?

(Maria Banuș)

CA ȘI CUM...

Ca și cum moartea să conchidă ar ști
Ca și cum viața ar putea cîștiga

Ca și cum ar fi o replică mîndria
Ca și cum ar fi în apărare dragostea

Ca și cum înfrîngerea ar fi o încercare
Ca și cum s-ar face destăinuire norocul

Ca și cum măceșul ar fi o prezicere
Ca și cum zeii ne-ar fi iubit.

(Ion Caraion)

PATRICIA

Trebuie să-mi spun c-ai murit ca să-ndrăznesc să te visez,
Patricia, îngemînată de mine heburniei mele,
fetiță plămădită pentru-ncîntare,
ce te aflai acolo și-ai dispărut.

Graiul tău era numai zîmbet și-mbrățișare,
sigură, cu duioșie, de nevinovata-ți putere,
o aparență de fericire nepăsătoare,
tăcerea să-mplinească strălucitul cuvînt imaginat,
o volbură-n păr, un picior de copil,
sîngele ușor ce colora trandafirul exact.

Dansai și-ai vrăjit. Începeam să zăresc
iscindu-se-n ochii unde veseliea veghează,
cruda războinică, la hotarul surîsului candid.

Nu, nu poftă a fost ci ameteală
în fața unicei forme, interzisă mie
dintotdeauna... Fii fericită,
mică vinătorită, la capătul drumului tău de copil.
Și Domnul să te păstreze irezistibilă, insesizabilă,
Patricia

(Maria Banuș)

CUVINTELE POEMULUI

Așa de subțire-ntortochetura de unde ieșea vocea,
așa de obositor întrezăritul edificiu,
așa de fierbinți monștrii, de groaznică armonia,
așa de departe drumul, așa de ascuțită rana
și noaptea așa de străjuită.

Ar trebui ca drepte să fie și ambigue
și niciodată întâlните, fățișe, recunoscute,
ieșite din pîntec, neimpulsive, ieșite,
strînse ca-n gura unui șobolan grăunțele
rinduite ca boabele-n spic, strînse,
tainice cum este ordinea
pe care laolaltă o fac să lucească arborii pămîntului —

cuvintele din poem.

(Ion Caraion)

MERINDELE PĂMÎNTULUI

Doi ochi prelinși printre ierbi
nu-mpiedică timpul
de-a merge după cum i-i mersul
fără vreun gând rău
iar inima spînzuratului
care s-a oprit brusc
din nou va porni în curînd
printre flori care bucurie-s
și pe urmă se risipesc.

(Ion Caraion)

CINE ?

Cine-l va ajunge ?
Dragostea amară.

Cine îl năzare ?
Ea, ispita doară.

L-a-nșelat de-asemeni ?
Inspiratul semen !

Cine-i pune fel de fel
de capcane ? Cellalt el.

Cine îl înfruntă ?
Neant plin de umbră.

Cine îl înscaună ?
Vintul care pleacă.

(Ion Caraion)

EUGÈNE GUILLEVIC

Născut în 1907, la Carnac (Lorient).

Opere poetice: *Requiem* (1938); *Terraqué* (1942); *Élégies* (1946); *Amulettes* (1946); *Fractures* (1947); *Exécutoire* (1947); *Coordonnées* (1948); *L'Homme qui se ferme* (1949); *Gagner* (1949); *Les Chansons d'Antonin Blond* (1949); *Les Murs* (1950); *Envie de vivre* (1951); *Le Goût de la Paix* (1951); *Nita* (1952); *Terre à Bonheur* (1952); *Trente et un sonnets* (1954); *L'Âge mûr* (1955); *Carnac* (1961); *Sphère* (1963); *Avec* (1966).

Despre Eugène Guillevic

„A smulge lucrurilor ceea ce ele știu despre oameni e ținta lui. Această violență, această putere de răzvrătire, acest strigăt de gît sugrumat, acești pumni strinși: care ar fi semnificația lor, dacă nu s-ar raporta la om? Omul este obiectul ultim și sursa acestei poezii de naturi moarte. Și nu e surprinzător că Guillevic, după ce a descoperit în lucruri istoria omului, s-a măsurat direct cu această istorie. *Fracturi* este o carte de circumstanță — un martirolog al combatanților din Rezistență uciși. Istoria singeroasă a războiului e scrisă, surprinsă prin intermediul lucrurilor; ea are elocvența nudă a osuariilor“ (*Gaëtan Picon*).

„*Carnac* este un dialog, cu acea voce reținută, contractată și totuși liniștită a unei păci ciștigate, în ciuda neliniștii, în neliniște, între poet și mare, între poet și stîncă monolitică, menhir, pri-

zonier al lui însuși, ancorat pe pământ și în timp, și contrariul său, care-l ispitește și-l obsedează, îl atrage și-l respinge, abisul feminin, nelimitat etern, al apei, marea !” (*Georges-Emmanuel Clancier*).

FARFURII DE FAIANȚĂ

Farfurii de faianță uzate
De pe care albul se ia,
Ați sosit noi-nouțe
La noi.

Multe-am învățat
În acest răstimp.

(*Maria Banuș*)

DA, FLUVII — DA, CASE

Da, fluvii — da, case.

Și voi, neguri — și tu
Buburuză de necrezut.

Stejar scorburos de pantă
Deschis ca un bou uriaș

Cum să nu v-auzim
Țipînd cu semințele
Cînd dau în pîrg ?

— Răbdare, cîteva secole încă
Și poate vom izbuti

Să găsim laolaltă împăcarea.

(Maria Banuș)

BOU JUPUIT

Lui René Méjan

E carne unde trecea singele, carne
Unde tremura miraculoasa
Căldură de neînțeleas a trupului.

Mai dăinuie
Ceva din licărirea fundului de ochi.
S-ar putea încă mîngîia această coapsă.
S-ar putea încă pune capul pe ea
Și fredona un cînt contra spaimei.

(Venera Antonescu)

CAPCAUNUL ZADARNIC MÎNCASE...

Căpcăunul zadarnic mîncase,
Înghițise, devorase,

Niște căpriori vii,
Pintece de copii,

Ochi de taur, smoc
Florile de soc ;

Inghițise-alene
Și-o gaiță cu pene.

Totul în zadar :
A rămas amar.

(Venera Antonescu)

MAHALA

Cu greu se țin în picioare zidurile
Pe-această ulicioară
Ce suie și cotește.

Ai zice că toți au venit, cei de pe-aici
Să-și șteargă de grăsime mîinile de cercevelele
ferestrelor

Pină-a intra laolaltă în sărbătoarea
Ce ei credeau că le-mplinește soarta.

Un tren cu greu se tirăște mai sus de uliță,
Lămpi se aprind,
Odăi se văd, odăi prea strimte.

Din cînd în cînd, plînge-un copil
Spre viitor.

(Mihai Bentuc)

INTOTDEAUNA TOAMNA...

Întotdeauna toamna va exista
Un măr gata să cadă.

Întotdeauna iarna va exista
O fîntînă gata să-nghețe

Dacă, de teamă,
Corbii-și iau zborul cînd ne-apropiem
E dreptul lor. Noi putem să plecăm.

Pe ramuri rămîne
Destulă speranță

Și-apoi nu sîntem bolnavi
De pămînt.

Vrăjmașul,
Îl știm noi.

(Maria Banuș)

ȚARĂ A FERICIRII

L-am văzut pe tîmplar
Folosind bine lemnul.

L-am văzut pe tîmplar
Asemuind cîteva scînduri.

L-am văzut pe tîmplar
Mîngiind-o pe cea mai frumoasă.

L-am văzut pe tîmplar
Apropiind rîndeaua.

L-am văzut pe tîmplar
Dînd forma cea mai justă.

Cintai, tîmplarule,
Asamblînd garderobul.

Păstrez imaginea ta
Cu mirosul de lemn

Eu asamblez cuvinte
Asta seamănă-un pic.

(Maria Banuș)

ELEFANT

Tu mergeai, de-nseamnă mers
Să urnești într-una tone
Nimeni nu te-a supărat
Dar sînt zile monotone.

Cînd ești greu și ești puternic
Și-ai prea mult nimic a face,
Zilele sînt niște taine
Și-ți faci sînge rău și pace.

(Maria Bănuș)

PEȘTIȘORII ROȘII

Sticla închisorii voastre
Nu vă miră, mici năieri.
Ziua-i un ospăț cu astre,
Ci voi nu sînteți truveri.

Că trăiți înseamnă, zău,
Că vă place traiu-n sine
Și că nu găsiți că-i rău
Doar e-un strop de strop de bine.

(Ion Caraion)

OPRIRI

Intram cîte-odată-n cafenele neştiute
Pe la margini de drum.

Aveau uneori trepte ce coboară,
Şi totdeauna se găsea o masă pe alese
În tăcere sau în murmur de vorbe

Din obişnuinţii localului cea mai veche era umbra,
Ea şezuse de multe ori pe toate locurile.

Soarele cu ea era-nţeles,
Se răsfrîngea pe-o frunte, pe-o mină, pe-un pahar,
Apoi curînd pleca precum un zeu pe care-l uiţi.

În timpul opririi ce părea că devine veşnicie,
Experienţa se prindea de noi.

Şi totdeauna cînd ieşeam din cafenelele necunoscute
Nu mai eram aceiaşi ca la intrare.

(Mihai Beniuc)

ROTUND

— Ce este oare
Mai rotund decît mărul ?

— Dacă spunînd : rotund,
Vrei chiar să spui rotund.
Însă mînea de joc
Ca măru-i mai rotundă.

— Dar cînd spunînd : rotund,
Vrei plin să spui,
De rotunjime plin,
Rotund de plinătate,

Atunci nimic nu e
Mai rotund decît mărul.

(*Maria Banuș*)

LOCUINȚE

Am locuit în mierlă.
Știu mi se pare.
Cum se trezește mierla și cum vrea să spună
Lumina și încă ceva negru și cîteva culori,
Jocurile lor greoaie
Prin roșul în care se vede

Am suit pe verticală
Cu grînele.

Cu iazul am dibuit
Spre somnul mereu mai aproape.

Am trăit în floare.
Am văzut soarele venind
Luînd-o-n primire
Și ațîțînd-o-ndelung
Să-și încerce frontierele.

Am trăit în fructe
Care visau să dăinuiască.

Am trăit în ochi
Care voiau să suridă.

(*Maria Banuș*)

CÎNTEC

Cum în grădina mea intram
De ucigași în ea dădeam.

Erau tilhari încrîncenați
Dar de curaj acum lăsați.

Ucis-au peste tot abraș
Pentru plăceri pentru vrăjmași.

Acum speriați pînă-n rărunchi
Strigau iertare în genunchi.

De ucigași rău mă scîrbii
Și din grădina mea ieșii.

Din spate-atuncea m-au ochit
Apoi au tras și m-au rănit.

(*Maria Banuș*)

GEORGES SCHÉHADÉ

Născut în 1910, la Alexandria (Egipt).

Opere poetice: Poésies (1938); *Rodogune Sinne* (1947); *Poésies II* (1948); *Poésies III* (1949); *L'Écolier Sultan* (1950); *Si tu rencontres un ramier* (1951); *Les Poésies* (1952).

Despre Georges Schéhadé

„Cuvintele nu sînt acele grupuri cumiîți de litere care dorm în dicționare; poetul, în fiecare clipă, le inventează și le crează. Demersul particular al lui Schéhadé consistă în a alege un foarte mic număr dintre ele, cărora să le încercuie conturul prin apropieri succesive, prin aprofundări măsurate; poezia lui e prețioasă în sensul că e concentrată asupra limbajului, atentă la cîteva vocabule, adică la cîteva realități convocate și rostite literă cu literă: trandafirul, iasomia, femeia și apa, ochii și privirea, grădinile și pomii, pasărea și merii, marea, luna, moartea; același poem reînceput fără plictiseală, dar experiența este de fiecare dată nouă, într-atît e păsărașul de candid“ (*Robert Abirached*).

OBRAZ ȘI DEGETE...

Obraz și degete în chip de lacrimi
N-am nimic de-a face cu jerbele voastre
Ori cu-această melancolie de culoarea

Lucrurilor odrăslind

— Cobor deci o stradă cu trandafiri
Și simt urcînd în mine o mare mîhnire
Ca sarea din mări

(Ion Caraion)

FIINDCĂ N-AVEM VEȘTI...

Fiindcă n-avem vești de la stea
Lovesc în noi îngerii cu fiare grele
Aprinde-te vie peste rîuri
Cînd fulgerul împinge spre moarte florile
Și lasă-mi roua și somnul tău
— O ! ca flacările de binecuvîntată

(Ion Caraion)

IUBITO NĂPĂDITĂ DE LACRIMI...

Iubito năpădită de lacrimi
Din cîmpie-n cîmpie cîț cuprinzi cu ochii
Vom trăi-n aducerile noastre aminte
Mîinile ți-s uscate ca trandafirii
Albinele surîd calvarului tău
O ! să te revăd în biserici
Cu pieptul de purpuri ca o piatră
Mai dulce ca mierea în Iisus
Al cărui scuipat e o mare negură

(Ion Caraion)

CÎND FREMĂȚA-VA TOAMNA..

Cînd fremăta-va toamna pe munte
Pune-ți la gît ochiul lebedelor
Frumusețile-s în viscol și neagră e ora
Te iubesc mi s-a spus

(Ion Caraion)

INGERII MĂ-NVĂLUIE...

Îngerii mă-nvăluie-n boala aceasta
Ci farmec aurorii dă gura ta

Pentru tine a existat pururi
o rochie de moarte
Ecoul bătea toba
cădea de pe-acoperiș

Să-ntorci spre zid privirea
În părul ca pădurile
să ți se-oglindească primăverile

(Ion Caraion)

PLOAIA MAI DULCE CA TURMELE...

Ploaia mai dulce ca turmele
Gălbui

Pe umerii ei apa mai sclipitoare
Ca nenorocirea
Nu știu dacă-i un semn sau o
tortură
Acest glas ca un măr
prin copilăria mea
E-o cumplită sărăcie prin sate

(Ion Caraion)

O LUNĂ O SOARE

O lună O soare
O poezie a zămislirii mele
Prezicerile ciorchinilor vesteau
Cometele
Mătușile pălăvrăgeau murind
Și-n copaci dormea femeia bătrîneții
Cu hulubii și șerpaii

(Ion Caraion)

SĂRMANE LAMARTINE...

Sărmane Lamartine
Ți-am purtat într-o mapă însemnările
Și nimănui nu i-a fost milă de mine nici țărniile măcar,
În care gîlgîie singele fiecărei flori
Chip de Poet la țărniile de apă
Toată viața mi-ai dezlegat-o ca pe bărcile-aceste

(Ion Caraion)

MACILOR VOI NU VEȚI FI...

Macilor voi nu veți fi floare zadarnică
Nespus iubea ochii mirați
Iat-o mai albă ca propria-i moarte
Cu pietre noaptea vine și-o strivește
Ochii rămân două flori nefirești

(Ion Caraion)

CÎND NOAPTEA

Cînd își risipește noaptea strălucirea
Cînd nu te poți apropia de gînduri
Zic floare de munte ca să spun
Solitudine
Ca să spun disperare zic libertate
Și tăietor de lemne, cu proprii-mi pași plec
Să rătăcesc minciunile
Într-un codru
Plin de romanțe și de dreptate

(Ion Caraion)

EI NU ȘTIU...

Ei nu știu că n-or să mai vadă
Livezile exilului și plăjile familiare
Stelele care cu picioare de sare călătoresc
În noaptea tristă de mai multe frumuseți.

Ei uită că n-or să mai audă
În zăbrele vîntul și cîinele imaginilor
Apa care doarme și culorile pietrelor
Noaptea cu viori de ploaie

Atîta magie pentru nimic !
Dacă nu era această amintire a unei alte lumi
Cu păsări de carne prin pajiște
Cu munți ca niște șuri —
O copilărie, o nebunia mea...

(Ion Caraion)

DACĂ ÎNȚILNEȘTI UN PORUMBEL

Lui Saint-John Perse

Rădăcina laurului dați-i-o
Nu aceste flori ce scutură scrum

Poet al zăpezii și-al clepsidrei
Cînd ceea ce-i pur e cinstea morții

(Ion Caraion)

LUCIEN BECKER

Născut în 1911, la Metz.

Opere poetice: Coeur de feu (1929); *Passager de la terre* (1938); *Le grand cadavre blanc* (1940); *L'homme quotidien* (1941); *La solitude est partout* (1942); *Pas même l'amour* (1944); *Le monde sans joie* (1945); *Si beaux tous les regards* (1946); *Le jeu des corps* (1946); *Rien à vivre* (1947); *Le désir n'a pas de légende* (1950); *Les Pouvoirs de l'Amour*; *Les Dimensions du jour*; *Plein amour* (1952).

Despre Lucien Becker

„Becker exprimă voința de a trăi pînă la capăt într-o luciditate dezamăgită. Pe această dîră în care a fost aruncat, el va fi piatră printre pietre; va fi acel poet, adică acel surplus de cuvînt în care sclipește, fără apel, drama tuturor oamenilor“ (*Gaston Puel*).

ÎN CARTIERUL PRIN CARE

În cartierul singuratic prin care treci grăbit
obloanele-nchizându-se peste risetele copiilor
peste glasuri tare duioase tare apropiate

Un cap de femeie în borcanul ferestrelor
nici o mișcare nu-i luminează tilcul vieții
Din geamuri cade ultima stea
ca o lacrimă dintr-un ochi închis
C-un ghemotoc de hîrtie un ținc zvîrle spre cer
strigă-n liniștea care se face țandări
Niște fum leagă țăriile de acoperiș
vîntul e atît de obosit
încît se așează pe mîini
de undeva din înalt cade un sărut
rupînd frunzele copacilor
fără zgomot se stinge o lampă
la-ntorsătura nopții

(Ion Caraion)

TAVANUL ASCULTĂ

Tavanul pipernicit ascultă
dacă suie careva scara.
Cu aceleași bătăi de inimă
se-apropie aceeași umbră.

În odaia fără lampă
luminată doar de-afară
focul piere-n cenușa lui
și nu-ncălzește noaptea.

Mîinile-mi ating lucrurile
ce mă iubesc în tăcere
aidoma unor cîini prea blinzi.
Mai aproape mi-e decît durerea.

Cu rana ei fereastra mă luminează.
Am văzut, noaptea, geamuri uimite
urmîndu-i pe oameni ca niște șine,
fără a-i părăsi decît la moarte.

(Ion Caraion)

RANĂ DE SÎNGE...

Rană de sînge, seara,
pămîntul descumpănit își numără morții.
Un om își sapă groapa în noapte
și se-nfundă-n ea ca-ntr-un pat rece.

El știe că-n inima lui tace un fluviu
ce n-ajunge-a zări dincolo de izvor.
Și deodată se simte la fel de-nstrăinat în sineși
ca o băltoacă de apă de-a lungul șoselelor.

Pașii-i răsună prin oraș
ca și prin odaia în care e singur.
Își plimbă luminile capetele
Și-apoi pier, pentru totdeauna rostogolite.

(Ion Caraion)

CUVINTELE

Create au fost cuvintele ca, închizînd ochii,
să pot către tine veni fără a face o mișcare.
Cînd îi chem, sinii tăi se trezesc
vorbind c-un glas ce le știe, înainte de mine, forma.

Dacă te afli în bătaia privirilor mele,
cîteva cuvinte, mereu aceleași, îți iau locul.
Dar pot merge pînă la marginile tale
fără a rosti nici o vorbă.

Ca zi de zi să te aflu mai despuiată,
în somnul meu te isc și te alcătui.
Nu-s robul celor ce ți le spun,
căci fiecare vorbă te dezleagă de dorința mea.

Ci gura ta-mi poruncește vorbele de care am nevoie
pentru ca în fiecare dimineată pe stradă
să fiu omul ce se duce la treburile lui
cu un altfel de cap decît al trecătorilor ceilalți.

(Ion Caraion)

SOARELE ÎN PIETRE...

Soarele e în pietre
ca o statuie răsturnată.
Umbra e în arbori
ca o mină tăiată.

Satele sînt albe
în sfera albastră a verii.
Insectele ce hărțuie ziua
pier izbindu-se de geamuri.

Numai tu stîrnești risul pietricelelor
ce alunecă sub verdeată ca peștii
și pîraiele-n van cată să cutreiere
tăind cu ochii rărunchii pămîntului.

Poposim în plin seceriș
Și lumea se oprește cu noi deodată.
Ce cărare ne-ar putea urmări
Cînd moartea însăși ne-a pierdut urma ?!

(Ion Caraion)

CUM SĂ IEȘI DIN ODAIA NOASTRĂ...

Cum să ieși din odaia noastră,
prizonieră a somnului,
fără să poți uita veghea
acestei zile care nimic nu-ncîntă.

A acestei zile cîntărite
ca un litru de lapte,
a acestei zile a cărei faţă
caută o privire sub punţi ?

Trebuie să te agăţi chiar de sol
pentru a te feri de hîrtoapele nopţii
prin care ziua aleargă fără
a fi în jocul ei niciodată ea însăşi.

Îndelung trebuie să scrutez gheţurile,
să văd cum ţi se înalţă viaţa,
sau vara piscurile de lumină
pe care, singuri, ochii tăi le întrec.

(Ion Caraion)

JEAN CAYROL

Născut în 1911, la Bordeaux.

Opere poetice: Le Hollandais Volant (1936); *Les Phénomènes célestes* (1939); *Miroir de la rédemption* (1944); *L'Âge d'or* (1945); *Poèmes de la nuit et du brouillard* (1946); *Passe temps de l'homme et des oiseaux* (1947); *La vie répond* (1948); *La Couronne du chrétien* (1949); *Les mots sont aussi des demeures* (1952); *Pour tous les temps* (1955).

Despre Jean Cayrol

„Pentru Jean Cayrol poezia nu este numai confidență subiectivă; ea e elocvență, interogație metafizică, descifrare simbolică, profecie, mărturie adusă asupra acestui timp al «noptii și negurii». Această poezie combină bogății multiple și contradictorii: ilustrațiile proaspete și naive din cărțile pentru copii se reîntîlesc cu citatele din *Biblie* (...) — și elocvența se calmează spre a asculta secretele inimii” (*Gaëtan Picon*).

ADIO, PĂMÎNT

Lui Jean Ballard

Să mă întorc mă lasă pe alt pămînt și lume,
de bezne adormite nu-mi pasă, nici de lacuri
enorme și mai grele de-atîta înserare,
în focu-nsingurării și-al primilor apostoli.

Venit de-așa departe, mi-e frică să nu-l pierd.
E-o insulă cu freamăt de palmieri, în care
unde-aș găsi un singur copac să-l pot iubi,
și ramuri cu o umbră de vînt ce-aprins adoarme,

ce n-ar ști nici cînd moare pe drumuri călătorul,
o apă dezgropată în cursu-i, de furtună,
urlînd în zori, un ciine, ființă mai frumoasă
de-atîta vînt și lună și inimă — atîta.

Aș ști să aflu somnul cel mare-al citor ierburi,
și plaja care-așteaptă promise naufragii,
cu țărm deșert ce aduce neliniște pe mare,
cu briza prea plăpîndă să se ridice încă.

Făgăduită țară ce șarpele-și așteaptă.
Cum să mă-ncumet, Doamne, la tine gîfiind
s-ajung pe scurtătură, sărînd din treaptă-n treaptă,
pe părăsite drumuri cu pietre fără dinți,
cum să trezesc pe seară brotacii care dorm
în lacuri suspendate și tac la vocea noastră.

Eu mă ridic din miluri și înghețate păsări,
Nu-și ia nici una zborul cu propriile-i aripi
căci sînt atît de-aproape de-un foc ce nu le arde.
Eu țipătorii ingeri vi-i și aud pe seară
Aici, aici se iese din paradisul vostru.

Auzi cum se înfundă în nori saboții care
trag, cine știe, chiulul eternității înseși
și mă precede calmul și își retrage valul
pe nisipoasa plajă a propriului pămînt.

Îni e prea greu, o, Doamne, să strig și să fiu singur
la cină, cu o masă deșartă și un scaun
cînd moartea își lipește spinarea de spătar.
Păcătui-voi însumi atît de greu, încît
s-ajung minia care să te implore, Doamne ?

Simt vocea care-acuma cedează, nu mai poate,
și miinile-mi căzute ca niște ierburi moarte,
dar totu-n mine bate nebunește
și pieptul mi se nălță înăbușit de tine
lovit de-al morții bambus.

Suflați, marine vînturi, aridul fabulos,
un alt pămînt zbucnește în fund de oceanuri,
și lavele salinș-și răsfiră zeci de ramuri
în înghețatul templu fragil, acolo, jos.
Nălțați-vă, tovarăși, cu umeri de pămînt,
vedere sfișiată cu mîini de rădăcină,
să judecați pămîntul nainte chiar de zei.
În van lansez apelul prin graiul unor mierle,
prin leneșele ciocuri de păsări ale mării.

Răspundeți-mi, s-aude unicul viu ce urlă,
cu-arătătorul către suprema judecată,
în tribunalul vinăt de aștri morți și stele ?
Putreziciuni sublime, voi, îngeri cu ochi goi.

Zei alterați de sînge, din sînge omenesc.
Mai ușurați pămîntul ce nu vă mai slujește
și-a cărui alterată țărînă-o vom uita
și perla nopții însăși din depărtări căzută.

Și iată clipa-n care aveți a v-arăta
în marea voluptate a negurilor smulse.

Din scrumul care crede, simt totul renăscînd.
De oase mestecată Țărînă,-ți spun adio,
iar fără noi în țară nimica nu se face.

(Veronica Porumbacu)

O, NOAPTEA ACEASTA...

O, noaptea aceasta rătăcind rătăcind
ca și Germania, ca Poezia
frunza la capătul foamei...
grăunții din palma-ți atît de albaștri.

O, noaptea aceasta rătăcind rătăcind
cu dinții ei fărîmați și cu cîinii
monede sînt ochii tatălui meu
și ochii mamei sînt de durere.

O, noaptea aceasta rătăcind rătăcind
c-un țipăt : copilul unde mi-i, unde

moartea e simplă cind pe pămînt
cineva îți răspunde.

(Veronica Porumbacu)

VREAU ACEL PORT PIERDUT...

Vreau acel port pierdut ce mi-l trezesc în mine,
și-n aur îl îmbracă lumina de la cinci,
și glorios de vase greoaie-n seara sură,
și de femei ce mușcă din poame, fără grabă.

Sau portul prins sub gheața atîtor mări fugare
(sclipirea de cadavru irită călătorii),
bazine reci cu luntri în ele mari și groase
ce le străpunge iarba, și florile, și scoica
și-ți par așa frumoase pentru solare drumuri.

Sau portul unde apa după diluviu scade,
și peștii în nămoluri mîncăți sînt de pisici,
și ulițele-s pline de arbori morți și vase,
o baltă viorie păzită de soldați.

(Veronica Porumbacu)

MI-E BUCURIA STRÎNSĂ...

Mi-e bucuria strînsă în acest miez de noapte
în care luna-i rana din toate cea mai pură
și mulțumiți cu frica mai certă ce ne-abate
vegheam pe cea din urmă a nopții coajă dură.
E timpul inventării de stele semiarse,
o faună întreagă de spaimă stăpînită,
o mare-n care lîna va fi pe piepturi blindă,
atîtea paradisuri am ridicat în cale,
rășina castă bind-o, atîtor alge-acum,
de propriul descumpăt vîrbită-atîtea glasuri,
că am putea prea lesne dormi, uitînd de zori.
Strînși, unii lîngă alții să fim, ah, marinari!
Să nu ne intre frigul în trup, să nu tresară
viclean cînd ne mîngîie o mină funerară.

Uitat de cer, un tunet se umezește-afară.

(Veronica Porumbacu)

PERICOL DE MOARTE

Închideți toate ușile, toate rănile,
încleștați-vă gurile, închideți ochii, și mîinile,
închideți ziua și noaptea, zăvorîți lumea

și nu lăsați pe umărul morților duioșia, povară,
povara soarelui pe arborele prăbușit,
căldura cărnii peste iarba moartă

scuturați de pe trupuri ultimul fir de țărină
alungați amorțeala pe care rachiul tăcerii o lasă,
și lemnul ciugulit de păsări,
cîmpiile mușcate de oameni,
orașele de mușcături de umbre torturate

Ca o fiară căzută în cursă
să urle pămîntul
sfîșiată de moartea puiului ei
de durere murind.

(Vasile Nicolescu)

LUMEA ÎN IMAGINI

Univers innegrit de fumul cuptoarelor,
al gurilor de foc,
al gurilor care cer de mîncare,
cu istoria lui ca un trup leneș și mătăhălos...

Lume cu fațete, ochi de muscă,
hîrburi, așchii, sfărîmături,
găuri și cute,
lampă cu suflul retezat —
iar undeva, negrul țipar
care se furișează în mîlul Timpului,

Tu despici iarna
în mici buturugi perfide,
faci vid pe pământ
cînd sub călcîiul tău rămîne, nudă, furtuna.

Îată lumea, în imagini.

(Petre Solomon)

SCRIS PE ZID

Eu aparțin constanței
Și vocii Suferinței
Și zidului credinței
Și piinii tari a Franței

Și celui ce se-ntoarce
Dînd de zăvorul tras
Cine-i în curte Pacea
O cîntă care glas ?

Adapă zorii vatra
Cu jar — Eu aparțin
Acestui cer senin
Ce suferă pe piatră.

(Veronica Porumbacu)

PATRICE DE LA TOUR DU PIN

Născut în 1911, la Paris.

Opere poetice: La Quête de Joie (1933); D'un Aventurier (1934); L'Enfer (1935); Le Lucernaire (1936); Le Don de la Passion (1938); Psaumes (1938); La Vie recluse en poésie (1938); Les Anges (1939); Deux chroniques intérieures (1945); La Genèse (1945); Le Jeu du Seul (1946); Les Concerts sur terre et Les Contes de Soi (1946); Une somme de Poésie I (1946); La Contemplation errante (1948); Un bestiaire fabuleux; Noël des Eaux (1951); Pepinière de sapins de Noël (1957); Une somme de Poésie II (1959); Petit théâtre crepusculaire (1963).

Despre Patrice de la Tour du Pin

„Este evident că Patrice de la Tour du Pin n-a inventat climatul straniu în care se scaldă poezia sa; l-a respirat din copilărie, într-o regiune păduroasă, străpunsă de eleșteie, spongioasă, necultivată și dezolată, unde chemările patetice ale rațelor sălbătice și lișișelor, plinsetele înăbușite ale căprioarelor, sunetele cornurilor și rafalele lătrăturilor aduse de vânturi îndepărtate întrețin neconținut atmosfera unei neliniști de vânătoare spirituală (...), dar prea numeroasa și complicata distribuție cu care Patrice de la Tour du Pin populează în paguba poeziei teatrul său

metafizic devine eurind pentru cititor o hidră anonimă cu sute de capete egal de prolix, îndărătul cărora nu mai reușește să vadă fața autorului“... (Jean Rousset).

PRELUDIU

Toate țările care nu mai au legende
Fi-vor osîndite să piară de frig...

Adînc pe suflet singurătățile se aștern
Sub soarele mort al dragostei de sine.
Urcînd, la revărsatul zorilor, se văd prin somnia
Mlaștinei coșcogea vălătucurile de ceață
De care — neputincioși — se folosesc poeții
Să-nchipuie golul și frica lăuntrică.

Trebuie, cînd se-nalță, să sorbi
Din ele și să te bucuri de-acest necunoscut
Fior pe care-n vis îl descoperi abia
Și-n raiurile cîteodată întrezărite.
Dar mediocrii, domesticii,
N-or să-i poată-nțelege amărăciunea.
Ei nu aud, pierdut în negură,
Țipătul speriat al hăituitelor păsări.

Era țara ingerilor sălbateci
A celor ce nu se putuseră hrăni cu dragoste
Ca toate migratoarele animale
Urmau vadul vînturilor pururi schimbătoare ;

Uneori urcau în inimile alese,
Părăsind searbădul pământ, dar în vine
Simțeau zvîcnindu-le nostalgia
După ceruri pe care n-aveau să le mai vadă.

(Ion Caraion)

ORAȘUL

Suia singur pe șoseaua goală
Cînd amurgul se tira pe coate
La întîlnirea cu o capitală
Din umbră, dincolo de tot și toate.

Avea aerul de-a lua pe furiș
Felinarele stîmse-n tăcere de vînt,
Ca un tăinuitor de hașiș.

Neoprindu-se, mă luă cu sine, dintr-un salt,
Mă-nghiți în noapte sub aripa sa.
Cu focurile toate vărsate pe-asfalt,
Fără zgomot trecurăm prin mahala.

Și-mi spuse deodată : ție-aș vrea să-ți cer
Să-mi aprinzi, ajută-mă, torțele toate
Din cele patru colțuri de cer.

Cînd din funduri pălălaia va fi izbucnit,
Răspîndită printre hibernale țării,
Vom ieși de nevoie din orașu-adormit,
Ca să nu rătăcim pe cheiuri pustii.

Focurile-au fost răsturnate de vînt,
Vitele din Orient în trenuri
Noaptea suiau spre tîrguri, mugind.

Cobori pe cheiuri atîta popor,
Nişte turme de oameni abia coperite,
Spre marele fluviu, nepăsător,
Ce poartă spre mări leşuri răsputrezite.

În apa servilă-ar trebui să mă scald,
Ca să-mi scap trupul ăsta ce moare de frică,
Eu care-am aprins oraşul înalt.

(Veronica Porumbăcu)

COPIII LUI SEPTEMBRE

Lui Jules de Supervielle

Pădurile zăceau sub brumele căzute,
Pustii, tăcute şi mustind de ploi ;
Mult timp suflase-un vînt de nord care asmute
Copiii cei Sălbatici, ce fug spre ceruri noi,
Tîrziu, în vaste pîlcuri, prin zări abia văzute.

Le-am desluşit aripa în noapte cum tresaltă,
Cînd spre pîraie se lăsasera în jos,
Ca să s-ascundă, poate, cît ziua arde-naltă ;
Şi glasul plin de jale al păsării de baltă,
Trist, peste smîrcul părăsit şi mocirlos.

În zori, simțind odaia, încet, cum se dezgheață,
Am ocolit pădurea cu arbori foșnitori ;
Cînd, sub o lună plină, de ambră și de ce-ță,
Văzui în ierbi o urmă, pierdută-adeșori :
Un Prunc al lui Septembrie călcase în verdeață.

Ușori și tandri, pașii treceau în lung și-n lat,
Se-ncrucișau o dată-n făgașurile clare
Unde, tihnit, la umbră-ncercase, aplecat,
Să bea, atras pe urmă de jocuri solitare,
Tîrziu, după ce-amurgul căzuse greu, muiat.

Apoi, piereau departe, sub fagi cu crengi 'nălțate,
Unde abia-și lăsase agilul său picior ;
Mi-am zis : o să se-ntoarcă în zorii zilei, poate,
Să-și caute prin preajmă tovarășii de zbor,
De teamă să nu-i piardă sub zările schimbate...

Va reveni, desigur cu aripi obosite
Odată cu lumina din răsărit urcînd,
Cu sudicele păsări în pîlcuri risipite,
Și cerbii care-adulmecă în vînt
Prileju-ndepărtării de la pășuni tihnite.

Sus, peste smîrcuri, ziua părea un sloi acum ;
Stăteam chincit, privind din părelnica mea pîndă,
Cum fauna pădurii se perinda ca-n fum,
Fricoase căprioare la apa licărindă,
Și corbi țipînd pe creasta pădurilor de scrum.

Mi-am zis: Eu însumi sînt un Copil al lui Septembrie,
Prin inimă, prin cuget, prin dorul meu cel viu,
Prin voluptatea-aprinsă ce mi se scurge-n membre
Și prin dorința crudă de-a rătăci tîrziu
În nopți, uitînd înecul odăilor cu lemne.

Mă va primi desigur ca pe un frate-al său,
Și poate pe un nume de al lor o să mă cheme ;
Prieteneasca rouă găsi-va-n ochiul meu,
De brațele-mi întinse spre el nu se va teme
În luminiș, sub frunza ce picură mereu.

Ori poate o să fugă ca un hulub rănit,
Iar eu în urmă-i, pînă ce-mi va cerși iertare,
Oprindu-se în zarea senină, ostentit,
Învins, cu spaima-n suflet, nemaiputînd să zboare,
Cu ochiul orb de moarte, în lut încremenit.

Atunci, simțind c-adoarme, îl voi lua la sîn,
Voi mîngîia sclipirea din aripile sale,
Și mica lui făptură încet am s-o îngin
Prin trestii, dus cu gîndul la lucruri ireale,
Blînd încălzindu-i trupu-n surîsul meu senin...

Dar crîngurile-n brume zăceau acoperite
Și-un vînt din nord pornea să bată-n porți,
Lăsînd în părăsire, cu-aripile trudite,
Pe toți cei care-odată s-au rătăcit, sînt morți
Și trec aceleași spații pe drumuri diferite !

Mi-am zis : Pe-aceste șesuri cu iarba penitentă
Copiii lui Septembrie nu se opresc nicicînd :
Iar cel ce s-ar desprinde din stol, cu-aripa lentă,
Simți-va oare, seara, cruzimea înecînd
Aceste smîrcuri goale, lipsite de Legendă ?

(Ștefan Aug. Doinaș)

NAȘTEREA LUI ULLIN

Înalt era, călare pe cal — un mort frumos
Ca o minune, — fiara, în saltu-i secerată ;
Strîngea zăbala pumnul înmănușat, vînjos,

Brutal țîșnit din groapa ascunsă, dintr-o dată,
Diagonal și oblic se detașa pe zare.
Un gîfiit de lungă și neagră cavalcadă.

Mă fascina privirea ciudat-strălucitoare,
Ca soarele de taină pe-arhangheli luminînd,
Pe știutori de ritmuri în veci nemuritoare.

Dar eu în febra lentă a bălților arzînd,
Eu care-aș vrea să intru-necîndu-mă-n uitare,
În ceața lașă-a unui poem ciudat, pe cînd

Zărînd poetu-n față — o slavă celui care
În mine gravitează precum o altă lume
Pe-o inimă călduță, icnînd de dezgustare —

Da, eu vedeam un suflet pribeag și fără nume,
Jivină hăituită prin cer, cu frenezie,
Ici-colo întâlnită sub apele în spume...

Sînt principele Ullin cu inima pustie,
Al cărui demon însuși în noapte fascina,
Un far miracol peste mări ce în flux învie

Să las poemu-n urmă și negura lui grea :
Căci legea mea ignoră concesiile care
Suprema neputință încearcă-a o masca.

În ceruri interzise de-a pururi, prin damnare,
Ce-i cauză și forță veți învăța cu mine,
Ce-i ritmul morții, ce e ispită, renunțare.

S-ar zice că privirea la alte lucruri ține,
Și-o dragoste secretă în suflet legănați.
Să sfărîmați regretul ce încă v-ar reține

Și lumi abia știute prin mine explorați !
Cînd alții or să vadă, venind, absența voastră,
N-au să vă ia drept ceată ori pîlc de disperați.

Pe drumul care suie spre Cunoștința aspră,
Vei merge către pragul deschis al Morții reci —
Purificat în suflet cu o tăcere castă —

Decorul de legendă îl părăsește decî,
În grabă, spre a arde, pe culmi de munți și zări
În flacăra trupească ce are alte legi.

(Și îmi sufla în față prea scumpe-nsingurări,
Un vînt de febră, viscol cu stinse reverbere
Chemările netihnei, ca fără capăt mări.)

Un pas, doar, peste margini, așa puțin se cere...

(*Veronica Porumbacu*)

LEGENDĂ

Du-te și spune scumpei mele Insule, acolo jos,
Lîngă mărunta mlaștină din Toule, pe cîmpie,
Că diseară pornesc înspre ea, și să știe
Că, odată cu luna, am s-apar și eu radios.

Vei găsi-o scăldîndu-și picioarele-n apa cea pură,
Cu părul despletit în vînt, cu ochii mijiți,
Și simplă, ținîndu-și mîna pecete pe gură,
Ca să nu trezească porumbeii-adormiți.

Căci mlaștinile sînt toate-nșesate de legendă
Ca și cerul pe care în ochii ei îl adulmi,
Cînd sorb luna plină din cîmpia fosforescentă
Sau vînturile triste ce se prăvălesc de pe Culmî.

Spune-i c-am petrecut zori de zi minunate
Pîndind păsările din miază-noapte, după țivlit,
Atît de-aproape de ea, întinsă, cu picioarele-nghețate,
Ca o mică pasăre de baltă ce-a adormit.

Spune-i că septembrie-i pe sfîrșite-acum,
Că iernile sînt aspre-n aceste țări părăsite,
Că-n fața odăii mele, cu ușa deschisă spre drum,
Mormane imense de flori încă stau risipite,

Anunță-mă ca pe-un profet, ca pe-un prinț,
Ca pe coconul unui rege de dincolo de mare ;
Spune-i că am provincii pline de parfumuri fierbinți
Și că Țările de Sus nu cunosc iernile cu ninsoare.

Spune-i că balcoanele-aici vor fi năpădite de flori,
Că se va scălda-n lacuri fără boli și ape ursuze ;
Dar că aș vrea să citesc în ochii ei voalați ca de nori
Secretul acela sălbatic ce i se stinge pe buze,

Enigma unei priviri adînci de transparențe-azurii
Și-n care scapără uneori ispita cu fulgere dure
A marilor inițiați în jocul cunoașterii pure
Și-a cutreierătorilor de ape, sub ceruri pustii...

(Ștefan Aug. Doinaș)

SPĂLĂTORESELE

Tu de mai sus copacii, cumva, să-i fi văzut,
De sus, cum li se joacă prin rămurișuri, vîntul,
Ca de-obicei, de ploaie umflat : un vînt din Sud,
Ce-n marginea cealaltă de codru-ncet sosește.
Tu, aplecată, Annie, l-auzi suind mutește.
Am nări de-ogar, în stare, doar mirosind pămîntul,

Să simtă vijelia ce umflă rîu-n zare :
Nu mai e cînd s-ajungem pe drum, căci seara crește,
În vreun cătun pe-aproape, ce-abia văzut, dispare...

Nu mai avem nici vreme de a fugi. Se pare
C-ai și-nțeles această nebună aventură,
Accastă coborîre spre țarmurii de mare.
Aceste curgeri unde zărești cîte-o figură
Fermecătoare, cite un prunc luat de valuri.

Un strigăt lung al șurii-necate-n revărsare.
Dar nu e vîntul care e-astfel rostogolit,
Cu frica instinctivă, de mult l-am fi simțit :
Surpînd baraje, riul mort ar cădea pe maluri.
Vrăjmaș nu-l crede, Annie, pe-acest vechi rîu al meu.
E iarnă valea-ntreagă, și surda uruială
Ce-n albie tresare într-un fior mereu.
El nu-i un loc, doar, Annie, pustiu, unde se spală,
Ci-atît de leneș curge, încît inert îl crezi,
'Nainte-ți, o paradă de forme poți să vezi,
Și vîntul despletindu-ți pe ceruri părul tău !

Acum auzi rumoarea de ape care cresc,
Tîrîndu-ne-n mijlocul acestor mari curente :

Vei retrăi legende ce-aici se povestesc
Pe seară,-n șuri pe care le-au izolat furtuni :
Derive ce o casă de lemn împîing, demente,
Spre mări, trecînd cu rîset și cîntec de nebuni,
Și-n văile deșarte nicicînd n-o mai găsesc...

Ți-aduci aminte, Annie, de vijelii cumplite,
Umflate de atâtea rumori, mai-mai să crape,
Din satele sub apă, cu turme-nnebunite
De-o spaimă ne-nțeleasă ce vine dinspre ape.
Cu vaci retrase-n fugă pe-naltele tăpșane.
Cu oameni : alungate mulțimi, ca niște stane
Priyind de sus șuvoiul de ape despletite,
Și cuplul îndărătnic ce n-a vrut să debarce.

Iar vii, doar noi rămasem : de-aici, nu s-or întoarce
Amestecații-n ape cu lucruri ireale,
Uimindu-se că-n ele își regăsesc pe rînd
Ținuturi încîntate ca să-i revadă-n cale.
Și ierbele cîmpiei știute-n amănunt.
Și șura cu lumina pe clar de lună, stinsă,
În care marea spaimă în noapte dă tîrcoale.

Și noi vom fi departe, în alt cătun, scăpînd
De valul nimicirii ce-nghite cer, pămînt,
Ca să vedem cîmpia pierdută-n noaptea ninsă,
Și zorii-n promoroacă, suind din fund de sate,
Și păsările mării, la răsărit de soare...

(Veronica Porumbacu)

CHEMAREA

Să părăsești — s-ar cere — spre a mă copleși,
Tăcerile și vîntul și cerul de pe baltă,
Incerta mîngiere a zorilor de zi
Și zborul de novembre pe zarea mării,-naltă,
Căci toate-aceste lucruri plăcute,-mbătătoare,
În clara mea privire le afli, mai profunde,
Și vînt și mîngiere și zori incerti și boare,
Dulceata unor zboruri de larg, plutind pe unde.

- Fantomelă-amintește-ți, de sub lumina lunii,
Cînd, mult înfricoșată, mi te strîngeai la piept,
Și unghiile scurte și-atingerile mîinii,
Mi se suiau cu-ncetul pe trunchiul suplu, drept ;
Tu amintește-ți vîntul nocturn, izbind în geam,
Și gîfîindul pîntec și palmele crispate,
Cînd inima ta însăși, a mea, eu o simțeam.
Ca aripa de păsări ce-n naltul zbor se zbate.

Ascultă : e un țipăt de vită-n agonie,
Și-n lume-atîția alții, nu numai tu l-auzi,
Toți nedomesticîții ce simt mireazma vie
De baltă și de cîdri cu muguri proaspeți, cruzi.
E-un strigăt animalic de disperare, frică.
Ascultă-l ; deîndată el o să tacă-n zori.
Au auzit masculii, ai auzit cum strigă
Însingurați, cînd intră în luna de amor ?

Tu, inima mea, poate, n-ai cercetat-o-n miez ;
Sălbatică străfunduri am eu ce nu le știi,
Un izolat în ceața de vis, ținut de șes,
În pacea-nfierbîntată a bălților pustii ;

Și numai pentru tine, sălbatica mea mică,
Islazuri goale, pante de umbră voi avea,
Unde să-ți umfli pieptul, nebună, fără frică
De vîntul ce pe mare odată te purta.

Vezi ? Cele care urlă melancolia lor,
Sînt păsări hăituite, doar ele se vor stinge,
Sau cei ce fără vlagă, cu gestul rugător,

Își sting într-înșii setea, și dorul li se fringe.
Ei părăsiră pentru singurătăți amare
Plutirea în azururi pe căile din Nord,
Neliniștea lor cheamă dezgustul ; o duhoare
Oribilă și fadă împrăstie, de mort.

De ce vrei să-mi aluneci din brațe ? N-auzi oare
Nebuno, că această chemare a murit ?
Privește orizontul : nu-i nici o zburătoare.
La-ntoarceri, nici frate d-al tău nu s-a gîndit.
Zadarnic trupul fraged în zbor s-ar fi-nălțat,
Și să-i ajungi din urmă, în veci s-ar depărta,
Zărindu-ți pe curbura de-aripi, însîngerat,
Sigiliul pe care-l gravă iubirea mea.

(Veronica Porumbacu)

BUCURIA

Domnească bucoavna :
A metodei frigului din suflet
Socotită drum unic bucuriei.

Apleacă-te peste această surdă bătaie lîncedă
A unei inimi pe care ai vrea s-o exalți :
Ea sună glasul ironiei !

În ziua cînd asemeni unei lovituri de cuțit
Vei simți fluxul molcom al mării,
În această rană larg deschisă de un călău

Nu-ți vei putea stăpîni un strigăt de frică,
Un îngrozitor și prelung strigăt de frică,
Un strigăt de moarte, de fapt...

Iubește-mă : arată-mi cît o ! cît mă poți iubi
Pînă unde te poți depăși pe tine însuți :
Încăpătoare am să-ți fac inima să poată cuprinde
întreaga-mi dragoste..:

Adu-ți aminte : acest vas tainic pe care-l duceai sub
mantie

Pe care tu însuți din rana mea l-ai umplut
De ce rușinat să-l ascunzi și gelos ?
De ce să nu-l arăți și celorlalți, să nu li-l dai ?

De ce să nu-l arăți și celorlalți, să nu li-l dai ?
Ați căutat bucuria pe toate căile ce îngăduite v-au fost,
Cî ritmul inimilor l-ați pus ca să bată anapoda.

De suferința celorlalți cum de n-ai suferit ?
Iar nu de mila lor ?

Cine te va consola că faci parte dintre creaturi ?

Iubește-mă : iubește-mă cît mai mult și mai fără-ncetare.
Mîngîie-mă pînă la istovirea miinilor,
Într-o clipă de dragoste poți pricepe totul..

(Ion Caraion)

JEAN GROSJEAN

Născut în 1912, la Paris.

Opere poetice: Terre du temps (1946); Hypostases (1950); Le Livre du Juste (1952); Fils de l'Homme (1953); Les Prophètes, traduceri din ebraică (1955); Majestés et Passants (1956); Austrasie (1960); Apocalypse (1962); Hiver (1964).

Despre Jean Grosjean

„Universul lui Jean Grosjean este un univers în geneză, în haos, dar pur, de natura purității dezordinilor nașterii. Nici Moise, nici Dumnezeu nu s-au urcat încă pe Sinai, cît despre Satan, el ezită încă să otrăvească fructele arborelui Cunoașterii“ (*Jean Rouselot*).

ALEF

1. Îndoială

Pindă. Iluzie pe prundiș. Voi merge, și nu voi mai auzi alți pași falși, în afară de ai mei. Onixul din copita zebrelor le face oare să soarbă cu nările deschise vîntul albastru ?

Care văcar ar tăia trestia ca să cînte, dacă aerul din apă i-ar fi de-ajuns ? Ce înseamnă : normal ? Găsește-mi-l pe inventator, și dă-mi o strună.

Judecată. Te țin de-un deget, Prințe.

2. *Neliniște*

Aidoma creierilor ce se ciocnesc în țigve, norii negri se bat cu cei albi. Cedrul își suie liniștea. Un chip se-arată și dispare. Puiul de elefant rîde de mine. Plutește-n văzduh un iz de fidelitate, ca o rășină cu neputință de cules.

Modulez nadirul așa cum ogarul soarbe Ursa Mare dintr-o băltoacă.

Cornul taurului îmi străpunge omoplatul (coșmar în care nu te poți mișca). Adonai !

3. *Lehamite*

Să iei mereu cu asalt același bastion, deși ți-e gura plină de țărină. Catir dușman (eu însumi, poate). Sarbădă victorie. Dar voi vedea castelul, și bătălia în care mi-am pus nădejdea.

Această casă — sfîrșitul lumii, oare ? Nu există sfîrșit (nici lume)

Dacă storc portocala primită-n dar de la Arhanghel, ce voi face oare cu culoarea ei ?

Iunie făgăduiește vara cînd ziua nu se mai mărește ! Minciună. Pasărea-liră se împotmolește, poartă a neantu-

lui pentru somnambuli. Prună care cade sau silex pentru praştie, sînt fiul tău. Un soldat m-a pălmuit. Atroce şi salutară lovitură. Singur într-un şanţ. Mă strînge de gît duhoarea de hoit. Tată, mi-au putrezit picioarele !

Mă sparg la gîtul tău ca un potir, lăsînd să se desfacă floarea de sînge.

4. *Teamă*

Neant atît de absolut, înainte de-a fi algă abisală, de tine zămislită.

O, Cap suprem, te gîndeşti la mine pe-o măsură de măghiran ? Ce altceva să văd, de nu pe tine ? Toate cele sînt nişte gratii pe care trebuie să le rup, ca să pot alerga slobod pe cîmpul tău.

Ce mi-aş putea dori, atît de gol ? Ce dragoste ? Şi ea îţi aparţine, Tată matern, şi ea, această fiică a nufărului pe care-o cresc pentru tine, şi care mă binecuvîntă. Ca o stea îmi tremură braţul.

BETH

5. *Cuvînt*

Alfa ultimei cărţi spre a te tipări Omega, şoim regal, cerc pe trunchiul copacilor.

Toată maşinăria norilor, pentru ca această gură a fluviului să exclame : o ! în faţa mării.

Ca printr-un munte scotocesc prin gătlejul tău pentru
a scoate horcăitul drag mie.

Un singur țipăt e în cer : komar !

Timpul s-a agățat astăzi pe propria-i tulpină. Nimic
nu se va mai întâmpla.

6. Gest

(Cu disperare)

Ametist în lumina orizontală, Gipsy care ești doar o
față, tu, sînge, gazelă și seceriș !

(Tare)

Dreptate între bizoni și transparentă. Toate acele se
înfing asemenea cuielor în căpute. Nici o oră pentru acest
tren aglomerat care nu mai merge dincolo. Noapte. Nu-s
oare ca un Sirius pentru tine, porumbelule ?

O, chip, tu străpungeai paravanul, dar eu mă aflam
înapoia lui și mă puteam suprapune ție !

În mâinile mele capul tău nu-i decît propria-mi ființă,
de nu-mi zîmbești.

7. Duh

Doar tu, Iubire, știi să-ți întinzi piciorul prin bălării
și să lași frunzișul în urma umărului tău. Pierzîndu-te,
mă pierd, dar te găsesc, pierzîndu-mă.

Capacul toamnei pe trotuarele umede. Bizară întoar-
cere. Nu ești al meu decît cînd nu sînt eu.

Abis original, în esență altul, și pondere însășiabilă a ființei mele. Teama de a fi (un dar) din pricina acestei pasiuni de a cerne prin căușul palmei mele nisipul Tim-pului, o, Duh care spui : Tată !

(Petre Solomon)

NIMIC NU SPOREȘTE

Fericită noaptea de care Ursa Mare tremura sub cul-mile răsturnate într-un canal când eu în curmezișul șoap-telor tale ascultam cum febra îmi crește.

Niciodată întunecimile nu fură mai fără margini ca în ceasul în care auzii îndepărtându-se de mine sufletu-mi cu pașii tăi al căror ecou descrescînd revenea pe străzile unui oraș mort să-mi învie inima.

Trădai oare cîmpiile solare de iunie și cerul lor, tufe de albăstrițe pe clopotnițe, în noaptea în care ațîtai între casele oarbe marele foc alb al unor zori fără somn ?

Au puteam eu lingă o faleză pe care veștejeau fructele plăpînde și frunzele fără vlagă să nu tresar la această li-cărire pe care tu născocit-ai s-o așezi în tăcere peste abisu-rile mele ?

Nici un nîour, nici un șoim, nici o achenă nu cutezau să plutească la sosirea toamnei în asfințirea unei decăderi printre prada sa împodobită ca să-ți suridă cu buza-i de aur.

Într-o seară vai ! vînturi și lupi se asmuțeau cu ase-menea strigăte de sacrificatori că a trebuit să te răpesc printre sclipitoarele dărîmături luminile atîtor decembrii.

Dar noi salvarăm pe drojdia galbenă a ultimelor ză-pezi și sub iuțile greutăți ale ploilor nespusul plictis al

sfirșitului de anotimp care se răsfinge pe fruntea și pe șoldul tău.

Ripostele arzătoare își urcă în departe, din toate părțile, spațioasele lor fumuri când, spre groapa în care trăiră fugarii, tu cobori capul ale cărui plete se resfiră.

Am fost întotdeauna fâgăduit ierburilor nebune pe care glezna ta arsă de adieri le chinuie când străbatem un univers concediat de frumusețea ta mai gravă decât patria.

Multă vreme nimic nu sporește nici nu micșorează neînsemnatul spațiu de unde rînd pe rînd se împrăștie între noi ultima scabie și-nțiile putreziciuni.

Somnul asupra căruia întîrzie mult timp toamna auzi-va în vis scufundîndu-se merii ori scăpînd prepelițele ca să avem temei a ne iubi ?

Deschidă-se încă trandafirul ori pruna cea brumărie, despoaie-se arțarul sau tufișul, frunzișul, păsăruicile și zilele pună-și la cale plecarea a cărei glorie aş admira-o în ochii tăi ?

(Petru Sfetcu)

ELEGIA NR. 6

Fie că mi-i fața biciuită de ploi ori sufletul în flăcări, îți simt pacea pe furtună, cerul în umbră și umbra pe caniculă.

Izvorul ți l-am aflat doar în pustiu și nu ți-am aflat inima decât în tăcerea în care îmi săpam prăpastia, însă frumusețea ta mă are zălog într-ale patriei tale chinuri.

O ! străvechile-mi drumeții sub viforniță prin hîrtoape unde alunecă piciorul, avînd ca unică lumină lumina aburînd în suflet, intermitenta sclipire a ochilor tăi asemeni lacrimilor de fier din mările de Miază-Noapte.

Peste morți în noiembrie pașii tăi cîntă o noroioasă țără bintuită de-un cer verde-albăstrui și umărul glori-fică sălciile acestea care gem pierdute în vilceaua șerpui-toare.

Aripa vîntului ce mă-ncovoaie peste mlaștini duce de-parte frunzele și visurile mele fără a mi te smulge din vis precum nu desparte spatele frunzelor de obrajii lor.

Posomorea zilelor pe care o străpung, rătăcitoare focuri, pupilele vitelor chioare, cînd la orizont — mijind morți — zorii se tîrîie fără a mă-mpiedica să te aud cum taci !

Dacă n-aș sălăslui în ecoul muțeniei tale, aș fi aseme-nea oamenilor, fetușii aceștia al căror corb își urzește tron în copac.

Fiindcă setea nu mi-a putut-o nime deznoda, limpezi-mea buzelor tale este cea care, în curînd, redeschide-va ciuboțelele-cucului. tremurătoare, și ochii mei — poate.

(Ion Caraion)

HENRI THOMAS

Născut în 1912, în Vosges.

Opere poetice: Travaux d'Aveugle (1941); Le Monde absent (1947); Signe de Vie (1949); Nul désordre (1949).

Despre Henri Thomas

„Henri Thomas care vrea să ne facă a împărtăși momentele sale de beatitudine, acele momente cînd «toate punctele de vedere sînt abolite în fericirea de a exista cu prisosință», are dreptate să spună că, în fond, concepția lui estetică este de natură morală. Poemul nu e întotdeauna decît o lecție de serenitate perfectă“ (Léon-Gabriel Gros).

VOSGII

Arborele negru strivit în toamnă,
muncile pe gîfiite sub norii lui novembrie
lingă cimitir,
și-ncetele mișcări, nesigurele creaturi
cu care se-nalță din păduri depărtate

și-și întind tristele mâini către aceste sate jilave
însă nimic aici care-ar putea să le trezească în sfârșit
din rătăcitorul somn ; aici
cai mătăhăloși stau nemișcați în căldurica staulelor
snopii dorm în pîntecul podurilor oarbe
iar bitu la cimitir ;
iepe ale toamnei, care ale umbrei, fugiți
departe de-aceste livezi ce-au privit la prăbușirea mărului
cu fructe-acrișoare
departe de-această jilavă odaie în care mă ia cu fierbințeli
și mă trezesc
la groaza de a trăi printre niște bătrînele.

(Ion Caraion)

CORTEGIU

Ia privește o clipă prin geamurile telalului
cum vine spre tine șirul acesta
de vechi rochii de prostituate,
cîndva, o mici rentieri, madonele unui cartier,
principese ale nopților fără lună,
fastuoase apariții în cimitirele somnului
sau în cutare depărtat amurg
drapel ce ne-mbogăți cu freamătul unui ciudat patriotism
pe cînd aveam cincisprezece ani ;
vezi
culoarea frunzelor bătute de toate ploile toamnei
culoarea singelui stricat care-și ține făgăduința de moarte
și roșu-nchis și culoare

a metropolei în novembrie
după atâtea gîlceve iată-le că-s prietene
cuminte aşezîndu-se la rînd spre a trece în viaţa cealaltă
iar eu le sădesc — melancolică sperietoare — chipul
în poemele-acestea, noul meu grîu,
spre a-l feri de păsări sinistre.

(Ion Caraion)

SOLIA OMULUI DE ZĂPADĂ

Pină a se topi, omul de zăpadă glăsuie :
la ceasul cînd luntrea
se lasă pe nisipul călduţ
la ceasul frumoaselor acoperişuri de aur,
tamburine ale luminii,
la ceasul amintirilor,
al călătoriilor încheiate,
deodată, învinovăţii ziua
şi-am dojenit lumina ;

osînda însă-mi veni grabnic :
unde-s, unde, strigai,
o durere în fiecare mădular
o alb nesuferit,
în vreme ce-n jur satul acesta, surghiunul,
naştea în alba horă
în vreme ce toate strigătele-mi se prefăceau în corbi răi,
iar eu în om de zăpadă.

(Ion Caraion)

ORIZONTURILE ASCUNSE

Lui André Gide

La amiază, clopotnița lucește ca o oală de cositor
viitorul delir e încet pîrguit
în munții unde se-ascunde albastrul rîurilor,
unde copacul se neliniștește, unde norul trece,
spre minunarea potolitei copilării;
în noaptea brazilor lumina se surpă,
fiara care pășește cu frică, scrutează
cum moare-o lumină pe deșertul mușchilor de pămînt
insecta, urcîndu-și treptele turnului ei,
tricotează, și ațipește, și-și uită de-ndatoriri,
în jurul casei dorm bătrînii Vosgi,
o voință a focului printre frunzele roșcate...

jucăria copilului uitată printre flori,
elicea de hîrtie vie ca o aripă,
și, la stinsul lămpii, un cor de voci sfioase,
cîntînd, neliniștindu-se dincolo de obloanele trase,
și Hesperida aurorii, unde ochiul fur
culege încă de la-ntîia căutătură portocala de aur...

Adio... îmi amintesc de revărsarea zorilor deasupra
Parisului,
am îndrăgit ziua ascunsă printre fumuri,
privirile nesigure, rumoarea, ferestrele,
tristele lumini risipite la capătul serilor
casele obscure, rămășițe ale unui mare vis,
adio, sînt purtat înspre stranii tărîmuri.

(Ion Caraion)

GEORGES-EMMANUEL CLANCIER

Născut în 1914, la Limoges (Haute Vienne).

Opere poetice: Temps des héros (1942); *Le Paysan céleste* (1943); *Journal parlé* (1949); *Terre secrète* (1951); *L'autre rive* (1952); *Une roix* (1956); *Evidences* (1960); *Vrai visage* (1965); *Terre de mémoire* (1965).

Despre Georges-Emmanuel Clancier

„Lumina obscură care cade din stelele corneliene și evidențele enigmatice care alcătuiesc substanța poveștilor lui Perrault-fiul, le regăsim de-a lungul întregii istorii literare franceze, e un izvor care iese din nou la suprafață cu violență în operă lui Nerval, e același izvor care-i dăruiește poeziei lui Georges-Emmanuel Clancier calitățile ei de limpezime și opacitate, însușirea de a fi produsul unui sol căruia îi regăsește prelungirile indefinite atât către un viitor incomensurabil, cât și către un trecut *preisoric* și mereu prezent“ (*Raymond Queneau*).

AMINTIRE

Într-un bătrîn sat unde nici țipenie de drum nu
duce, la poalele unui turn peste care timpul apasă,

Într-un sat ghemuit la fundul văgăunii lui ierboase,
în care regii se sfîșie,

Într-o oarbă țară în care pe ulicioare nebunia țără-
nească își rătăcește strigătele, ochii,

În ugerii unui pămînt greu de comori, de aur, de ui-
tate labirinturi și de ploi, de ploi,

Într-un țintirim de tablă și de porfir, cu un bețiv
gropar hoinărind printre oase,

Într-un capăt de ogor fără păsări, fără zări, fără
brazde cu plumburie secară,

În umbrele unei neguri, în fisura unui granit, lumea
unei tufe de mărăcini,

În acest cătun năuc de disperare, ucis de cine știe ce
livid blestem vrăjitoresc,

În aceste vestigii ale mizeriei lăsate de nopțile cu
lună murdărită, zace — stins — ochiul amintirii mele.

(Ion Caraion)

CÎNTECUL CE-L PORT...

Lui Jacques Peuchmaurd

Cîntecul ce-l port e acest semn de soare
Îngropat în inima monștrilor,
Pierdut, derizoriu, murmurător ornîc
Atît de-n zadar cînd nu mai e timp,
Cînd zori nu mai sînt, ori copilărie, ori stele,
Cînd nu mai e cerul cer,
Cînd omul dispăre.
Glasul meu e acel foc de iarbă rătăcit
Strălucitor și nebun la marginea genunilor.

(Ion Caraion)

MARTORUL

Ce frumoasă a fost lumea dincolo de copaci
Dincolo de munți dincolo de mîinile noastre.
Atît de fină lumina, de dreaptă bucuria,
Ce străvezie pace țeseau în ea zilele
Cît de pătimașă răsuflarea nopților sale.

Va trebui oare să uităm acele cîmpii și orașe
Acele călătoare riuri acele anotimpuri de cleștar
Și prietenii, speranțele și tinerele iubite
O ! roade cu care glia din preajmă se-ncărcase.

Trebui-va să recunoaştem oare doar colbul
În care lunga noastră copilărie vedea aurul vieţii
Ori nu vom fi ştiut decît să trădăm şi să mînjim
Cu buzele, cu privirea, cu degetele, cu inimile
Un larg un firav şi-un mult preaîndepărtat suris.

(Ion Caraion)

FIUL

Lui Claude Roy

Veni-va oare luminos ca frunza primăverii
Cel ce-o să păstreze toată viaţa parolele copilăriei ?
Va purta lumea, chemare în inima-i niciodată sleită,
Părul răvăşit de cărări şi de riuri,
Neclintita răzmeriţă a florilor pietrelor stelelor,
Tăcerea în care mărturiile zilelor noastre pîneau.

Fără regrete, fără umbră, înger cu aripi de vînt
Ci care mîngîie aspra frescă a pămîntului,
Trupul său împodobit cu cicatricele dragostei, ale morţii
Ce ne-au sfîşiat, prea firave visuri,
Cu glas tare şi priviri mari el o să cînte acel imn al zorilor
Pe care neştiuţi de nimeni, ghemuiţi în bezna noastră, noi
Îl vom fi-nginat.

(Ion Caraion)

NICI UN SOARE..

Nici un soare pasărea
Nici o femeie dragostea
Nici o plajă lumina
Nici o velă viața.
Decît cuvinte cuvintele,
Cerul nici un palat
Nici un vis ochii
Nici prietenul o fericire
Nici copilul un regat
O grea muncă răsufllarea.

(Ion Caraion)

NOCTURNĂ LUME DE FANTASME..

Nocturnă lume de fantasme
Un întreg popor în marș
În măruntaiele de miez de noapte
Sub greaua mască aurită
De povara unei zile.

(Ion Caraion)

POEME ALE PÎINII NEGRE

(Fragmente)

Copii ai luncilor și ai Țocioabelor,
Descoperitori de găte limbute,
Îmblinzitori de șerpi și de șopirle,

Copii ai nopților lungi prin care-aleargă lupul,
Atît de grabnic înhămați la trudă,
Copii ai uzinelor și ai minelor,
Ciobani pierduți, argați de cer
Cu comoară de umbre și de nori,
Copii ai foamei
Înfometați de copilărie,
Martori de mult dispăruți
Care cereți dreptate și-ndurare prin mine,
Tocmai îndurarea pe care o lume mîrșavă v-a furat-*o*.

★

Pagini, pagini, cuvînte, cuvinte,
Fiecare pagină e-o zi
Fiecare cuvînt o clipă.
Și pagini, cuvinte spre a te zmulge morții :
Așa cerul, așa iarba,
Stînjeneii, tulpina lor la malul canalului,
Copilăria, și puterea și bucuria tatălui
De totdeauna, pentru totdeauna.
Îndepărtat copil de pe vremea diligențelor,
De pe vremea lupilor și a ciobanilor,
Nevinovate minuni, tu și ai tăi,
Apoi sfișiati, batjocoriți de stăpîni,
Fără piine, fără soartă.
Cuvinte, vai ! de regăsit rușine și mizerie,
De adîncit iarăși suferința și foamea !
Așa fumea satul în amurg,
Așa își păstra lacrimile copila argată
La țarmul renunțării, spaimei și nopții.
Cuvinte pentru acele dimineți de trudă,
Cuvinte pentru acele dimineți în care roua vorbea de
speranță,

Cuvinte pentru acele dimineți în care inima se pierde,
Cuvinte, numai cuvinte
Spre a șterge moartea care le șterge.

(Ion Caraion)

MUNTE, PĂRINTE AL VISULUI

Munte părinte al visului
Tărimuri interzise
Frontoane
Tainice orașe
În care locuiește singura iubită,
Altă lume țișnită din lumea aceasta
Și semn semeț către cer
Tinerețe făcută din lumină
Și din gânditoare veșnicie,
Stîncă de vis în amurg
Munte de dincolo de moarte.

(Ion Caraion)

LOYS MASSON

Născut în 1915, în Insula Mauriciu.

Opere poetice: Poèmes d'ici (1942); *Delivrez-nous du Mal* (1943); *La Lumière naît le Mercredi* (1945); *Les Vignes de Septembre* (1955); *La dame de Pavoux* (1965).

Despre Loys Masson

„Orice poezie e un pic de răzbunare. Cea a poveștilor cu zine scrisă de Masson este răzbunarea poveștilor cu fapte, care sînt romanele lui. Într-o lume, unde totul nu e posibil, unde domnește mizeria ca și legile false și crude ale așa-zisei ordini sociale, Masson și eroii săi se eliberează, dînd naștere, în acalmia nopților, unui univers *dezlănțuit*, în sens propriu, care nu cunoaște lanțuri“ (Claude Roy).

COPILUL

Fiul pe care-l vom avea într-o bună zi pentru baricade
dacă dreptatea încă nu va fi a lumii acesteia.

Va umbla în umbra martirilor, tovarăș al fluviilor, al
pădurilor, al brazdelor.

O acalmie îl va însoți ca un înger calm pe hecatombe
el purtînd armele : sămînța, apa, miera și iertarea.

Liniștit îi va fi chipul precum chipul tău în vremea tiraniei
cînd pasăre a unui cînt liber erai mai tare ca nenoroțirea
și pribegilor în fiecare seară inima ta le deschidea ușa casei
noăstre de pe povîrnișuri.

I se va spune Copilul, pe urmă va crește mai înalt decît un
stejar din codri.

Brațele-i vor fi crengi sau cuib al trecutelor zile dragostea
noastră se va legăna.

La chemarea sărmanilor vocea lui s-o ridica asemenea
unui siloz

acolo vei fi găsită veghînd sorgo¹
duios al timpurilor de altădată.

Soarele lucește peste călăi.

Dar cînd e blind ca astăzi, abia smălțat cu verde pe coline,
cînd vara duce în ghearele ei o

adiere ușoară cu miros de mușchi și de santal,
ascult horcăitul închisorilor venind de la o sută de leghe
să se stingă la genunchii copilului nostru.

— Aruncă în focul libertății un braț de curpeni

Flacăra și ochii lui ca trei stele urcă-n imn
cătrec steaua frunții tale.

(Ion Caraion)

¹ *Sorgo (sorgho)* — graminee nutritivă din Africa, India și China.

PROZĂ DE BIRUINȚĂ

Oameni ai viitorului veți călca peste pulberea noastră
adunată-n cuvintele în care o-ndrăgiți.
Libertatea această formă deplină va pași cu mers regesc
prin visele voastre.

Am adăpostit-o singerindă și infometată
am culcat-o ca pe un prunc la noi în pat.
Amintiți-vă de ochii noștri când îi veți privi ochii.
Ochii noștri de luptă avură totuși străluciri de sîdef și
de-auroră

au fost ca ai voștri acele heleștaie
pe care lunecă lebăda aventuroasă a gîndirii
în zori de zi cînd dragostea pune o brățară în jurul gîtului
ei ce se pleacă.
Miinile noastre făcute pentru pușcă au hrănit albina și
dragostea.

Ne plăcea ca și vouă să privim păsările
și-n fiecare toamnă sperînd că primăvara avea să cînte
semănam a inimilor gingășie.

Dac-am luptat în război, dac-am luptat în război,
fraților, a fost doar urindu-l.

Înconjurați fiecare de cei patru pereți ai morții
nu uitaserăm viața.

Oameni ai viitorului veți călca peste pulberea noastră
plantați într-însa un copac de argint Azurul în azur
așază o scară.

Pierise vremea cînd noi ne băteam.

Morții mureau singuri, cei vii luptau printre gloanțe.

Nu exista zi în care unul dintre noi să nu se stingă ca o
lampă
pentru ca, reaprinzîndu-se dincolo de neguri, să nu strige la
picioarele lui Dumnezeu dorința voastră.

Fiți fericiți în măsura în care noi am suferit,
fiți fericiți, fiți fericiți, frați de bunăvoință,
reaua voință a ars pe rugurile noastre.

Drapelul acesta roșu roșu ca sângele
niciodată mai frumos ca atunci cînd îl luminează Bucuria,
sângele vostru. Al nostru era negru.

(Ion Caraion)

PIERRE EMMANUEL

Născut în 1916, la Gan (Béarn).

Opere poetice: Elégies (1940); *Tombeau d'Orphée* (1941); *XX Cantos* (1942); *Jour de Colère* (1942); *Le Poète et son Christ* (1942); *Combats avec tes défenseurs* (1942); *Prière d'Abraham* (1943); *La Colombe* (1943); *Le Poète fou* (1944); *Sodome* (1944); *Memento des vivants* (1944); *Cantos* (1944); *La liberté guide nos pas* (1945); *Tristesse, ô ma patrie* (1946); *Poésie, raison ardente* (1947); *Chanson du dé à coudre* (1947); *Babel* (1952); *Visage nuage* (1956); *Versant de l'âge* (1958); *Évangélique* (1962); *La nouvelle naissance* (1964).

Despre Pierre Emmanuel

„Pierre Emmanuel este martorul unui secol în miezul căruia se află împlîntat: judecătorul, confidentul, apărătorul, prietenul lui, fără îngăduință și fără milă, fără minie nejustificată și fără d'sperare tenace. Pierre Emmanuel e restauratorul miturilor celor mai ambigue, celor mai crude, celor mai substanțiale. Pierre Emmanuel e tovarășul unei planete care, pentru a supraviețui, învață cu mari dureri, că trebuie să-și facă neîncetat examenul de conștiință, bilanț după bilanț, reînceput după reînceput, extaz după extaz, deznădeje după deznădeje“ (Alain Bosquet).

TU, SPIRIT CREATOR !

Redă Cuvîntul, Lumii, tu, Spîrit Creator !
Și, Omul fie cîntu-i, foc meridian, aprins.
Din groapă se ridică spre Glasul tău sonor
El, ce-ar cădea în pulberi, de cum ar fi atins.

El, om prin marea forță a Feței lui și-a palmei
Vorbească ! O privire crează-un orizont.
Și gînditor e somnul, crescînd își simte chipul
Pe care-l smulge Verbul, treptat, din lutul bont.

Numească-se, — și-un fulger enorm va-nflăcări
Un șir de generații cu-o sfîntă-asemănare :
Stîlp de balanță-n miezul acestei vremi, în care
Istoria oricărui popor dă partea sa,

Trecutul, viitorul mereu echilibrînd
Ca o povară care pe umeri se împarte
Copacul omenirii se-nalță din pămînt,
Din țărna care crește cu fiecare moarte.

Copac în care cerul își face-un cuib în palme
Ce Domnului oferă oglinda lor în dar.
Cînt totdeauna verde, grai de izvoare calme,
Cu-o taină ce nu scade, știută iar și iar.

Un singur grai pe lume-și întinde rămurișul,
Din umbra unei păsări cresc frunze, însutit,
Acestei albe file fiindu-i învelișul,
Ca peste anotimpuri ce magic s-au ivit,

E-un grai ce nu se-nvață, cînd nu e inventat,
Cînd arborele lumii în inimi nu-ncolțește.
Și orice glas e trunchiul frunzarului bogat
Și glasuri fără număr în cor le reunește.

O, Libertate, tu ești copacu-n care bate
Al dragostei, de purpur, palpit, suind voios.
Pe lumile orbite de arme-ntunecate,
Fii zîmbitorul soare al unui ceas frumos.

Prăvale-te, Turn Babel, cu mincinoase umbre,
Tunele, beciuri ! Arbor, tu smulge din pămînt
Aceste fortărețe cu temnițele sumbre
Și împlinește ruga închișilor, strigînd !

Tu Spirit ce crează ! Din pietre dislocate
Și oase risipite ce ieri ne-au căsăpit,
Din voci infame ce se izbesc înspăimîntate,
Din ape ce rugina sub val și-au contopit,

Pentru pămînt și oameni zbugnească ziua mare,
Cu zorii gravi, de cîntec, în care vocea vie
Ca-n clipa cînd văzuse dintîia-mbrățișare,
Să pregătească-o vară grozavă-a Bucuriei !

(Veronica Porumbacu)

OSTATECI

Nu, niciodată țărna nu s-o usca de sînge,
Pe morții noștri pururi expuși îi vom lăsa
De-atîta grea tăcere, la scrișnet vom ajunge.
Pe crucile căzute noi nu vom lăcrima.

Și morții care uită îi vom chema-n memorie,
Și număra-vom morții precum în alte ori.
Și cei ce trag amarnic în cumpăna istoriei,
Se vor mira că mîine vor fi așa ușori.

Și cei care tăcură, temîndu-se de larmă,
Iertați pentru tăcere, în veci de veci n-or fi.
Cei ce-au strigat, și-aceia ce-n mîini au luat o armă
Chiar neevlavioșii, sentința vor rosti.

Da : morții-aceștia simpli sînt tot ce-am moștenit.
Și trupul lor în sînge neîmpărțit rămîne.
N-o să le fie chipul uitat, părăginit.
Livezile-n poiene vor înflori, ca mîine.

Rămină gol cum este țărîna despuiată,
Și singele lor curgă în scumpele izvoare.
Măceși acoperi-vor cu flori de răzbunare
Această primăvară de sînge îmbătăță.

Să fie primăvara mai blindă ca oricînd.
De cîntec, prunci și păsări cărarea să răsune.
În jur, poporul : codru în freamăt suspînînd,
Cu mîini împreunate să intre-n rugăciune.

(Veronica Porumbacu)

TÎNGUIRILE EURIDICEI

Vai cerul muiat de ploaia anilor
dintr-o geană-ntunecată lunecă pe mutele buze ale lui
Orfeu.

El slăvește acest dulce plins pe care-l crede venit
din pleoapele mult timp închise ale frumuseții
în sfârșit lăsate pradă lacrimilor ! Pe cînd
învinsa cale sîngele-i îngheață
iar negurile iernii i-au hărtănit pieptul
și geru-i îndeasă Trupul în rovine,
Orfeu tristă jucărie-a unei ironii sacre
fără alean geme-n Euridice goț peste meleaguri
și tînguirea iubitei se-ntretaie cu propria
lui voce sfîșiata-n potrivnice
gînduri de dinții morților hăituiți.

„Unde-s
unde m-a chemat groaznicu-ți cîntec
și cărei ierni zvîrlită-s harfă de ocară
ale cărei coarde rupte lucesc în vîntul negru ?
îmi sîngeră ochii roși de Sufletul tău : noaptea
îmi umple cu absența ta golul dintre sîni
pîn-la asprul triumghi unde-i gravată Moartea
pînă la buzele destinului tău mă-despic
sub vrerea unui brutal stăpîn. Furișîndu-se, timpu-mi
suflă prin vecele cărnii pe care nu mai cuteză s-o apere
Moartea ca și tăgăduită de-un sălbatic Neant
ce mă deșiră sonoră fibră peste-abisul
în care tu cu-ndîrjire te zbați să urci de viu
în moarte. Giulgiu găurit de stele și gloanțe
pămîntul (ori vreo zdreanță de-amintire și de-albastru
'naltă cit șanțul plin de noapte ce se năruie)

ascunde aprinsa norilor muțenie
și-ățița fum de sînge în care se mistuie
năpieritorul țipăt ce-mi juruiseși mie.

Venit-ai

însă cînd ? noaptea mea-i fără istorie
însă unde-n această piatră nebună a cărei
rătăcită melopee și sudoare-s eu ? Cum să trec peste
sîngele meu fără a fi pietrificat cum să-ncumet
fărîmicioasele drumuri de peste prăpăstii
urmărind cu sufletul la gură Umbra înlăuntrul
acestui masiv neant în care trăiesc lacomă
de dragoste de miros înșelat și de ură ?

niciodată

n-ai venit.

Ce-ți păsa de sîngele pietrelor
ce-nfățișări ai fi luat sub miresme
ai fi sfruntat infernul ca să îmbrățișezi
doar o absență ce strigă pretutindeni pe care însă nimeni
nici măcar zeii n-o aud ? ori ca neîncetat să cauți
dincolo de calcinații sori ai țintirimelor de oase
la zenitul aprinsului mormînt unde țopăia
crima ta, această amiază de lacrimă plămădită
ca niciodată Sufletul să nu-și re-afle trupul

printre strălucitoarele trupuri gîndurile.

Ai venit ai venit ai venit
moartă m-ai trădat pentru o pradă vie
pe care scăldată-n sudori ai siluit-o-n glaciala
iarnă a dragostei tale ! și din mine strigînd-o

sfișiind pîraiele pline de alge pe care le iubeam
rușine umbroasă și dulce din tainice-mi tărîmuri
aburul de spaimă smulgînd ce-mi învinețea
trupul, și aerul din păr țesut și din cenușă
prin care moartă rotea frunza miresmelor
cu ea Infernul ai despica ca o ocară
adusă seninătății morților !

ai cîntat-o

stîrv gol în veșnicia destrămată
cu-asemenea rîpi de nerușinare cu-asemenea peșteri
de dorință zguduind pînă și sorii în mugure
cu-asemenea convulsii cu-asemenea gheizere de sînge
și de copleșitoare prăvăliri de căldură
că tot Infernul a fugit din fața informului idol
cioplit din tine-n viitoarea iubită care vai ! niciodată
nu va fi nici a morții nici a vieții
ci teafără sculptată-n Cumpăna Geniului rău
pustie dincoace de orice nume

— cea Rîvnită

în arsul miez al setei mistice de păcat
în străfundul hău al uitării unde doar sexul
cască arătînd azurii dinți ai Morții.“

(Ion Caraion)

SPANIA

Aici albul zidurilor orbește.
Omul își ține umbra întemnițată.
Soarele răbunește pămîntul.

Oase ale ruinelor. Mai tari decît ale morţilor.
Vremea le-ntăreşte şi mai mult.
Ruina îşi are noima printre noi.
Cu disperare să tot
Cotropească : larg de mare, cer.

În istoria pe care şi-o joacă poporul
Timpul e suprimat. Totul dăinuie de-a valma.
E sărbătoare : treabă-serioasă.
Rituri de spaimă. Gravă nebunie.
Fiecare se crede aşa cum e aici
Rege maur, regină a Spaniei.
Fiecare e altul decît cel ce este.
Născut de ieri. Născut de douăzeci de veacuri.
Fiecare e în vis propriu-i demon
Buimac şi trist.

Sărbătoare-n plină zi chin sub pămînt
În butucănoasa omenire care-i lut
Iată coasta din Grădina Măslinilor
Ecce homo : călăi şi victime.
Femeile au menirea lacrimilor.
Mila poporului se numeşte Maria.
Pentru oameni ca şi pentru vite
Răbdurie viaţă şi înceată.
Pornesc la drum în zori de zi.
Visul se deapănă-n trapul asinilor,
Gîndul dinăuntru-i gol : cerul.

Răbdurie-i şi viaţa pămîntului.
De la un mal la altul truda oamenilor
Măsură încetineala zilei,
Gîndul dinăuntru e drept ; brazda.

El urmează liniile de veci :
Creasta mărilor, zarea
Ca o lăuză
Pământul se deschide.

Răbdarea lor de pământ, uriașă
Brusc nu și-o mai îndură.
Îi obsedează un soare negru.
Între coarnele lui și-ațîță sufletul.
Toți vor să fie sîngele și spada,
Umbră unică dublu cadavru :
Acea fiară în care se adună infernul.
Acel degzărdinit spirit.

Apoi coboară iar în străfund
Să caute sălașul cel mai lăuntric.
Tăcere molipsitoare a picturilor.
Chiar și copilăria ride grav în ele.
Ea-nviorează trupurile prin suflete.
Aici, neclătinată tristețe
Acolo, o plictiseală regească.
Extazul zdravăn. Niciodată duios.
Extaz moartea dată și primită
Sălbatică încintare în afara
Ucigătoare toropeli numită viață.

Biserici durate ca niște ocne
Uriașe sate fără nimeni.
Față-n față umbră și lumină
Singure. Exact împărțite.

Vălmășește pământul oameni și furnici
Omu-i de culoarea pământului.

Un zid e colina șesul e un zid
Și zid e cerul.
Străvechi gesturile. Moartea fără zor.
Poți rămîne o mie de ani ostatecul
Unui labirint de amintiri și de piatră.
Ostatec al sufletului tău.
Al catirului tău.
Pînă ce într-o zi
Afli
Cu totul fără voie
O ieșire din marea singurătate
Fără voia ta celălalt labirint
Gloata pustie nenumărata.
Atîtea guri și-așa de puțin aer !
Strigi să ți-l dai.
Dăntui ca să-ți aduni spațiu.
Copilu-nvîrtindu-se-n juru-i
Plăsmuie-și un pămînt făr' de margini
Și de-o mie de ani, sălbatic,
Visează a-l stăpîni cînd o să crească.

N-o să ne scapi mereu din mîini
Pîn' la urmă tot ne-om oploși
Tot ne-om agăța de țîțele tale
Mumă-nțărcată de cît plîns ai plîns.

(Ion Caraion)

ALAIN BOSQUET

Născut în 1919, la Odesa.

Opere poetice: La vie est clandestine (1945); *A la mémoire de ma planète* (1948); *Syncopés* (1951); *Langue-morte* (1951); *Quel royaume oublié?* (1955); *Premier testament* (1957); *Deuxième testament* (1959); *Maître objet* (1962); *Quatre testaments et autres poèmes* (1967); *100 Notes pour une solitude* (1970); *Notes pour un amour* (1972).

Despre Alain Bosquet

„Cosmopolit prin naștere, educație, cultură și gust, Alain Bosquet pare să nu fi fost născut decît pentru a colecționa cuvinte și imagini din toate continentele (...). După ce a navigat în apele suprarealiștilor și le-a suferit influența, și-a forjat o limbă a cărei clasicitate și rigoare maschează diversitatea unei inspirații trase în dreapta și în stînga de toate apelurile secolului“ (*Pierre de Boisdeffre*).

„«Poet al planetei» se spune de Alain Bosquet. Într-adevăr, de foarte tînr încă, va face cauză comună cu acest pămînt, va vorbi în numele lui, adjudecîndu-și-l în întregime. «Planeta mea», va scrie el“ (*Charles le Quintrec*).

ÎNTOARCERE

E greu un petec de hîrtie
ce-și ține taina strînsă — ghem !
Aici e totul ironie —
și chiar și cel mai nou poem
ni se ascunde în tăcere.
Sfîrșit și-amorul ; prinsă-n laț,
un strigăt doar de decădere
e voluptatea ; răsfățați,
culegem vorbe din vîrtejuri :
„sperietori de ciori“, cum știi,
ori „nalbe redactînd pe vrejuri
inscripții mortuare“ — și
între metafore, ca printre
cîini-lupi, ne așteptăm apoi
să ne sfișie-n colți, fierbinte,
chiar cîntul legănat de noi.

(*Veronica Porumbacu*)

SOARE

Un soare meditează
bătrîn, în palma mea.
E ipocrit ; cu-o rază
el legea-mi va dicta.
Îmi cade capul : soare-i
din țeasta mea țîșnit ;
ai spune chipul fiarei,
vestindu-mi un sfîrșit.

Și pieptul o custură
mi-l spintecă ; de jar,
același soare-mi fură
conturile, tilhar.
Hei, pușlama cerească,
disprețul meu îți strig !
Și soarele tot cască
și oasele mă frig.

(*Veronica Porumbacu*)

PE MARGINEA POEMULUI

Patru păduri de tigri
sfîșie ținutul.
Opt fluvii de vulturi
(jumătate fără cioc, jumătate fără aripi)
se năpustesc pe străzile portului.
Douăzeci și trei de seisme
în piele de orchidee
își împart ca pe-o tartă de mere
această planetă.
De ce atîta spaimă ?
Fiindcă pe terasa unei cafenele,
un poet sătul
a lăsat ca bacșiș
vreo șaizeci de cuvinte prea libere.

(*Veronica Porumbacu*)

CHIAI TRANDAFIRUL...

Chiar trandafirul, vedeți,
învățase să mintă. Și chiar
cerneala dulce-a hulubilor
slujea la falsificarea zorilor.
Vă rog să fiți atenți ! Tinerele femei
erau pierdute, întrucît din ochii lor
se retrăgea în fiecare dimineată
un întreg norod de stele moarte.
Chiar și cuvintele, nu v-am mai spus-o ?
erau pureci striviți.
Nu ni s-a putut dezinfecă
de-atîta memorie țara în care
s-au amestecat
cenușa și griul, calul, aurora,
dragostea și ura, omul și saliva.

(Veronica Porumbacu)

NOTE PENTRU O DRAGOSTE

Dar dacă lumea ar fi mai goală
ca un ou de păpăludă
terciuit în creștere de-un ulm ?
Dar dacă iubirea ar fi un vis neînterupt
al unui continent ce alungă marea ?
Dar dacă nimic n-ar exista-n afară de această neorînduială
de gîturi tăiate, de plante pădurețe,
de scarabei hoțomani,
de obiecte nedefinite ce nimeni nu le poate iubi ?
Apropie-te ! puțină piele
poate a le ține loc de scuză.

*
Cum se făcea curte peninsulelor,
Cum se jura credință
crizantemelor în noiembrie.
Cum își căuta capitala
printre pești grei și mîhniri cumsecade,
Cum aveau nume vesele
pentru neant, pentru aducere-aminte,
pentru vitejiile dimineții,
Cum i se făcea metamorfozei
cinste.
Se cuvine a hotări din parte-ți
că inevitabilul e un cristal.

*
Ți se spunea apă curată.
Te numeau fără să-ți dea nume.
Se pregătea pentru tine steaua ospitalieră.
Dădeau afară noaptea să-ți dăruie culcușul ei.
Se-nclinau mai jos ca nisipul
căci n-aveau a te-mbia
decît c-un trup cu cărnuri false,
decît c-un duh de gînduri sterp.
Te chemau pasăre ce se leagănă.
Te strigau lună de stins.
Te ucideau cu poezie.

*
Chip sau grîu ?
Sidef ori porumbel gulerat ?
Te sihăstrești
spre a-ți pedepsi privirea
ce vroia să trăiască fără ochii tăi.
Întîrziînd la-ntîlnirea ce ți-o dai,

vrei mai degrabă să pieri într-un cuvînt de gheață,
decît să fii carne.

Pasăre pierdută ce se ascunde în pasăre ?

Nu mai cutezi a fi la-ntretăierea cu nimic.

★

Infinitul e moartea infinitului.

Veacul : o, cîte broaște țestoase ?

Fluviul renunțînd a mai fi fluviu.

Stela-n care cifrul dă cu tifla

pelerinului zelos.

Miturile, aceste ciocane

ce sfarmă zeii.

Țești absurdul

devenit duios.

★

Ploaia așteaptă să-i spui „ploaie“,

și gladiola „gladiolă“,

și vrabia „vrabie“,

și munții

„fiți iepe, fiți meri, fiți faleze“.

Dar tu, nu aștepti oare

ca pietricica și riul să-ți spună :

„O ! femeie, alesu-te-am

să terminăm cu toate numele“ ?

★

Guatemala

Tigrul zîmbitor e strămoșul tău.

Tigrul negru cum e noaptea ți-i ibovnic.

Tigrul soarelui te face nubilă.

Tigrul ceței te scaldă

în două existențe :

aceea a sufletului

și-aceea a spiritului.

Spre care te-ndrești ?
Ci tu vei merge, douăzeci de veacuri în șir,
din nefericirea albastră în nefericire albastră.

★

Un prinț-episcop și-a convocat
cuvintele cele mai apropiate,
făcându-și din ele miniștri
și ambasadori.
Un rege al Franței și-a reunit
cuvintele supraîncărcate de onoruri și glorie,
ca să le vîre-n temniță
și să le exileze-ntr-un îndepărtat mărgean.
Zămislitu-te-ai dintr-ăia ?
Zămislitu-te-ai din ăștia,
femeie pe care trebuie ori s-o strigi
ori să taci ?

★

Arborii ce se plictisesc
se duc la cinema ?
Un om fără trecut
face colecție de vechi remușcări.
Marțea viitoare,
pe ce stea îți va place să dormi ?
Ca să-ți dăruie blana
se ucid mij de foc nou-născute.
Ia aminte : se televizează
reversul sufletului tău.
În pădure
un ordinator se roagă.

★

*Portocala e credința portocalei ,
pietricica, mistica pietricelei.*

Nu-i nevoie de mîntuitor !
Tu te vestești singur :
Domnul mișcă-n măruntaiele tale
și vrea să-ți străpungă pielea.
Puțină ordine, profeților !
Să fie aduse scutecele.
Mai tîrziu, moașele vor fi spînzurate,
martorii lapidați senilii zei condamnați la moarte.
Tu vei scrie originea.
Dar Domnul nu vrea să se nască :
el ține să rămînă anti-materie.
Mereu portocala e credința portocalei ;
mereu pietricica, mistica pietricelei.

★

Nămol în fiece gură
și trei sute de ochi găurind cerul
Îndoială mai grea ca un plod născut
fără picioare și piept.
Inimă oarbă, an mai păcătos
decît un oraș dizolvat
în scuipatul unui ocean.
Soartă mai puțin trebuitoare
decît un cal pentru hoțul săltat în ștreang.
Dacă te oprești aici,
nu uita s-aduci printre merindele tale
un zeu.

(Ion Caraion)

ANDRÉ PIEYRE DE MANDIARGUES

Născut în 1919, la Paris.

Opere poetice: Dans les années sordides (1948) ; *Les Incongruités monumentales* (1948) ; *Astyanax* (1957) ; *L'Âge de craie, suivi de Hedera* (1961) ; *Cartolines et Dédicaces*, (1960) ; *La Nuit L'Amour* (1961) ; *Le Point où j'en suis, suivi de Dalila exaltée et de La Nuit L'Amour* (1964).

Despre André Pieyre de Mandiargues

„Dacă e de căutat un fanatism la Mandiargues, trebuie căutat într-un gust profund pentru o literatură care datorează totul poeziei și imaginației, o literatură ai cărei autori au fost nevoiți, în diferite momente ale istoriei, să se opună timpului lor spre a anunța altul nou“ (*Guy Dumur*).

MONUMENTALELE NECUVIINȚE

(Fragments)

★

Un foarte vechi faeton Hispano-Suiza
Înfundat pînă la butucul roții într-un pat de ipsos
trandafiriu

Prin apropierea cazărmilor din Commentry
A fost vreme-ndelungă lada de gunoi în care se-ntîlneau
Pe-un teren la fel de neutru ca și burta papei
Biletele-nvechite ale loteriei spaniole
Cu demodatele vederi din Elveția.

★

Un călător ce a văzut India susține
Că rajahii se spală-n taină pe picioare
Într-un vas de forma reginei Victoria.

(Ion Caraion)

ȚARA LUI WOLFGANG AMEDEUS

Țara lui Wolfgang Amedeus e un mare lac înghețat,
străjuit de munți întunecați unde li se potolesc furtunilor
galopurile de piatră.

La intervale egale, ce nu răspund însă nici unei știute
măsuri, se înalță drept pe albul cel mai alb uriașe statui
care nu-s decît niște coloși feminini tăiați în gheață, așe-
zați pe pivoți, și învîrtindu-se grație unui mecanism sub-
acvatic în dorința de a primi soarele în față de la prima

pînă la ultima-i rază. Pavilioane albastru-trandafirii, clopote de curcubeu, sînii ard. Un forfăit de șoareci însoțește mișcarea, imperceptibilă ochiului omenesc, a florii-soarelui ; e zăpada strivită, sînt zdrențele chiciurei ce scîrție între socluri și tocul monumentalilor escarpeni.

Înfruntînd lumina care din creștet pînă-n tălpi scaldă într-un lac de sudoare acele namile, patinatorii învesmițați în mătase albă și argint străbat aparențe fragile ; toate dansurile, toate duelurile, toate nodurile, toate penele, toate spiralele, toate nestematele unui secol ce s-a prefăcut a fi frivol. Primejdia își atinge punctul culminant la orele de amiază, atunci cînd cu surde piriituri pe ornamentele înlănțuite ale treptelor de oțel namilele se clatină.

La căderea nopții frigul matern vine să întărească uriașele ființe diafane. Dacă una din ele, totuși, n-ar mai rezista înaintea razei verzi, dacă s-ar prăbuși azvîrlind bucăți de la marea sa înălțime pînă către malurile ce mărginesc privirea, atunci un carnaval de tigri și de bachuși ar țîșni printre patinatorii fugind, și copleșitoarea floare ce doarme-n adîncimi ar străpunge haosul spre a încolți, carnal sîdef, peste banchiza sfărîmată.

(Ion Caraion)

FLOARE DE PIATRĂ SPRE A-L SALUTA PE ANTONIN ARTAUD

Șina unei roți se prăvălește-nstelînd pietre
Toate pietrele nopții pietrele zilei
Pietrele vii pietrele vîrstei și ale uitării
Pietrele lunii pietrele soarelui
În floare de piatră mai naltă ca șina roții

La capăt mai dreaptă ca un drum alburiu
Ce pleacă de la cretă spre un deşert de huiă
Punctată cu pari cu tigve totemice
Cu steaguri în bernă cu vase zoomorfe
Cu sfere de sînge negru de asemeni cocoţate
Ca să le-nşele răpitoarelor căutarea
Însă drumul de totdeauna al lui Antonin Artauđ
Se pierde şi pe urmele întrerupte
Adulmecă un roş cal împărătesc
Pămîntul izbit de copite despicate
Înaintea unei hoarde de iepe zugrăvite
Ce tremură-n pragul unui întins ţinut diafan.

Ţară de orbitor trăsnet sub un ger
Promoroacă sfărmată de coridoare fosfor
Fulgerul ca o rîmă îi zgîlţie albele pene
Izbeşte cu pliscul în zid ca să se-aprindă
Îşi umflă creasta-n afara oricărei crăpături
Durerea se hrăneşte straşnic şi semnul
Rămîne pretutindeni în coasta banchizei.

Se stinge sub o ploaie aspră focul
Polen de cuarţ cu stearpă noimă
Cînd în seară floarea se iveşte iar
Şi din potiru-n care vulturii se cuibăresc
Un pistil munceşte falus chel cerul
Cînd petalele scormonite de crăpături
Unde crucea cu rădăcina-n aer se uscă
Fac o trandafirie umbră ţinutului neted
Cînd se ridică un cîntec de arşice
La rochiţa-rîndunelei roşie-n jurul tulpinii
Atunci tristeii mîncăi de salpetru
Cei zgîlţii de convulsii amănţii pietrişului
Precedaţi de hîde oglinzi pentru părţile joase

Curg pîn' la pîntecele stincii
Și unica făptură ce-și împotrivește ei înseși
Ființa de refuzul torturii dezlănțuită
Stăpînește într-un aer suprafiresc.

(Ion Caraion)

NOPTI

Uneori nopțile-s posomorîte

Grădinile nu mai au miresme
Frunzele nu mai freamătă
Cerul jos e mai roșu între-atîtea portice
Pietele-s vizitate de statui spectrale
Cine trece zorește-ntr-acolo zadarnic

Nopțile se-ngreunează asemeni zilelor

Nopți ale unui oraș vechi
Prea vechi
Fără păsări fără licorni
Fără călăreți ori doamne nebune
Ori vătui răniți ori căprioare ori riși
Fără sînge proaspăt pe zidurile străvechilor palate

Jocurile de mîini jocurile de cuvinte-s duse
Jocuri de cuvinte și de mîini prin care dragostea rătăcea
Printre cascade licurici nestemate
Mușchiul dantelelor rupte

Eșarfele de mătase aruncate peste ochi semeți
Risetele de sub ploile de petale

Noapți ca un teatru de catifea defunct
În care se-nflăcărează amintirile noastre-mpuținate

Dimineți rezemîndu-se-n cîrji

Rămîne un gust de putregai și cenușă
Un gust de flori clocite de ape veștede
Acel gust de a fi decepționat care ne place mai mult ca
orice.

(Ion Caraion)

ULTIMA RANĂ

Cal mînjit cu singele călăreților zdrobiți
Sfîșiat vei fi de ciinii dogorii.

Jilav ciine izul tău dintre toate
Peste duhoarea trecutului.

O sută de mari crabi verzi or să nască
Din calul tău cu burduhanul căscat
La tine-n pat cățea sîngerîndă

În spuma patului tău
Ca o rană în soare.

(Ion Caraion)

OAIE NEAGRA

Amărită oaie neagră
Umed și auriu ochiul tău mă privește
Melancolicul tău ochi prea blindul ochi al tău

Că văd bine acum tu sufletu-mi cunoști
Și toate firele tuturor tainelor mele pentru tine-s rupte
Amărită și duioasă oaie neagră.

(Ion Caraion)

UN POPAS

Legată ești pe-un ostrov în largurile mării
Te hrănește un lepros cu miinile-i putrezite
Lingă tine-s legați un cerb și un urs
Tu zaci fedeleș între cerb și urs
Iar ursul și cerbul ca să te-aline ți-au spus
Că nu-i decît un scurt popas acesta.

(Ion Caraion)

CEA BANALA

Ea-i goală tăciunie și albă
Gura-și lipește de fereastra
De deasupra unei mucegăite grădinițe

Fie că-i frumos fie că plouă
Fie că plînge sau rîde,
Seamănă mereu cu sineși
Dar drumeții, cu toată mîndrețea ei, n-o mai privesc.

E banală și trufașă
Ca toate porțile închise
Ale tuturor caselor acestei țări luterane.

(Ion Caraion)

JEAN-CLAUDE RENARD

Născut în 1922, la Toulon (Var).

Opere poetice: Juan (1945); *Contiques pour des pays perdus* (1947); *Haute-Mer* (1950); *Metamorphose du monde* (1951); *Fable* (1952); *Père, voici que l'homme* (1955); *En une seule vigne* (1959); *La Pierre et l'Or* (1959); *Incantation des eaux* (1961); *Incantations du temps* (1962); *La Terre du Sacre* (1966); *La Braise et la rivière* (1969).

Despre Jean-Claude Renard

„...omul și lumea, Cybela și Crist sînt împăcați de el în același imn adresat creației“ (*Pierre de Boisdeffre*).

ACEST TOTEM

Acest totem unde pictați sînt scarabei și potopuri
nu e, nu e al meu — nu-s amintirea mea
astrolabii aceștia de os a căror stea-i propriu-mi cap
Nici trupul ca un acvariu, nici lungile foci albe

nici — răvășită, răvășită — dragostea, nici pieile acestea
pe care-un lapte fosforescent le face să-nghețe pe pământ
nici migrațiile arlechinilor bolnavi,
— căci eu nu sînt la nord decît spre a goni din mine
duhurile.

(Ion Caraion)

NOAPTEA

Noaptea focul schimbă arborele și copiii.
Face să se topească marea. Farmecă stîncă.
Face paturile asemeni unor pajiști transparente.
Noaptea acoperișurile încep să umble.

(Ion Caraion)

CATREN

Miinile tale fără să le sfarme își scot mănușile de sticlă
Gura ta fără să cuvînte șoptește fabule blinde
Somnul tău fără somn, cu sepiile înoată.
Moartea ta fără moarte se smulge din propriu-i giulgiu.

(Vasile Nicolescu)

MIREASMA LUI DUMNEZEU

Mireasma lui Dumnezeu umblă pe sub copaci.
Lucitoarea duhului mireasmă reavănă.
Cit despre mine, mă-ndrept spre apă.
Ea mă pîndește ca un leopard.
Un puternic leopard alb înflăcărînd marea.
Îl voi uni cu forța omului.
Din dorința mea îi voi pregăti nunțile.
Mi-i gata trupul de miere și de ciorchini.
Aud în pămînt ciudata iubire.
Și sîngele-mi ce crește spre celălalt singe al meu.
Îmi voi întinde gura ca pe-o față de masă.
O piine acoperită de turnuri și corăbii.
Femei de aur vor dansa în ploi,
Vor fi coacăze. Voi veghea.
Voi veghea pînă la metamorfoze.
Și odată cu mine orașele ucise de trăsnet.
Doar sorii pîrguiți-pîrguiți vor incolți în oasele mele.

(Ion Caraion)

INCANTAȚIA LUMII

Ca o aromă de izmă și măr
fumegă sfinția singelui pe piine

Tot pămîntul cosmic plin pînă
peste ghizduri de răsufllul gloriei.

O, lepede-se vechile raze-ale morții
de pe oasele mele, sub vîntul marin.

Lîna lui Dumnezeu are gustul frunzelor
și-al fîntinilor — și-n ea gilgîie vița.

Voi coace aurul, între cerbi albi,
pentru ca-n mine vara să-și deschidă iar coacăzii.

(Ion Caraion)

INCANTAȚIILE COPILĂRIEI

I

Muriră-n țară straniu copiii ce-i iubeam,
În mers prin noaptea mării și ce iarbă de mare
I-acoperi și unde, o unde sînt, de n-am
Găsit nici trupul fraged, al lor, ca o candoare ?

Din vrăjitori aflat-am ce taine-aveau și care
Desime de lumină în cărnii le-ardea balsam.
Și spusu-mi-au de taine de iad, scornite-mi pare
O, marile pierdute ! de ei. Și mă-ntrebam

Au unde sînt blajinii copii deprinși a ducă
Și fermecați, ce-n mine miros a sărbători
Și-a paradise încă și-a razne de năluca ?

Au fost murit în mare, aiuri plecat-au ori
Au adormit ca niște prinți albi și dorm afund
În noaptea parcă-asemeni cu sîngele-mi rotund.

II

Nici cînd n-or să se-ntoarcă durerea să ne-aline
Copiii-nchipuirii ce plîng în turn, o ! plîng
Țări fără mine-n largul iubirii încă-adînc, —
Sînt prinții morți ai țării-mi de baștină. Știu bine,

Sînt prinții negri, prinții de fapt ce m-alungară
Din noile legende — o ! neiubiți, o ! triști,
Cei care mă așteaptă ca niște alpiniști
Și-mi bîntuie prin suflet și gura li-i amară.

Mă-ademeneau copiii, copiii m-au ucis,
În plictiseala cărnii săpatu-mi-au mormînt
Să-i umble alte stihii cruzimii mele-n vis.

Prin vrăji de ei alături, ei marea tot bătînd,
Plecat-au fără mine în țări de flăcări vii
În țări adînci prin care, naiv, poate vîslii.

III

Să-i regăsesc — dar unde ? O, unde-s prinții puri
Ai țărilor de frunze și ploi, pe care nime
De-aici ori de aiure nu-i uită ? Prinți-vechime
Cu dragoste cumplită de-adînci străpungături.

La mine-n minte nu știu ce nume-au luat cînd strig, —
Femeie verde, poate trup fermecat, roș sînge
Și vorbele de care nespuse inima-mi plînge
Tulburătoare vorbe, cu toate, pier în frig.

Cine-mi reda-va cupa și va rosti Descîntul
Trezirii lor din somnul, prinți adormiți de mult,
Și țările-mi din urmă prin glasul cui s-ascult?

Pe foc vărsat-am sînge de păsări mari, pămîntul
Ca-n amintiri la mine, l-am căutat și vrut,
Ne-am ars cu plante negre tot sîngele durut.

Și pînă-n zorii-bocnă mi-am ars, mi-am ars iubirea...

(Ion Caraion)

DEPĂRTAREA FOCULUI

Cînd iarba va fi arsă

Pe sterpele coline încetineala oilor
Descîntă seara

Carnea se deprinde să hălăduie laolaltă cu moartea

Nu e nimic de care sîngele
Mai aproape ori mai departe
Să nu dea la orizontul ce tremură în aerul
trandafiriu

Se minunează norodul meu
Că pururi mai adînc e adîncul prăpastiei.

Și tinere profețiile lui.

Înviorătoarea oboseală duiosă pe stînci
Lumina și noaptea

Ploile vor țîșni cînd iarba va fi arsă.

(Ion Caraion)

Fulgerul îngropat

În seara cînd mormîntul ardea de foc distrus
Tîrziu de tot văzurăm cum se ivește vidul
Deschis în jurul timpului
Spre-a așeza în singe-o prezență fără pată.

O taină sta de veghe deși totul dormea
Și chiar cînd sta să ningă
Lumina detună.

Fulgerul îngropat care-ncepea să izvorască
A fost această ofrandă de apă
Cu care bezna însăși
Învie orice lucru

— Lăsînd în lut doar moartea sub pulberea
bătrînă.

Precum o lină pură

Uneori intru într-un foc proaspăt
În care locuiesc și nu locuiesc.

Cînd liniștea s-aprinde din jarul care cade
Piraiele pierdute au fierbințeli de lină.

Acest vînt alb în ierburi
Ca un zid, ca o crimă
În lăuntru! vremii —
Regatul lui îmi hărăzește și naștere și moarte.

Noaptea-mi nu mai caută decît ce a găsit !

Fintînile-mbierii
Lăsa-vor pîn'la urmă să vină spre nisipuri
Ofranda cea dintîi a cuvîntului unic
În care totu-i consfințit și de față ?

Pe jumătate-n moarte

Credeam că sînt în stare să sufăr ca lumina
Să mă magnetizeze sub polenu-arzător
Prin slăbiciunea vie a unei reci mimoze
Sau poate-o zburătoare ca o aramă crudă,
Căldura era grasă chiar pe acoperișuri,
Nu mai găseam nici aer pe marginea ferestrei,
Nici aur pentru vrăji,
Ci portocale sparte tînjind de suc călduț
Ce mă lipseau de gustul acidului și-al sării.

O, trandafir în nea !

O, țeste de mioare străpunse lin de sloiuri !

Greșeala — suferința

Greșeala — suferința e de-a rămîne vechi și-ntors
spre dinafară

Cînd în adîncul negru-al obîrșiei intacte sînt
totuși reunite apa de rînd și apa sfințită,
Cînd în copacul ucis de puterea mea de viață,
ca o secure-n scoarță,

La depărtare tristă de însăși firea noastră,
Copacul neîmplinit trece către copacul cel nou,
maturizat.

(Ștefan Aug. Doinaș)

SPAȚIUL CUVINTULUI

În țara asta joasă de arsuri,
De struguri de jărat, de zăpezi
În care tot ce poți e să exiști
Cuvîntul nu e cu putință.

★

Există vînturi prea adînci
La obîrșia lucrurilor.

★

Despre moarte,
Despre nisipu-n care lenevesc tăcerea și absența,
Dincolo de pîrjol, în focu-ntunecat,
În fața linii, a copacului
A păsărilor locuind în insule de mil instruite de-atîtea
fluvii,
— O limbă se naște.

Aștept,
Respirînd ca un fruct adormit,
Că ruptura să formeze-n vînt ea o rană destul
de vie spre-a tînji către ființă,
Iar singele, irigînd aricii de mare și ferigile fosile,
Cu sine s-aducă secretul pe care nici un vid
care veghează nu se abține de a-l cunoaște.

O limbă născindă și-n care mă nasc
S-apropie
Făcînd din spirit un magnet,
— Asemenea în mina mea de turbă cu rozele care devoră.

(Ștefan Aug. Doinaș)

POEM ROMÂNESC

Sint țări
În care prietenia-i ca pîinea,
O portocală pe care o împarți
Ca singele să nu mai mînjească izvoarele.

Sint țări
În care poemul nu-i doar o vorbă ca un cocoș rănit
pe pietre,
Ca o ploaie cu gust de zmeură, pentru o clipă,
peste-ntunecata prăpastie,
Ci un fel de-a fi și de-a respira
Pentru libertate și adevăr.

Sint țări

Prin care ne vom duce împreună spre arbori noi în
preajma fluviilor,

În marea pace a verii,

În marea nunților sărbătoare.

(Ion Caraion)

YVES BONNEFOY

Născut în 1923, la Tours.

*Opere poetice: Du mouvement et de l'immobilité de
Jouve (1953); Hier régnant désert (1958); Pierre écrite (1959); La
seconde simplicité (1961).*

Despre Yves Bonnefoy

„Dialectica hegeliană a vieții și a morții, a cuvântului cucerit
împotriva unei tăceri inamice, a găsit pentru a se exprima un
mare poet contemplativ, ale cărui strofe îngândurate explorează
triplul mister al dragostei, al ființei și al neantului” (*Pierre de
Boisdeffre*).

TEATRU

Te vedeam alergînd pe terase,
Luptîndu-te cu vîntul te vedeam,
Pe buzele tale singera frigul.

Și te-am văzut frîgîndu-te și bucurîndu-te de a fi
moartă O ! mai frumoasă
Decît trăsnetul cînd îți pătează albele geamuri ale
singelui.

De humusul tăcut al lumii acoperită,
Străbătută de razele unui viu păianjen,
Supusă devenirii — de mult — a nisipului
Și sfîrtecătă toată, cunoaștere de taină.
Împodobită de-o serbare în gol
Și-arătîndu-ți dinții ca de dragoste,

Fintînă a morții mele vii, de neîndurat.

(Ion Caraion)

ARTĂ POETICĂ

Chip despărțit de-ntîilele-i ramuri
Frumusețe toată de spaimă pe cerul coborît
În ce vatră să-ți nălț focul chipului
O, bacantă prinsă ce se-azvîrle cu capul în jos ?

(Ion Caraion)

GRĂDINĂ DE PORTOCALI

Păși-vom astfel pe ruinele unui nemărginit cer
Priveliștea-n depărtare se va-mplini
Ca un destin în via lumină.

Cel mai frumos ținut căutat îndelung
Ni se va-ntinde înainte țară a salamandrelor.

Privește, îmi vei spune, piatra aceasta :
Ea poartă veghea morții.
Tainică lampă ce arde sub gesturile noastre,
Astfel pășim iluminați.

(Ion Caraion)

CAPELA BRANCACCIO

Candelă a nopții de ianuarie pe lespezi,
Cum spuseserăm că totul nu va muri !
Auzeam ceva mai înainte o umbră-asemănătoare
Seară de seară un pas către mare coborînd.

Ceea ce țin strîns e doar o umbră poate,
Ci să știi să deslușești un chip etern într-însa.
Apucasem astfel spre frescele-ntunecate
Zadarnicul drum al străzilor de iarnă zmîngălite.

(Ion Caraion)

DREPTATE

Dar tu, dar deșertul ! întinde-ți mai jos
Pinzele întunecate.
Strecoară în inima aceasta ca ea să n-amuțească
Tăcerea ta ca o pricină de basm.

Vino. Aici se întrerupe un gând,
Aici nu mai are drum o țară frumoasă.
Înaintează pe marginea acestor înghețați zori
Ce-i dă-n devălmășie un soare dușman.

Și cîntă. Plînsul tău înseamnă de două ori a plînge
De-ndrăznești să cînți prin refuz.
Surîde și cîntă. El are nevoie ca tu să rămii,
Sumbră lumină pe apele a ceea ce el a fost.

(Ion Caraion)

LOCUL LUPTEI

Iată-l nimicît pe cavalerul de doliu.
Cum el veghea un izvor, iată
Că mă trezesc, dar mulțumită copacilor
Și-n vuietul apelor visul continuă.

Tace. Al său e chipul pe care-l caut
La toate izvoarele sau falezele, frate mort.
Chip de biruită noapte și care peste
Zorii umărului sfișiat se apleacă.

Tace. La capătul luptei, ce poate spune
Cel învins prin cuvînt doveditor ?
Și spre pămînt chipul despuiat și-ntoarce,
A muri e singuru-i strigăt într-adevăr de liniștire.

(Ion Caraion)

LOCUL SALAMANDREI

Surprinsă, salamandra rămîne țeapănă
Și se preface moartă.
Iată primul pas al conștiinței în pietre,
Mitul cel mai pur,
Un mare foc străbătut și care e spirit.

Salamandra era la jumătatea-nălțimii
Zidului, în lumina ferestrelor noastre,
Privirea sa — doar o piatră,
Ci îi vedeam inima bătînd veșnică.

O, complice al meu și gînd al meu, alegorie
A tot ce e fără prihană,
Cît iubesc pe cine-nchide astfel în tăcerea din sine
Unica bucuriei putere,

Cît iubesc pe cine aștrilor se potrivește prin inertia
Masă a-ntregului său trup,
O, cît iubesc pe cel ce-și așteaptă ceasul biruinței
Și pe cine-și ține suflarea, contopit cu pămîntul.

(Ion Caraion)

VARA NOPTII

Mi se pare, astă seară,
Că-nstelatul cer deschizîndu-se larg,
Se-apropie de noi ; și că noaptea,
Îndărătul atîtor focuri, e mai puțin întunecată.

Iar frunzișul străluce și el sub frunziș,
Verdele, portocaliul fructelor coapte cresc,
Lampă a unui apropiat inger ; o pîlpîială
De-ascunsă lumină cuprinde copacul universal.

Astă seară, mi se pare
Că am intrat în grădina căreia ingerul
I-a închis porțile fără de-ntoarcere.

(Ion Caraion)

ARTA POEZIEI

Smulsă fost-a privirea în afara nopții acesteia,
Uscate și-nțepenite mîinile.
Febră s-a molcomit. I s-a spus inimii
Să fie inimă. Era un demon în aceste vine
Care a rupt-o de fugă urlînd.
Era în gură un glas de jale-nsîngerat
Pe care-l chemară-ndărăt, spălîndu-l de sînge.

(Ion Caraion)

PODUL DE FIER

Există neîndoielnic la capătul unei lungi străzi
Pe unde, copil, hoinăream, o baltă de ulei,
Un greu dreptunghi de moarte sub cerul negru.

De-atunci poezia
Și-a despărțit apele de celelalte ape,
Nici o frumusețe nici o culoare n-o rețin,
Ea se frământă pentru fier și noapte.

Și hrănește
O mare tristețe de țărm mort, un pod de fier.
Aruncat spre celălalt mal, și mai întunecat.
E singura-i amintire și singura sa iubire-adevărată.

(Ion Caraion)

NEDESĂVÎRȘIREA E CULMEA

Se-ntîmpla că trebuia nimicit, nimicit, nimicit.
Se-ntîmpla să nu se poată mîntuire decît cu acest preț.

Să farmi chipul gol ce se-nalță în marmoră,
Să tot ciocăni la orice formă la orice frumusețe.

Să iubești desăvîrșirea fiindcă ea-i pragul,
Dar s-o tăgădui după ce ai cunoscut-o, s-o uiți ucisă.

Nedesăvîrșirea e culmea.

(Ion Caraion)

TOATĂ NOAPTEA

Toată noaptea fiara a mișcat în sală,
Ce-i cu drumul ăsta care nu mai sfirșește,
Toată noaptea barca a bijbuit țărmul,
Ce-i cu absenții aceștia ce vor să se-ntoarcă,
Toată noaptea tăișul a cunoscut rana,
Ce-i cu acest timp care nu-nțelege nimic,
Toată noaptea fiara a gemut în sală,
Însîngerînd și tăgăduind lumina sălilor,
Ce-i cu această moarte care nimic nu mai tămăduie ?

(Ion Caraion)

ACELAȘI GLAS, PURURI

Sînt ca pîinea ce o vei frînge,
Ca focul ce-l vei aprinde, ca apa curată
Ce te va însoți în pămîntul celor morți,

Ca spuma
Care-a pîrguit pentru tine lumina și portul.

Ca pasărea serii care țărmii destramă,
Ca vîntul serii deodată mai aspru mai rece.

(Ion Caraion)

O PIATRĂ

El dorea fără să cunoască,
A pierit fără să aibă.
Arbori, fumuri,
Doar dire de vînt și dezamăgire
Îi fuseră culcuș.
Fără de margini,
Nu și-a-mbrățișat decît moartea.

(Ion Caraion)

LOCUL MORȚILOR

Locul morților,
E poate cuta stofei roșii.
Poate că ei pică
În mîinile-i de piatră ; se sălbătesc
În tufele roșii din mare ;
Au drept oglindă
Cenușiul trup al tinerei oarbe ; drept foame,
În cîntecul păsărilor — mîinile ei de-necată.

Ori s-au adunat sub sicomor, sub arțar ?
Nici un zgomot nu le mai tulbură sfatul,
Zeîta șade-n virful copacului
Și-apleacă spre dînșii ibricul de aur.

Doar brațul Zeiesc străluce uneori în copac
Și tac, păsările, alte păsări.

(Ion Caraion)

COPACUL, LAMPA

Copacul îmbătrânește-n copac, e vară.
Pasărea trece peste cîntecul păsării și unde-i ?
Rubiniul rochiei luminează și-mprăștie
Pe cer, departe, alaiul durerii de demult.

O ! firav tărîm
Ca flacăra unei lămpi purtate,
Aproape fiind somnul în seva lumii,
Simplă — zvicnirea sufletului împărțait.

Ți-i dragă și ție clipa-n care lumina lămpilor
Pălește și visează ziua.
Știi că bezna inimii tale vindecă
Barca ajunsă la mal, care cade.

(Ion Caraion)

SEARA

Dungi sinilii și-ntunecate.
O arătură cotind spre poalele cerului
Patul, mare și spart ca riul în spume.
— Iată, s-a lăsat și seara,
Și focul trîncăne lingă noi în veșnicia salviei.

(Ion Caraion)

PE O PIETÀ DE TINTORETTO

Nicicînd mai elegantă
Durere în aceste zăbrele
Negre, mistuite de soare. Și nicicînd
Eleganța n-a-ntrupat o mai pură pricină
Dublu foc, ridicat pe zăbrelele serii.

Aici,
O mare speranță a fost pictor, O! ce-i mai fără tăgadă
Năluca zugrăvită sau dornica tristețe?
Dorința a sfișiat vâlul nălucii,
Fantasma a dat viață dorinței fără vlagă.

(Ion Caraion)

LUMINA SERII

Seara,
Acele nedeslușite păsări ce-și vorbesc,
Ce se mușcă, lumina.
Mina care a mișcat pe coasta pustie.

Neclintii stăm de vreme-ndelungă
Vorbim încet.
Și timpul rămîne-n preajma noastră ca niște băltoace de
culoare.

(Ion Caraion)

ANDRÉ DU BOUCHET

Născut în 1924, la Paris.

Opere poetice: Air (1951); *Sans couvercle* (1953); *Au deuxième étage* (1956); *Le Moteur blanc* (1956); *Sol de la Montagne* (1956); *Dan la chaleur vacante* (1960); *Sur le pas* (1960); *Ajournement* (1960).

Despre André du Bouchet

„Puține cuvinte despart această poezie de tăcerea din care poetul a smuls-o“ (*Olivier de Magny*).

METEOR

Absența ce-mi ține loc de răsuflare începe iar
să cadă peste hirtii ca omătul. Apare
noaptea. Scriu cât se poate de departe de
mine.

(Ion Caraton)

ACCIDENTE

Am rătăcit în jurul acestei licăriri.

M-am

sfișiat, iar, dincolo de-acest

zid, ca aerul ce-l vezi,

în această rece licărire.

Dincolo de zid, văd același

orbitor aer.

În depărtarea fără spărturi,

ca însăși întinsul pământului întretăiat

pe care, mai departe, îl calc, nimeni nu simte căldura.

Vom fi spălați de chipul nostru ca aerul

ce-ncunună zidul.

(Ion Caraion)

ZIDUL URMĂTOR

La marginea marginilor zilei, a respirației, unde pământul

începe, această margine ce respiră. Ating solul

în adâncul suflului acesta, solul care se dilată. Aeru-i

mai rece ca drumul.

Tavanul se destramă, cu cit se depărtează de lutul

călcăt în picioare, într-un abur pe care-l sfișie recele

creștet al vântului.

Aerul fără căldură nu se năruie.

(Ion Caraion)

PÎLPÎIRE

Acel foc ce premerse verii, ca un
drum sfișiat. Și frigul brusc al furtunii.

Această căldură, unde-o duc, afară am legat vintul.

Paiele de care rămînem rezemați, paiele în urma coasei.

Despart aerul de drumuri. Ca vara, cînd
frigul verii trece. Totul a luat foc.

Ziua ce se deschide întru sfișierea aceasta, ca un bubuitor
foc. Pentru cine zăbovește lîngă depărtări. Același pat,
aceeași coasă, același vînt.

(Ion Caraion)

STINGERE

Nodul suflului care întîlnește
mai sus, aerul înlănțuit,
și pierdut.

Acest pat risipit cu torentul,
mai sus, de acest
suflu.

Ca să ne visăm torent, ori să poftim la noi frigul,
în orice locuit sălaş.

De la munte, acest suflu, poate, la începutul
zilei.

Aerul pierdut îmi ia ochii, închizându-mi-se-n urmă
paşilor,

(Ion Caraion)

MOTORUL ALB

(Fragmente)

Am scos iute
acest soi de pansament arbitrar

m-am regăsit
slobod
şi fără nădejde

ca o crosnie de vreascuri
ori ca o piatră

scintez

cu căldura pietrei

care seamănă frigului
lingă trupul cîmpiei

cunosc însă frigul și căldura

mădularele focului

focul

din care văd
țeasta

Albele mădulare.

Atunci, ai văzut acele explozii de vînt, acele mari discuri
de pîine frîntă, în ținutul de culoarea castanei, ca un
ciocan dincolo de ganga lui vislind în răspăr fără
zbîrcituri din care nimic nu se zărește în afara

drumului, aspră matcă.

Acele mărunte hohote, acele talazuri năpraznice aduse de
vînt

Pietrele ciulindu-se, iarba în genunchi. Și ceea ce nici nu
cunosc din spate și profil, de cum se curmă : cu noaptea
asemeni, tu.

Și te-ndepărtezi.

Acel foc deshămat, acel foc neostoit și care aidoma unui
copac, ne-nvăluie în josul taluzului.

✱

Ceea ce rămîne după foc, sînt urnitele pietre vraîşte,
pietrele reci, sămînţă a cenuşii pe cîmp.
Şi mai este caroseria spumei care zdrăngăne de parcă
tot ar mai ţîşni din arborele priponit în pămîntul cu unghii
frînte, acest cap ce izvorăşte şi se orînduie, precum şi
liniştea ce ne cere ca un şes întins.

(Ion Caraion)

VINUL ZILEI

Vinul zilei mă-ngenunchie
în miezul zilei

roşu miez
cu un drum — hăt !
şi uruitul de fiare
care-i al meu

văşăria pămîntului
se prăbuşeşte

sub paşi
ca o casă

şi mă opresc
de fiecare dată cînd ea sună
pe pupila pietrelor.

(Ion Caraion)

LARG DE CÎMP

Cap fagure.

Cîmpiile se-ntîlnesc în mijloc, unde bălţeşte puţină apă.

Un copac intră prin uşa deschisă.

Amintirea-mi găurită se preface-n pulbere pe şes,
cu trupul

său de planetă

Om de jeratec ce se-aprinde.

E frig.

(Ion Caraion)

CHIPUL CĂLDURII

Oprit,

înainte, ca luminîndu-se, aerul să mă găsească aici,
mă-ncumet spre căldura care suie către fruntea pietrelor

Pînă să se fi
zbicit cerul.

Asemeni aerului pe care limpezimea aceasta îl despică,
în întunericul căldurii.

(Ion Caraion)

AER

Am văzut o uşă arzînd ca un soare în toiul nopţii.

Nu pot ieşi din odaie înainte ca însuşi pămîntul să fie
tăişul pămîntului.

Ziua potopește cearcafurile, albă stofă aprinsă. Orb,
surd zid.
Bolovănișul deasupra acestui foc mut, marea ceașcă de
apă a zorilor.
Jarul sfîșie cerul în tăcere, ca un planor. Trebuie să
spunem
că nu există țipete, voci. Totul tace afară, în tîgvă,
pe jos și pietrele.
Lumina-nțepătoare a celei dintii lămpi.
Roșu brăzdar. Foc fără căldură, lumină de gheață,
căldură fără limbă.
Umblăm în dirdora lînei, într-o surdă undă.

Pînă a se zbirci pămîntul, cînd muște nu-s încă,
pînă-n căldură.

(Ion Caraion)

HENRI PICHETTE

Născut în 1924, la Châteauroux (Indre sur l'Indre)

Opere poetice: Apoèmes (1946); *Le Point vélique* (1950); *Dents de lait, dents de loup* (1959); *Les Revendications, Apoèmes, Les Armes et Justice, Évolution de la Révolution* (1958); *Odes à chacun* (1960); *Tombeau de Gérard Philipe* (1961).

Despre Henri Pichette

„Denunțatoare și răzbunătoare, poezia *Apoemelor* și *Epifaniilor* ridică o stare de fapt la delir vizionar. Așa cum pune stăpînire pe revărsarea epică și profetică în *Tragicele* lui Agrippa d'Aubigné sau în *Pedepsele* lui Victor Hugo, satira se face, aici, urlet oratoric, isterie lirică“ (*Olivier de Magny*).

ÎN FAȚA OGLINZII

unde dă iarba
negru pămînt

pe care o pavăză-l
arată gol

răspund
oglinzii
moliciunilor
inimii

desfigurat
las
în ochi
un gol

ca o armă
din copilărie
îmi sună-n aerul
negru timpla

(Ion Caraion)

ATAC

— *Poliția !*

Caști ochii.
Îi caști.

Văd magistratura culcată la picioarele statului.
Văd, în palide zori, dragostea dusă de braț.

Buum !
Delicte !
Falimente !
Lichidări !
Val de sinucideri de suflete ca stinca !
Baie de sînge nevinovat !
Mirșăvie a prințului !

Sînt un preot c-o cravată roșie.
Umblu ca franctiror cu *Evanghelia*-n buzunarul-revolver.

Palme !
Lovituri de pumn și de cuțit !
Magnetou !
Seringi !
Medici care umilesc !
Tunuri, tunuri, tunuri, tunuri, tunuri f

Am un fulger în văgăunile stomacului.
Și creierul îmi viermuie de apatrizi.

Acesta-i lungul exod.
E deportarea lentă.
E hecatomba care urcă.
Geruie în inima mea.
Pe-a tinereții mele frunte cade cenușă.

Morman de oseminte... giulgiu... giulgiu... giulgiu...

Dormeam ca să învăț să mor
Visam despre viață.

Aș ! Trebuie să alergi atât de repede ca să ajungi la capătul lumii ?

(Ion Caraion)

EA

În odaia unde-adorm umblă moartea,
Lungită-alături pare mulțumită
Nu suflăm o vorbă, o las ca să zîmbească
Mă știe credincios și-mi aude suspinul.
E Moartea, o am în mine și ar vrea odrasle.

(Ion Caraion)

MULȚUMESC

Al tău devotat
împușcat în zăpadă
dascăl răpus în curtea școlii,
muncitor jertfit la zidul uzinei tale,
agricultor executat în șopron,
feroviar măcelărit în fața tamponelor,
anarhist asasinat într-un luminator de închisoare,
francțiror împușcat pe loc.

Stelă reinverzind

pentru cel mort în codru la picioarele unui arbore.

O victime plinse de toți în Republică !
mulțumesc întâmplării că ați existat pentru ca noi să
existăm.

Mare-l socotim și vrednic de respect pe
acel partizan al Comunei care domnilor de la
Versailles ce trăgeau asupra-i le-a arătat curul.

Și virtuos pe ateul împușcat care își dă viața,
pentru ca după el viața pe pământ să fie cu puțință.

Și sfânt pe comunistul francez împușcat care strigă la
călăii de nemți :

„Dobitocilor ! pentru voi mor !“
Și drept pe creștinul împușcat în care
inima — iertare toată și clocot —
încetează de a bate odată cu tainicul
strigăt : „Trăiască Moartea !“

Este inatacabil croul căruia îi e tare frică,
ai căruia dinți tremură și care se ascunde
și mai tare zimbînd.
Și-i pilduitor martirul din zori, cu rouă pe suflet și
în ochi cu două broboane de lacrimi ca un țînc
înaintea zidului de foc.

(Ion Caraion)

TU CARE EȘTI DIN POPOR ȘI DIN TOPOR

(Fragment)

Popor de la 89,
Popor al Comunei,
Popor al Revoluției din Octombrie,
Popor în picioare după Marșul cel lung,
De-aș putea să mă apropii de tine cu destul respect !
Vin cu vestimente de tine țesute,
din mâinile tale-mi iau hrana,
adăpostul mi-e de tine făcut.
Sint mult îndatorat meșteșugurilor tale, datoriei tale
permanente, suveranității tale, o ! Popor ;
nu te voi măguli, mai ai încă mult de învățat cu privire
la legi ;

dar de vreme ce ai trudit pînă la a ajunge să iei comanda
și să te cirmui pe-acest pămînt,
află că vei avea alte probleme, alte îngrijorări, greutăți
fără de seamă și noi cazuri de forță majoră, răspunderi
nemaiauzite, nenumărate și din ce în ce mai vaste,
poate că va trebui
să-l uiți pe Dumnezeu
pînă ce singurătatea ta își va pierde răbdarea și sufletul
se va trezi în noaptea timpurilor ce au să fie,
și vei umbla interogînd absolutul
revendicînd Înrudirea Desăvîrșită,
atunci de bună seamă afla-vei iar conștiința și
înțelegerea reală a divinului.
Tu, cel puțin, vei fi trecut prin trupul
gliei vii, suferinde și luptătoare ; vei
fi încercat dincolo de limite mizeria
și lupta pentru pîine ; nu-ți va fi fost
scîrbă de nici o seminție ; nu vei fi trădat
soiul tău care este umanul.
Înalțe-se copilăria ta stropită de săruturi, Popor !

Auză-se femeile tale salutate de pasărea
păcii pe arborele păcii, o ! Popor.
Vedea-s-ar bătrînii și bătrînele tale
sărbătoriți, imemorială aniversare, la
lumina luminătorilor cerului, o ! Popor.
Fie lucrătorii tăi îndatoritor puternici
în fața existenței morții, o ! Popor.
Cel ce nu protestează că a primit viața
— artizanul și partizanul limpezimilor — secretarul
pămînturilor, apelor și climelor
Poporule, pe tine te-am numit. Tu-nalți fruntea și
cîrmuirea soarelui.

(Ion Caraion)

BOCETUL TÎNĂRULUI MORT

Un tînăr mort la marginea unei păduri.
Și lui îi fusese foame, în trup și duh, și era mai mult
decît firesc să sufere.
Și lui îi fusese sete de vin tare și de dreptate și vroia,
cu paharul în mînă, să bea-n sănătatea culegătorilor de
struguri sub soare
Și el aștepta să-și mai aurească puterile în griul
toropit, să-și lepede zăpușeala și jignirile în **rodit**oarea
mării apă.

Și lui... Și el...

Un tînăr mort...

A fost găsit în dimineața aceasta.

Din copacul ei, seva l-a bociț toată ziua.

Inima vădanei mierle bate-ntr-o batistă neagră.

Un tînăr mort...

Își număra cei douăzeci de ani.

Intr-un tirziu, vulpea mirosi vestonul înroșit și grumazul
ca de ceară.

Cel acru va spune : „Pămîntul are sub pielea sa morți”.
Dar glasul privighetorii, în noaptea asta, fraților
ne va veni-n ajutor printre bogatele frunzișurilor
drapele, și viersul privighetorii va face din inimile noastre
ceva nou atît de-nduioșător încît, atunci cînd om privi
spre cer, grăi-vom la vederea Lunii :
Ea e mahalaua Pămîntului !

(Ion Caraion)

MICHEL DEGUY

Născut în 1930, la Paris.

Opere poetice: Meurtrières (1959); Fragments du cadastre (1960); Poèmes de la Fresquille (1961); Biefs (1964); Ouï dire (1966).

Despre Michel Deguy

„Poetul ar fi acel om inaparent, inapartenent, care se îndrepte să asculte din ce în ce mai îndepărtat, susurul vag al izvorului din care el își soarbe însăși viața“ (*Philippe Jaccottet*).

AICI

Aici casele-ncetează la malul apei
Strada măsoară țarina
Șuvoiul grîului urcă pîn'la trotuar
Femeile-s acasă
Cheltuind ziua și ieșia
Pietrele li-s prietene

Ele aleg un vînt prielnic
La dreapta bărbații pleacă-n pămînt
Se-ntorc spre cîmpu-ndepărtat
Să-și azvîrle năvodul de fier în lut

Am venit să adun
Portul în care apune tălăzuirea brazdelor
Zăgazul malurilor Loarei
Și omenescul mării chenar

(Ion Caraion)

LIBERTATE

Ci răsucire a vieții, libertate, aidoma-nfloririi exuberanță venin; libertate negroidă, zvîrcolire a tinerilor bărbați iute născocitori de flori și de nori continui, libertate foc, flacăra ce azvîrle înainte în neprevăzute scurt-circuite de determinism, și care te lasă exact dincoace de pragul unui destin.

(Ion Caraion)

DE SIEGFRIED...

De Siegfried se mirau păsările : el vorbește și fiecare îl aude. Copaci, dobitoace și culori erau asemeni genurilor în unitatea artei !
Ce n-aș da să nu fie ziua decît un lung

poem, iar noaptea decît întunecatul poemului chip.
Dar astăzi poemul e al celor pe care-i bîntuie
golul. Timpul se oprește ca în faleză pămîntul.
Întrebăm dacă odraslele noastre atinge-vor vîrsta
bărbătească.

Se contorsionează credința cu ochii roșii pe un pat
de ferigi.

(Ion Caraion)

AROMĂ DE MERE...

Aromă de mere la porțile mării
Pleoapă de nisip închisă la timpul reflux
Era pe vremea fructelor culoare de frunze

Lîngă ochi fluture de noapte al fantasmelor
Dăinuie acolo îndelung ocelele ținutului

Ca o transhumanță trecuseră vînturile
Poeții avură năzăririi

(Ion Caraion)

POETUL

Cu ochii-neercănați de moarte poetul coboară-n această lume a miracolului. Ce-o fi semănînd el fără larg gest în unica brazdă a prundului — unde din șase în șase ore asemenea unei slujnice fără carte venită să pregătească pagina și penarul marea-n bonetă albă mai rînduie și mai deretică încă alfabetul gol al algelor ? Ce-o
fi-nlesnind

el lucrurilor care n-așteaptă nimic în tăcerea cenușiului ?!

coincidența.

(Ion Caraion)

CICLOPUL

Doldora de lînă-n zi de vară ciclopul urcă
stăpîn al muștelor morții

li simt în ceafă suflul de braconier
în haină de lumină moartea ademeneste copiii
și le dă ocol

Va trebui să-i obișnuim cu dihăniile sale
pînă ce ele nu se întorc în stupii nopții.

Așa de multă tristețea oamenilor că știința
pare nevolnică să sfredelească neagra apă
a unui helesteu.

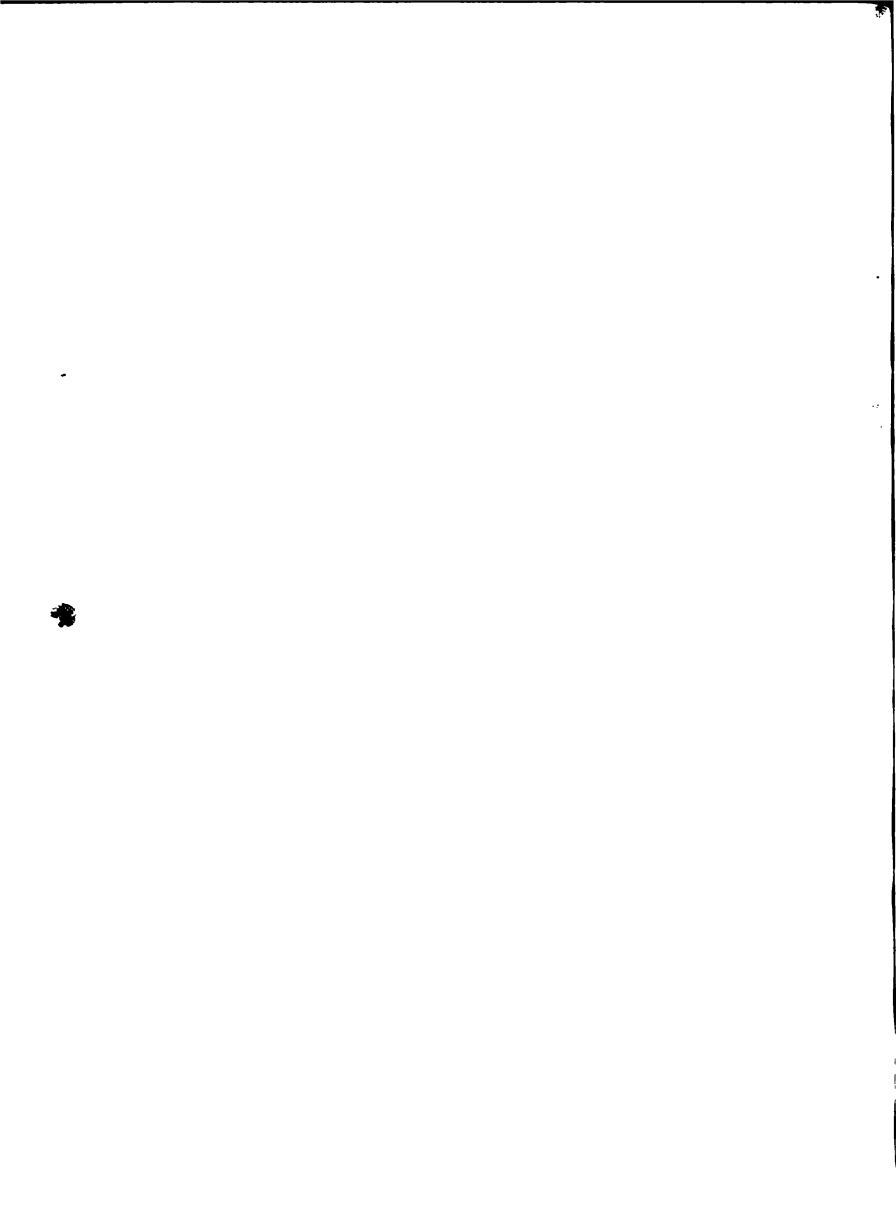
(Ion Caraion)

CÎND VINTUL JEFUIE SATUL...

Cînd vîntul jefuie satul
Răsucind strigătele
Pasărea
Se prăvale în soare

Totul e ruină
Și ruina
Un contur al sufletului.

(Ion Caraion)

CONSTELAȚII

LANZA DEL VASTO

Născut în 1901, la Sanvito (Italia).

Opere poetice: Le Chiffre des choses (1946) ; Le pèlerinage aux sources (f.a.) ; La Marche des Rois (1947) ; La Passion (1951).

Despre Lanza del Vasto

„Solitudinea, boala, epuizarea investesc poetul cu ceea ce Gandhi îi făgăduise: o poezie foarte sinceră și foarte pură pe care el a găsit-o privind acvilele în zbor și vulturii sfîșiindu-se pe cadavre“ (Joë Bousquet).

MIREASMA VIEȚII

Mireasmă-a vieții-n trupu-i răcoros
— Ce tandră-i iarba cu mărunta bură!
Mireasmă-a vieții-n trupu-i răcoros —

Sclipiri de sînge-au rozele pe gură —
Ochii iubitei îi sărut acum —
Sclipiri de sînge-au rozele pe gură —

Ploaia stîrnește-un adormit parfum —
Iubire, fă s-adoarmă ploaia veche —
Ploaia stîrnește-un adormit parfum —

Mireasma cîmpului, cu-a ei pereche —
Ar vrea și vîntul, parcă, să le soarbă —
Mireasma cîmpului, cu-a ei pereche —

Dezmiardă trupurile noastre, iarbă !

(Petre Solomon)

PEISAJ

Teii, cîndva plini de zumzet și floare,
Se tirăsc prin văzduh ca panerele goale, pe care
Mareea le uită pe țarm, uneori.
Sub botul căscat al furtunii, ce mestecă nori,
Munții-s de os și de smoală, în zarea tăcută.
Apa-i de plumb la izvor, iar copacii de piatră.
Iarba-i de cuie. Cîte o pasăre mută
Cade ca un fruct răscopt în a pămîntului vatră.
Aerul e uscat ca cenușa, plin e tot cerul de ea.
N-are culoare-anotimpul, totul e mort, dar nu poate-nceta.
Peisajul acesta e dragostea noastră, din ziua cînd ai plecat !

Singur cutreier prin el, nemîngîiat,
Dar pe tine, iubito, te plîng că încă ești vie
Și fericită, sub alte ceruri, străine-n veci mie !

(Petre Solomon)

CASA DIN VÎNT

Casa o am zidită în vînt fără memorie,
Știința toată-o am în cărțile de vînt,
Îmi port în vînt ca marea, o eternă glorie,
Ca vîntu-mi beau sfîrșitul din cupele de vînt.

(Narcis Zărnescu)

RENÉ LAPORTE

Născut în 1905, la Toulouse ; mort în 1955.

Opere poetice: Corde au cou (1927); *Le Somnambule* (1932); *Alphabet de l'amour* (1935); *La journée du 8 Mars* (1936); *Ode à Monte-Carlo* (1941); *Deux poèmes pour aujourd'hui* (1942); *L'An quarante* (1943); *Le gant de fer et le gant de velours*; *Poésie choisie* (1954).

Despre René Laporte

„Omul de acțiune a biruit în el pe omul care visează ; (...) «somnambulul», grație mîinii unei femei, a găsit drumul de pe marginea acoperișului acasă. Anul '40 este istoria acestei salvări“
(Jean Rousselot).

NOAPTE MARINĂ

Năpădite păduri de primăvara altora
păstrau primejdiile în gurile vîntului
lumini tari lumini ale corăbiilor prinse în fapt
cerul ducea pămîntul luîndu-ți-o-nainte

Păziți-vă de neguțători strigați
și de țările vopsite-n nou
Oștenii lui Dumnezeu sînt din zăpadă
și din soare la nevoie

Păsările orbite cădeau ceas de ceas
cei ce veneau din munți neprihăniți firavii
păstrau în căderea lor o zvicnire a inimii
culeasă de cucoane pentru ochii lor de gală

Marinarilor păziți-vă de moșnegi
de orbii hoți de stele
falșii morți care ațîță plecarea
îi spînzură pe vii în pînze

Însetați copiii beau cerul din ochi
mîinile lor întăreau vase mari făureau arme
și-n scoicile semănînd a lacrimi
ascultau cu-ncîntare găunoasele visări cum minț

Moartea îmi ajungea pîn'la genunchi
văzui din apă ieșind o algă
ce vrei îi zise valul
înecații nu-s ai tăi.

(Ion Caraion)

CASA DĂRÎMATA

Nu-s nimic decît puțin spațiu
Decît o fantomă casnică
Un strat de aer care-alunecă
Și mi-am pierdut orice noimă

Noima de a fi a pășunilor
Jocul de șah al pardoselii
Podul jucăriilor părăsite
Noima de a fi a caturilor

Jos stăpînul își ducea la pășunat
Visele imprimate cu cerneală
Noima lui era de a fi
Un om și de a judeca

Mai sus mama cîrpea
Învechite zile dar de folos
Și fără dragoste, își săpa
Albia ca un rîu

Mai sus mîi sus somnambului !
Copiii umblă pe-acoperiș
Și la capătul vestibulului
Da un înger negru porunci

Le îndrăgeam chiar uşuratece
Chiar prea slujitoare ale trupului
Toate aceste suflete-n insula lor
Oceanul trist era afară

Uneori visam cu ele
Dacă năzuiam să pornească la drum
Dar sub penele mele pe cît puteam
Eram caldă ca un buncăr

A fost nevoie de-un strigăt de alarmă
Şi de scînteia unei lacrimi
Focul din cer l-a frînt vremea
Sintem fructe explodate

Şi de-atunci îi caut în zadar
Prin posaca dimineată a gărilor
De-a lungul gamelor drumului
Cine oare nu are micii săi lari ?

Şi-i caut la spital
Cu mirosul acela alb pe gură
O fereastră mă doare
Careva se culcă sub alte ziduri

Casele-s ca şi ciinii
Iubesc lanţul care le ţine legate
Şi vieţile pe care le însoţesc
Acum eu nu-s decît un cîine
Pierdut pe cîmpuri.

(Ion Caraion)

PAUL VALET

Născut în 1905, la Paris.

Opere poetice: Pointes du feu; Sans Muselière; Poésie Mutilée; Comme ça; Matière grise; Les Points sur les I (1955); Lacunes (1960); Table rase (1963); Paroles d'assaut (1968).

Despre Paul Valet

„Paul Valet (...) «plin de sudoarea mizeriei umane și de jegul veacului», scrie poeme scurte, incisive, mușcătoare și revoltate, cărorora le slujesc drept pretext evenimentele cotidiene, fie infime, fie la scară mondială” (*Jean Rousselot*).

POEZIA

Poezia e o mare schiloadă
Are nevoie de cîrji ca să umble
De litere gătită ca să zguduie
De cuvinte ca să vorbească
De poze ca să vadă
Și de-amortizoare ca s-audă

(Ion Caraion)

PAUL VALET

Nici laie nici bălaie nici gal nici chinez nici
catolic nici protestant nici curmală nici **strugure**

Absolut nimic

Un cui
Un cui ruginit
Un cui sălbatic
Un cui pentru saboți
Poftit de bună voie
În odaia voastră aerisită

(Ion Caraion)

OMAGIU LUI VERLAINE

Arborii erau prinși în viesparele lor de visc
Și-nghețatele heleștaie pline de apă moartă

Iedera neagră se cățăra de-a lungul ușilor grele

Prin firavele alei tivite cu coji de portocală
Se plimba agale o mare plictiseală

(Ion Caraion)

REȚETA DE POEZIE

Un bob de stea
Un fir de cer
Ciupit din lună
Și apă de trandafiri

Mestecați

Clătiți-vă gura

Scuipați totul

Reîncepeți

(Ion Caraion)

DUPĂ AUSCHWITZ

Aș dori-ntr-adevăr să uit
Cu femei și flori

Dar când închid ochii
Se deschide-n mine un hîrdău

(Ion Caraion)

POEZIA MEA

Sint aspru
Sint blind

Iubesc florile

Aş aduna pe toţi chinuiţii marelui nostru veac de progres
Într-o uriaşă jerbă de răni sălbatice

Şi ți-aş oferi-o
Ca pe-un omagiu martirilor de mîine

(Ion Caraion)

CIMITIR MARIN

Există multă spumă
Într-un poem lichid

Cînd valul de cuvinte
Se sfarmă de-o stîncă

(Ion Caraion)

LIBERTATEA

În aceste case fără noroc
În aceste case fără nenoroc

În ochii orbilor
În urechile surzilor
În gurile spintecate
În pîntecele înăbușite

E-ngăduit să urli

(Ion Caraion)

PIERRE SEGHERS

Născut în 1906, la Paris.

Opere poetice: Bonne-Espérance (1939); *Pour les quatre Saisons* (1942); *Le Chien de pique* (1943); *Le Domaine public* (1945); *Le Futur antérieur* (1947); *Jeune Fille* (1947); *Menaces de mort* (1947); *Six Poèmes pour Véronique* (1950); *Poèmes choisis* (1952); *Le Coeur-Volant* (1954); *Poèmes* (1956); *Racines* (1956); *Les Pierres* (1958); *Piranèse* (1961); *Chansons et Complaintes I* (1959), *II* (1962), *III* (1964); *Dialogues* (1966).

Despre Pierre Seghers

„Ca Blaise Cendrars, la care te face să te gîndești prin mai mult decît o trăsătură, Pierre Seghers trebuie să fi avut uneori gustul de a realiza, cu o bombă, o spărtură în zidurile Bibliotecii Naționale ca să facă a comunica intelectualitatea cu cartierele populare, unde lumea se spetește muncind, cu cheiurile unde fumegă vapoarele și cu cîmpiile pe care omul și calul le ară, opinindu-se într-un singur suflet“ (*Jean Rousselot*).

SEPTEMBRIE 1939

E dincolo de marginile vieții pururi o nouă viață
Ale cărei hotare necunoscute ni-s
Există dincolo de zilele fără amintiri
Pururi o condiție a unui alt tărîm
Pururi un aer mai proaspăt, un cer mai clar
O uriașă năzuință de care nu te știai în stare
O ruptură
Ea zămislește un uluitor început.

(Ion Caraion)

SISTEMUL CERULUI

Aceeși zi se duce, la fel, pe-aceleași care
Ulysse-i mort, Ulysse e mort dar Jeanne sau Pierre
Cu-aceleași rugi și sînge trăiesc, cu ele pier

Și timpul nu există la nesfîrșit legate
De viața noastră-s timpul și soarele, și el
În inimile noastre — sistemul-acestui cer

Asemeni unor stele ce cad e-al nostru creștet
Și-atît de mari noi sîntem că universu-n noi
Din tărîm în tărîm trăiește cu viii, morții săi.

(Maria Banuș)

CONDUCTA DE PETROL DE LA BASSORAH

Cei care au murit pentru nimic nu se vor întoarce niciodată
în această împărăție
Acolo sus sînt alte drapele, nisipul fierbinte e neschimbat
Mîinile soldaților morți forează puturi de aur lichid
Sîngele lor curge în conducte din Bassorah

În forjele Infernului luptătorii uciși ațîță flăcările
Lemnul de abanos, aurul lui Columb, Standard Oil-ul
Și Troia, Hector, Priam sînt din aceeași ceată de ocnași
Pentru cuceriri vom avea întotdeauna trupe bune,
Soldați buni

Pentru cuceriri ne dorim totdeauna cîntecele aprinse ale
poetilor
— Societățile pe acțiuni nu sînt interesate de așa ceva —
Căpitani generali și trompete
Și moartea în conducte de la Bassorah

Bateți tobe, bateți drumul mașini, să fie executați
Trădătorii, eroii, agenții secreți și căpeteniile
Pe unde-a trecut Christos e un iz de păcură
Sînt departe acele timpuri, iată țîțeiul din adîncimi

Vă prevestim dividende fantastice
Sfîntul Lințoliu de-Argint, vremea Vițelului de Aur și-a
Vițelului Gras
Lumea pentru cîțiva, viața altora în butoaiile noastre
Justiția, Dreptul în conducta de la Bassorah

Nu mai rămăsese nimic decît stilpii purtători
ai bolților colosale. Nu mai rămăsese nimic
decît umbra exorcisată, decît o rană de pietre
deschisă în puroiul întunecimii. Se vedeau
toate țîșinile și uneltele sistemului
de teroare, dinții plantați pe țărșii
unei ordini demente. Se vedea întocmirea
unor locuri obscure, punțile
care dădeau de gol și strivire.
Se vedea greutatea, forța,
tainele acelei mașini a puterii
surprinse și dezvăluite pînă-n temeliile lor.
Atîta era. Treptele unui palat
un labirint de tăcere
unde nimeni nu îndrăznea să vorbească, numeroasa
structură
menită să împietrească pe fiecare cu fiecare

În moloz și dărîmături, în mormanele de materiale
de demolare, într-un cimitir de vestigii
ceea ce trebuie : Blocuri bine-mbucate pentru a se ridica
stilpii
unui splendid lăcaș vertical.

În chin și mîhnire, într-un tărîm de zăvoare,
în hazard și celule, în cotloane-amorțite,
Ceea ce trebuie : Fundamente enorme care rămîn
ca să ducă povara cerului, povara timpului,
În tumult și dezordine, în ghemul inextricabil
al întrebărilor fără răspuns și-al vorbitului de unul singur,
Ceea ce trebuie : un vis vigilent oferit luminii
Și tainicul palat deschis la toate vînturile.
Cine-s acești regi de doi bani, din ce paie-s coroanele lor

Ce joc de cărți i-a amestecat cu nerușinarea întoarcerii
Cînd fiecare noapte se prăvale la capătul codrului
Ca o ultimă zadă ? Despre ce regi este vorba
și despre ce carnaval al unei vieți amestecate
cu măștile și cu carele ? Timpul pierdut se duce
în șoproane de periferie pînă la-nchipuitele ruine
acoperite de zorzoane și tronuri țipătoare
unde regi de carton...

Nu sînt aceiași,

Ai mei veneau în jurul unui foc și vorbeau încet
despre furtuni, despre timp, despre grîne și despre parcele,
îmbrăcați în catifea ripsată și cu mîini de lemn
Ai fi zis c-au coborît de pe tapiterii
între sceptru și saboți. Îți amintești
legămîntul tău de supus și dragostea ta fără margini
pentru acești măreți sihaștri ? Toți mărăcinii-aducerii
aminte

se cațără-n jurul tău și te cuprind, ei și
visele lor, edictelor lor nu mai ating pe nimeni
au murit și curtea le-a vîndut mantiile.

Azvîrlit în această viață ca în locomotiva lui Malraux
Catapultat în această viață ca Ibrahim în inima flăcărilor
Pirjolit în această viață ca o vrăjitoare pe jăratice
Întors în această viață ca fierul roșu în forje.
Dacă rugul mi-a fost casă, dacă incendiul fu lucrarea mea,
și dacă lampa călăului m-a făcut să sfirii pînă-n rărunchi
Privește : din aceste tufișuri nasc trandafiri de nespus
Atunci, ce crezi ? Acest limpede văzduh a fost fumul
Sălbăticia ta, această grădină !
M-ai făcut oare din amiantă și din fenix ca să-ți rîzi
mai îndelung de soarta mea ? Te-ai înșelat oare

pe socoteala mea sau poate te pregăteai să învingi
arderea definitivă, marea văpaie de miine
să pieri somptuos în puterea ta ? Astfel barbarii se sting
torțele lor cu ochi nebuni orbesc casele noastre
care le-nmormîntează, Dar tu, gîndește-te la acești tran-
dafiri...

Vom merge mult mai departe, mult mai repede,
într-un cîmp de varză roșie și de sori-tomate
cu ochi larg deschiși ca să mîncăm noaptea
dar n-o să vedem acolo nimic. O să vedem olarii
modelînd vîntul, zadarnic și aventura
nu va mai lua-o la fugă. Vom fi în inima
ca balele din alambicuri. În nivelul de apă al zidarilor
ochiul nostru va naviga ca să nu mai discearnă lumea
și mîinile, pe dibuite, nu se vor mai găsi.

E mult de atunci între 37° centigrade și cuvînt
Se vorbea de un acord. Ce acord ? și ce cînturi
a căror amintire-o păstrezi în tăcerea
unei lumi pustiite ? Nu mai sînt decît fulgere,
Bolboroseli de molecule, oamenii au fost dezintegrați
și iată-i pe ici, pe colo, despărțiți de ei înșiși, în pustietate.
Nu uita : lumea le fusese-oferită.
Trăiau, priveau trecînd trenurile
visele lor pe care le luau numai pe negîndite
Ca să cadă ceva mai departe din ele, dar străbăteau ano-
timpurile.
Vorbeau între ei, făceau dragoste, jucau cărți,
Asta era acum milioane de ani... Era pe vremea
navigatorilor care recuperau rachete
în sînge și în senin, cînd aventura s-apropia de sfîrșit.

(Maria Banuș)

ȚIGANI

Inima-i făcută din mii de strune
Care se rup deodată
Asta face o larmă înfricoșată
Apoi nu mai auzi nimic niciodată

•

În pădure-i un copac uriaș
Păsărele-i cîntau în frunzar nevăzut
Lemnul de mese din el e făcut
Cîinii într-însul colții-și ascut

Dac-ai s-auzi cum că țiganii
Fac să-nvieze inimi rebele
Să știi că-s basme pentru cucoane,
Să nu crezi, să nu crezi în ele.

(Maria Banuș)

TU, SPUNE-MI, VIAȚA MEA

Lui Frédéric

Tu, spune-mi, viața mea,
în veșniciile fugare,
noi n-o să ne mai întîlnim.
În ochii de pisică, totuși,
sticlește luciul unui timp departe. Umbra umbrei
se șterge și se diluează. Într-o zi, dac-ai să pleci,
să nu mă uiți. În taina stanelor de piatră,

a rădăcinilor, a dialogurilor noastre, a-nchisorii,
cuvintele ne-au fost cifrate, ca nu cumva un Dumnezeu
să plece

fiindcă nu mai e umbrit. E zumzët de învăpăieri
în clipa-nțepenită. Se spune că eternitatea
sclipește în nisipurile ei, în care soarele contemplă
timpul pe cadrane. Tu, uită, uită, viața mea,
confuziile uită-ți, te dezbară
de iluzoriul clipelor. Renunță să te sfișii.

Abandonează strigăte și spini și-aprinde-ți focul cu tăcerea.
Să-ți fie mâinile-adevărul; căldura-matcă dragoste să-ți
fie :

în ea să te trezești, în ea s-adormi.

Noi doi am fost doar un grăunte azvîrlit,

Seghers și tu, *ein Augenblick*, doar un grăunte...

(*Romulus Vulpescu*)

LOUIS GUILLAUME

Născut în 1907, la Paris ; mort în 1971.

Opere poetice: Sônes d'Armor (1928); *Jour et nuit* (1931); *Déroutes* (1934); *Sirènes de brume* (1936); *Occident* (1936); *Le coffret sous la cendre* (1938); *Les pistes entravées* (1939); *La route* (1942); *Ecoubes* (1946); *Pleine absence* (1947); *Noire comme la mer* (1951); *Chaumière*; *Étrange forêt* (1953); *La feuille et l'épine* (1956); *Le rouet de verre* (1958); *La nuit parle*; *Fortune de vent* (1964).

Despre Louis Guillaume

„...un poet sfîșiat între fidelitatea față de elemente (îndeosebi apa), o dată pentru totdeauna echilibrată, îmbucată într-o structură violentă, pătimasă, dar perfect «lizibilă», și o anume ispită a gratuității, chiar a absurdului, pe care i-au comunicat-o suprarealiștii. O lipsă de unitate împiedica poemele... pline de sare și de vînt, cu trupul încordat de efort, însă și de formulări metafizice puțin grăbite și de jocuri formale, ca să se cristalizeze și să cristalizeze într-adevăr ceea ce acest solid breton al Parisului, cu ochi senini, cu gesturi și voce mulată-n duioșie, avea să ne spună și care nu-i aparține decît lui“ (*Jean Rousselot*).

NEAGRĂ CA MAREA

Tot ce nu-ți pot spune
Din pricina atitor ziduri,
Tot ceea ce se-adună
Noaptea-n preajma noastră,
Va trebui să auzi
Cînd rămîne-voi din mine,
Ascunșilor tăi ochi, doar eu.
Tot ce nu-ți pot spune
Și-n umbră alungi
Dintr-un dor mult prea aprig,
Acea iubire neagră ca marea
În care veneau să moară stelele
Și-acea dîră de lumină
Ce pe chip ți-o urmăream,
Tot ce tăcurăm altădată
Însă-n tăcere-a fost țipăt,
Tot ce nu ți-am putut spune
Afla-vei oare pe malul cellalt,
Cînd frunte lingă frunte-om dormi
În veșnicia fără cuvinte ?

(Ion. Caraion)

ÎN ZORI, LINGĂ LIZIERĂ

Uimire a calului
În zori, lingă lizieră,
Ce tîrîie fîgașul căruțelor
Și scoate-n față-i o mierlă

Săltind cu picioarele-mpreunate.
Un nor mohorît la capătul
Brazdelor se-oglindeşte
În noptateca-i privire
Cu gene moi. Frate
Nor. Soră pămînt —
Sub cele patru potcoave
Țintate cu stele.
De la coamă la orizont
Linie clară a drumului
Între păhărelele măceșului.
Hamuri de tăcere
Cînd bate doar clopotul,
Cînd omul moțăie și-i anină picioarele.

(Ion Caraion)

CUVÎNTUL ÎNGROPAT

Moarte-s cuvintele. Din buchet
Nu rămîn decît lujerii
Uscați. Stinse-s de mult
Cuvintele despre nimic.
A vrea să spui ceva,
A tăcea, înseamnă a muri. Morții
Locuiți de un vînt mut știu
Că-s auziți. Privirea lor
Știe vorbi glastrei goale
De pe masa unde alte coate
Se reazimă. Florile-s totdeauna

Vii. Și singurul fugit
E prezentul acesta ce-n treacăt
Reia speranța. Moarte-s cuvintele
În baia lor de revoltătoare tăcere.
Întreaga viață o frază
Oprită-n gît. Orice moarte :
O piatră ce-așteaptă răspuns.

(Ion Caraion)

MARCEL BÉALU

Născut în 1908, la Selles-sur-Cher (Sologne).

Opere poetice: Ecrit dans la ville (1937); *Coeur vivant* (1941); *Mémoires de l'ombre* (1943); *L'Expérience de la Nuit* (1945); *Journal d'un mort* (1947); *L'araignée d'eau* (1948); *La Pégrination fantasque* (1951); *Ocarina* (1952); *Les Messagers clandestins* (1956); *L'air de vie* (1958); *Contes de demi-sommeil* (1960); *Amour me cèle celle que j'aime* (1962); *D'où part le regard* (1964).

Despre Marcel Béalu

„Cu un limbaj precis, fără grabă, Béalu aduce în scenă, descrie, face să se exprime personagiile strănii într-o atmosferă care este totodată aceea a coșmarului și a realității, dar o realitate trunchiată sau dilatată, străluminată puternic sau unbrătită înadins“ (*Jean Rousselot*).

ZEII

Tot ce știm
E de noi născocit

Zei înșă ne-ascultă
Și păstrează tăcere

Ei sînt chiar lingă noi
Despărțiți prin absență

Rotindu-se-n juru-ne
Ca mari păsări zevzece

Cînd cu aripile lor
Ne mîngîie vîntul de sulf

Dintr-odată ne clătinăm
Flacăra atinsă de flacăra

Și ne mistuim
Într-un foc de simboluri

Care ne face să uităm
Tot ce știm

(Ion Caraion)

TU VEI FI ACEEA...

Tu vei fi aceea

Vintul va sălta frunzele
Platanilor ce găzduie un mare riu adormit
Negrabnic vom trece prin preajma luminii
Spre-o clopotniță de pietre vechi cu turn cenușiu
Ca dincolo de-un trecut răsîndepărtat
Colbul vremii și-acea întunecime
Ce se-abătea între noi cînd veneam să te-ntîlnesc
Umbra ce rînjea pe la colțurile orașului
Să te-nșface să te răpească să te-nghită

Totul s-o risipi

Alături de-al meu pasul tău
De-nfricoșat elan zborul își va pierde
Repetînd cu-ndîrjire alfabetul vieții
Voi căuta să aflu întocmai răspuns
La-ntrebarea pe care-or ascunde-o seninii tăi ochi

Vom fi totuși morți și-o să știm de toate
Că totul va fi păstrat frăgezimea țărinii
Chiar și atingerea mîinii tale avea-va acel mister
Al trecutului împietrit sub ochiul zilei ce fuge

A viat mereu mereu va domni-n mine
Limpezimea acelei veri fără vîrstă
Acel drum și-acel riu și-acea veche biserică
Dar copilul ce mă va însoți știu

Că vei fi tu

Vîntul va sălta frunzele

Și-uneori o să închidem ochii buimăciți

De scînteierea apei și ca și cum Dumnezeu

S-ar juca orbindu-ne cu lumina lui

(Ion Caraion)

RENÉ MÉNARD

Născut în 1908, la Paris.

Opere poetice: La belle des cieux (1942); *Granit des eaux-vives* (1945); *L'Arbre et l'Horizon* (1949); *Hymnes à la Présence solitaire* (1950); *La Terre tourne* (1952); *La statue désertée* (1952); *Coriandres* (1954); *Feuillage* (1965); *Architecte de la Solitude* (1970).

Despre René Ménard

„René Ménard vorbește brutal de scandalul cuvîntului. Cum s-o înțelegem? Care-i așadar acest scandal, consubstanțial ciudatului raport dintre grații și travaliu, pe care un poet își fundamentează justificarea? Și, dedesubtul acestei formule, ce anume luminează și purifică, ce apare dintr-odată nocturn și se întoarce împotrivă-și? Fără îndoială, ea îndeplinește paradoxul acesta de a fi în același timp acord și transgresiune. Sau, mai exact, ea nu ajunge la acest acord particular care se cheamă *poezie*, decît cu prețul unui soi de violență adresată limbajului comun. Dar, dacă nu încetăm a urma aici gîndirea convulsivă a lui Georges Bataille, vom constata numai decît că, pentru ea, scandalul profund al poeziei nu ține de modul de transgresiune aproape înconștient, ca și

funcțional, care îi este propriu. El ar rezida, dimpotrivă, în pensiunea către acord" (*Jacques Réda*).

NÔTRE-DAME

Mare surdă, surdă ca străzile
Gură de marmură, marmură ochilor
Femeie sau oraș, dacă nu cumva suflet..
Uriș trup revărsându-se de greutate,
Genunchii tăi apasă mersul cel zilnic
Mîinile tale obiectele vieții
Sîngele tău inextricabila mișcare a planetelor.

Ce strigăt albastru sub pleoape ți se-năbușă
Pe cînd Alții nu-s
Decît fulgere de singurătate
Trosnind de fel de fel de chemări !

Sfîșiat de suspinul unei viori, un cerșetor
Te face să răsari lingă prăvălioare încilcite
Și obrazul tău cu carnea lucidă
Din pricina fireștilor lacrimi
E locul tuturor chipurilor orașului.

Nu știi nimic. Nu vrei nimic. Nume nu ai,
Matcă a tăcerii.
De sîni purtătoare, purtătoare de cruce,
De forfotă și zumzete străbătută,
Și nimeni nu-și întoarce ochii spre tine.

O urito ! O greoaio !

Unică printre umbre, Femeie mai iubită decît iubirea

Mamă a săracilor

Patrie a ochilor deschiși peste vid

O formă după asemănarea noastră

Cu eternitatea !

Pentru mine ești

Piatra, asfaltul, zbîrciturile, țipetele oamenilor,

Căldura îndărătnică a pieptului

Gesturile ce se agață unul de altul

Temeinicia rațiunii

Întunecata sete a somnului.

Fără tine, nu sînt,

Noaptea arterială mă culcă pe umărul tău.

O întîie trezire peste pietrele Morții,

Arcă a timpului mergînd în liniștea Cerului

Către nemaipomenita înmugurire a lui Dumnezeu.

(Ion Caraion)

PORTRETUL UNEI FEMEII

Te iubesc și te uit o ! îndepărtato

Fremătînd la capătul crengii

Ca un fruct ce-o să și cadă

Spre o renflorire la voia întîmplării

Cînd lemnoasa, dar spulberata-mi putere

Se va-ntilni cu sufletul

Senin și zadarnic al Pămîntului

Ca bărbat, beau din rătăcitoarea-mi lumină
Strecurînd printre degetele tale de uleiuri
Trebuitorile pulberi ale vieții
Pe care le cureți le uiți
(Grijulie foarte cu propriile-ți licori)
În uscăciunea pragului nimicitoare
Unde miinile noastre împreunate
Ne îndepărtează pe unul de altul.

(Ion Caraion)

ȘI IATĂ ACEST CHIP...

Și iată acest chip ce se-nrudește cu țărîna
Atîtea anotimpuri i se perindaseră prin ochi
Aici lacrimile plîng o veșnică iarnă
Îi sînt pietre negii
Torente zbirciturile
Seara a și-nceput să-și scuture ploaia
Culorile sterpe

Acestui țaran îi e lipsă uimirea de moarte
Dar din fiara ce pleacă de-a-ndăratele-n zări
Vine de bea-ntîia stea
Și-și rostogolește-n seară pielca de scrum
Împrejurul ciudatelor case
Și-al clopotniței ca un copac nefolositor

(Ion Caraion)

PREAFERICITA

Noaptea n-o avea pentru tine decît ochi de-alinare
Și trupul meu îți știe poamele minunatului anotimp

O neprihănită noapte
Strașnică desime a Pămîntului
Du această-ntruchipare și dă pletelor ei
Înmiresmata lumină
A ierbiî strivite-n palme

Se află-ntr-adevăr în văzduh
O cale care e calea miresmelor

(Ion Caraion)

LUC ESTANG

Născut în 1911, la Paris.

Opere poetice: Au delà de moi même (1938); Transhumances (1940); Puissance du matin (1941); Le Mystère apprivoisé (1943); Les Béatitudes (1945); Les sens apprennent (1947); Le Poème de La mer (1950); Les Quatre éléments (1956).

Despre Luc Estang

„Dialog între om și creatorul său, poezia lui Luc Estang nu reușește totdeauna să evite cuptorul uscător al retoricei, cu toate că-și impune ca regulă să cîntărească mai mult cuvintele cu greutatea inimi decît cu cele ale inteligenței“ (*Jean Rousselot*).

PURITATE

În această noapte, căile tainice se deschid împreună,
Luna a băut vîntul, nici o frunză nu tremură sub lună
Și însăși răsuflarea florilor e suspendată.
Cînd trec nomazii, voi cuteza să-i urmez ?

El vor găsi înțelepciunea altundeva decît în cărți !
Poate că au mincat fructul între timp mușcat.
Puritate, palidă soră a copilăriilor agitate.
Tu spui că un asemenea ospăț, mi-a umplut carnea de
sfiiciune.

Într-o seară în care striveam ploaia la fiecare pas.
Cerul aluneca din cascadă în cascadă spre fluviu.
În această seară încă înaintez și umbrele mă înmoaie
Pe podurile întîmplării care nu se mai sfîrșesc.
Femeie, toată mărirea și toată supunerea ție !
De la întiiul fruct, povîrnișuri aspre or să fie
Care lasă pradă dorinței trupurile adolescente.
Și lumea în amețeala Evei luată
Vrînd să dea visului său o formă, se caută,
Ci răul de obîrșie e întotdeauna renăscător.
Doamne ! dacă m-am spălat în apele sfinte,
În brațele mele reînchise pe îmbrățișare fierbinte
Respir mirosul familiar al păcatului.
Aveți milă de cei care trăiesc în minie, de cei
Care merg să plîngă de-a lungul luminoaselor căi
Pînă la podul nomazilor peste care Deubel s-a plecat.

(*Petru Sfetcă*)

RUGĂCIUNE DE DIMINEAȚĂ

Dimineată de străbateră în apa albastră a ferestrelor
Dimineată rece de tunel care iese la lumină
Oamenii așteptau dimineata cea mai limpede
Ca să privească pămîntul cu ochi de țărîna
Cu ochi spălați ca la prima trezire.

Rămîne astfel noapte în pupile
Și atîtea amintiri orbitoare în fața lor !
Dimineața se ridică ; dar ea fu asemenea
Celorlalte zile, tuturor dimineților pămîntului
Înmiresmate de piine proaspătă
Aclamate de brațe goale
Oricare cer explodat pe debarcadere
A spus semnalul unei fețe necunoscute.

Trebuie să te scufunzi într-o tulbure asemănare
Cu sprîjinul uitării ca să crească cunoașterea,

Dimineață ridicată pînă la absolutul păsărilor !
Noi am așteptat-o, Doamne, cu miinile noastre
Și pămîntul fumegă la marginea apelor grele
Ca un mare animal ce răsufală în lîna lui
Și se zăpăcește simțindu-se la fel de viu.
Iată bățiile calde ale pieptului
La clopotele inimii sîngele sună de dimineață.
Dumnezeul oamenilor, sculat în soarele înălțat
Ei întind spre el puteri primitive.
Și potolit repun piciorul pe celălalt țărm
Al lumii. Acest cîmp închis și împrejmuit între două
noți,
Doamne, nu l-au descoperit ei astăzi ?

Dimineață de caravelă și de strigăte de matelot,
Dimineață de talazuri de iarbă și de pămînt ivit.

Între cer și mare nu e decît o trecere strîmtă,
Ce le rămîne dacă Dumnezeu se face hrăpăreț

Din dragoste, și dacă pune temelie pe toate brațele
încrucișate
Și dacă are pentru fiecare om o foame care amenință,
Ce le rămîne din omenescul pe care acest Dumnezeu nu
l-a luat ?

Naufragiu de dimineată sub felinarele bisericii,
Zori de gură oferită lăcomiilor sfinte.
Doamne, pentru ce pămîntul are atîta preț
Pentru tine cel care-l hrănești pe frumosul sufletelor
măcelar ?
Dar peste noi stă țeapăn pămîntul care ne ține trupul
cald.
Nu cerem decît dragostea femeilor noastre
Și orgoliul de a fi om în prag de moarte.

(Petru Sfetca)

COPILĂRII

Lui Maurice Chapelan

Marca frică a revenit cu frigul
Uraganele de necazuri și durerile spațiului
Ca în timpul drumurilor care toate mergeau drept.
Ochii noștri nu le-ar mai putea privi urma
Pierzindu-se la celălalt capăt al lumii și al cerului cenușiu.
Lăsau în urmă o flotă de frunze moarte
Pe care vîntul surd o făcea să freamăte împotriva ușii ;
Timp de nouă ani niciodată casa nu s-a deschis.
Tristețe, iarbă dulce cu lungi rădăcini,
Nouă ni-i o divină sete și foame.

Îmbătătă de plînsese ca de vin limpede
Un copil cînta melodii ciudate

Aşa cum ştiu cei pe care nu-i iubeşte nimeni ;
Şi ascultam în adîncul din noi înşine
Aţîţînd încet caldele suveniruri.
N-aveau inimile noastre altceva să-nfrîneze.
O înfrigurare, o roşeaţă, iad al copilăriilor,
Se osîndea cu putere inocenţei.
Frica venea seara de-a lungul coridoarelor
Dar din înaltele paturi noi aşteptam în cele din urmă să
înainteze ;
Acum scara îmi ia pe furiş trecerile sale
Cînd drumurile pierdute se împreună acolo
Fecioara fericirii, femeia cu mîinile fertile,
Acea ai cărei ochi se scaldă ca insulele.

(Petru Sfetca)

EDMOND JABÈS

Născut în 1912, la Cairo.

Opere poetice: Chanson pour le repas de l'ogre (1947) ; Le fond de l'eau (1947) ; Trois filles de mon quartier (1948) ; La voix d'encre (1949) ; La clef de voûte (1950) ; Les mots tracent (1951) ; L'écorce du monde (1955) ; Je bâtis ma demeure (1959) ; Les livres des questions (1963) ; Le livre de Yukel (1964) ; Le retour au livre (1965) ; Yaël (1967).

Despre Edmond Jabès

„La Edmond Jabès, mărturisirea poetică ia proporțiile unei funcțiuni vitale și a unui angajament spiritual. Pentru el, în afară de viața poetică, nu există obiect, spațiu, ieșire, aer, odihnă. Realitățile n-au în ochii săi valoare și nici consistență decît prin dezvoltarea acelor fenomene pînă la care le produce. «mașina de cuvinte» (spre a folosi o expresie a lui Michaux)” (*Gabriel Bounoure*).

„Curioasă atitudinea lui Edmond Jabès față de cuvinte. Acest retras, acest silențios nu-și revine, pus în fața îndrăznirii, obrăzniciei, a imprudenței lor. Totuși, le ține în friu.

Acolo unde există cuvinte, deșertul încetează și începe Canaanul. Poetul le îngăduie deci «să acceadă la putere». Însă el se pune în gardă față de primejdia idolatriei verbale... Cuvintele sînt sexuate ca noi și ca și noi părtașe ale Logosului. Aidoma nouă, ele

caută a se împlini într-o împărăție a adevărului ; răzvrătirile, nostalgiiile, afinitățile, înclinările lor sînt ca și ale noastre magnetizate de arhetipul Androginului. Ele ascultă de o erotică superioară, căreia poetul îi favorizează alegerile și contra-șocurile, dramele și rezoluțiile muzicale : poemul le deschide o carieră pentru aventuri și miracole" (*Gabriel Bounoure*).

SĂLBATICA

Mîinile ei din piele de animal sînt țîțele furtunii în corsajul lor puternic. Au murit cele mai frumoase gesturi. Ea zgîrie uitarea al cărei sînge se adună în băltoace colcăind de furnici. Privirea lasă visul să se vadă. Arborii poartă filigrane în frunze. Floarea le spune prețul ; fructul, savoa-rea adincă.

(*Narcis Zărnescu*)

ÎȚI SCRIU DINTR-O ȚARĂ APASĂTOARE

Frumoasă ca mîna iubitei
pe mare.
La fel de singură.

Scriu pentru tine. Durerea e un ghioc. Auzi în ea
inima picurînd.
Scriu pentru tine, pe pragul idilei, pentru planta cu frunze
de apă, cu spinii de flăcări, pentru trandafirul Iubirii.
Scriu pentru nimic, pentru vorbele lucitoare desenate de
moartea mea,
pentru clipa de viață datorată etern.

Frumoasă ca mîna iubitei
pe zodie.
La fel de singură.

Scriu pentru toți. Dintr-o țară apăsătoare, îți scriu, ca pași
unui ocaș, dintr-un oraș la fel cu celelalte, în care
strigătele
camuflete se frîng în vitrine ; dintr-o cameră în care
genele
au dărîmat pe încetul tăcerea.
Tu ești, primitoarea dinainte ursită, noima scrisului meu ;
vesela inspiratoare

a zilei și a nopții.
Gîtul lebedei, ești, însetate de azur.
Frumoasă ca mîna iubitei
pe pleoape.
La fel de blindă.

Îți scriu cu carnea cuvintelor, venite-n grabă, răsufîind din
rărunchi și
aprinse
Ești cea înconjurată de ele. Eu-s toate cuvintele lo-
cuindu-mă și fiecare te slăvește prin glasul meu. Am
nevoie de tine pentru a iubi, pentru a fi iubit de cu-
vintele ce
mă aleg. Am nevoie de suferința dată de ghearele
tale ca să

pot supraviețui rănilor poemului.
Săgeată și țintă, rînd pe rînd. Sclav trebuie să-ți fiu
spre a mă elibera de mine însumi.
Cuvintele m-au învățat să nu mă-ncred lumilor închise
în trupul lor.
Obrazul e refugiul ochilor prigoniți. Jindui să devin orb.

Frumoasă ca mîna iubitei
deasupra surîsului de copil.
Și la fel de străvezie.

Mă gîndesc la jucăriile mele. Stăpîne-mi fură,
după ce le-avui. Credeam că voi fi în stare, asta mai
înainte,
să le mînuie după fantezia mea. Curînd, îmi dădui
seama că le puteam strica după cum aveam chef ; și că
trebuia să respect mecanismul, sufletul lor nemuritor,
de le vroiam vii.

La fel și cu limbajul.

Datorez cuvintelor bucuria și lacrimile caietelor mele de
școlar,
carnetelor mele de adult,
Singurătatea mea.

Datorez cuvintelor neliniștea. Mă străduie să răspund
întrebărilor lor care-s mistuitoarele mele întrebări.

(Narcis Zărneșcu)

CÎNTEC DE RÎS ÎN DOI

Rîsul e în apă. Știi ce face ? Face apa să ridă. Ține să
fie curat, ca să umilească păcătoasele soiuri de rîs fără să-
pun și apă, ci doar cu pureci în barbă. Rîsul e alb din creș-
tet pînă-n tălpi. Un crab, s-ar spune, împlînzit. Face un
semn din cap — ceea ce înseamnă, cred, „*Bonjour*“. Îmi
face cu mîna un semn — vrea adică să spună, cred eu,
„*Adio*“. Încearcă să-mi închidă ochii, fiindcă rîsul e pudic.
Nu-s eu cel ce voi greși, supărîndu-l. A fost cit pe-aci,
odată, să se înece.

(Ion Caraion)

MAX-POL FOUCHET

Născut în 1913, la Saint-Vaast-la-Hongue (Manche).

Opere poetice: Simples sans vertu (1936); *Vent profond* (1938); *Les Limites de l'Amour* (1942); *Demeure le Secret* (1961).

Despre Max-Pol Fouchet

„Iată-ne înaintea unuia pentru care poezia e în chip manifest ceva grav, dolidora de noblețe și enigme; cuvinte alese, foarte vegheate, mergînd pînă la acele revelații obscure ai căror mari interpreți sînt Hölderlin și Novalis, aici puși în evidență; cuvinte ce spun, ce încearcă a defini visele călăuzitoare ale celui ce doarme în tenebre, moartea amestecată cu viața, sau cu marea, dispariția tuturor lucrurilor, cuvinte ce parcă piaptănă o ploioasă priveliște cu păduri, cu prundișuri cețoase, unde orice culoare se îneacă, se voalează, orice zgomot se înăbușă, orice realitate e pusă la îndoială“ (*Philippe Jaccottet*).

CĂRBUNE AL IERBURILOR

Cărbune al ierburilor moi
De milenii și milenii
Grămădite

Nisip al oamenilor vii
De milenii și milenii
Grămădiți

Care nu-ncălzește
Care dă senzația de frig.

(Ion Caraion)

GĂINA ZILEI

Găina zilei
Clocește valea

Valea clocește
Zidul satului

Zidul satului
Clocește un copil

Inima copilului
Clocește o biserică

Biserica un mic
Mort clocește

Micul mort
Clocește clopotnița

Clopotnița clocește
Tăcerea

Tăcerea clocește
O nouă zi

Noua zi
O nouă noapte

Și noaptea clocește
Un alt copil

Copilul clocește
Amintirea

Amintirea clocește
Uitarea

Ce clocește uitarea
E imprecis

(Ion Caraion)

RENÉ LACÔTE

Născut în 1913, la Montguyon (Charente-Maritime).

Opere poetice: Les volets entr'ouverts (1930); *Le fond des yeux* (1932); *Frontière* (1935); *Métamorphose* (1941); *Vent d'Ouest* (1942); *Claude* (1943); *Journal d'une solitude* (1946); *Où finit le désert* (1952).

Despre René Lacôte

„Accentul unui lirism confidențial e ceea ce găsim la René Lacôte, care ne mișcă prin sinceritatea lui, prin vocea sa în schimbare ca a unui adolescent, printr-o ingenuitate aliată conștient strălucirii intrucitva prețioase a imaginilor sale, a rețelei metamorfozelor scilpitoare, a peisagiilor copilăriei, înconjurând cu landele și dunele lor, măturate de vântul vestic, mitul mereu reluat al unui chip feminin“ (*Gaëtan Picon*).

METAMORFOZE

Un chip la un colț de școală
se-ntoarce și poartă încă
la miez de noapte puțin soare.

Un circ incendiat sub copaci
e cutureierat de călărețe
cu chipuri aidoma.
Nimic altceva decît un cal
ce se aruncă biruitor în rîu.

★

Floarea incestuoasă plăcu
drumeților care se pierdeau în pădure
Luînd aminte la vînt logodnicele
plinseră pentru o astfel de tăcere.
Veni seara care le făcu ostatece.

(Ion Caraion)

APRIL

Simonnei Sigre

Ce s-a ales din tînăra moartă
care cînta visele-mi de copil ?

Coberit din nopțile mele sub insule
la chemarea ruinelor adormite,
vreau să recunosc fructele,
nădejdea, căile, țelurile ultime
ale trupului acestuia-nhumat
de fluxul suveran al codrilor.

Abia roită de un joc
goliciunea apei se va stinge.

Poate că-ntr-o seară pădurea
urmărind necruțătoare cuceriri
mi-o sări peste pereții odăii.

Din pricina singurătății mele
o ști să mă arate satului.

Știe de pe acum că trupul meu
izvorît din sălbatic lut
nu și-a putut afla izbăvirea

De amintirea morților călăuzit
e în tăcerea iazurilor.

Veni-vor căprioarele, pe marea
care adoarme-n oglinda frunzelor,
să mă implore cu priviri de femeie.

Un vînt rătăcit va duce
în glasu-i de uitare-ntunecat
întonația prietenei dispărute.

O voi vedea rîzînd și jucîndu-se
cu un oraș de zăpadă,
atentă la valurile mîinilor
rănite-n încercările de-a o prinde.

Voi vedea-o crezîndu-se sortită
să moară pe-nalte pante de zăpadă
al căror mal am și-nceput să fiu.

Voi vedea-o înflorind omățul
cînd gura ei va săruta
lacuri în miezul orașului.

Răpit voi fi de zăpadă
în periplu-i sub serob,
căci pămîntul se și primenește
și-mi trimite lumini de la ea.

(Ion Carălon)

ANOTIMPUL NEGRU

Să dormi fără să cunoști vîntul
pe plaiurile întinsului nesfirșit !
Trebuia să hoinărească pe obraji
unde-a dat colțul nevăzutei ierbi...

★

Mereu e tîrziu. Nu știu
care mi-e granița cu umbra.
Mușcătura aceasta la pieptu-mi
nu-i frigul nopții.
Nu-i marea în păduri
care vine să sălășluiască în larme.
În fiecare seară se-nalță un glas
dar e cîntecul unui condamnat.

★

Născocesc, precum o navă domoală,
un trup de femeie între pereți.

Deasupra fericirii pierdute
vraja însă va pieri.
Carnea aceasta trufașă e tare singuratică,
ostatecă a tăcerii mele!
Cine se gîndește la mine în iarna lui
fără foc, lumină și piine ?

În toate zărilor Franței
o privire se luptă cu noaptea.
Amara visare printre ruine
e mai apăsătoare decît singurătatea-mi.

Un om înarmat se confundă
Cu răscoala pămînturilor.
E un zeu în deșerturi
Nu mai are nici soră nici copil.

★

Aud cum se merge pe-naltele căi
pentru libertate ori moarte,
În toate închisorile din lume
aceiași nume răspunde crimelor.

(Ion Caraion)

PAUL CHAULOT

Născut în 1914, la Lenty (Haute-Marne); mort în 1969.

Opere poetice: Le disque incolore (1933); *A main armée* (1946); *Contre-Terre* (1949); *Comme un vivant* (1950); *Risques* (1951); *La ville à témoin* (1952); *Odette* (1953); *Jours de Béton* (1954); *L'Herbe de chaque escale* (1956); *La porte la plus sûre* (1959); *Naissante préhistoire* (1963); *Soudaine écorce* (1967).

Despre Paul Chaulot

„Pe Paul Chaulot (...) îl obsedează mizeriile, suferințele, nedreptățile, loviturile care plouă mereu și din toate părțile în lumea aceasta. El e hamalul strivit sub povară, minerul care-și sculpă plămîinii, e copilul vitregit ridicat de jos cu o palmă, atunci cînd a căzut, e ostatecul legat la stîlpul de execuție“ (*Jean Rousselot*).

ACEA ZĂPADĂ

Zăpada ce ne înștiință de moartea
lui Paul Eluard a fost cea dintîi ză-
padă a anului.

Ningea peste moartea lui
cum ai vătui cu cer un poem prea aspru,
ca niște miini de mire

ce abat așternutul nupțial,
așa cum îngini de dragoste întâia oară.

Acea zăpadă ne-nvăța să-i grăim
numele în tăcere, ne deprindea să credem
că un iz de țărână
proaspăt răscolită
va mai imbiba multă vreme
cuvintele-n care el săpa iarna
pînă să se prăbușească
sub lespezile ei de copaci uscați.

Acea zăpadă cioplea din amintire
un tărîm ascuns în inima oamenilor,
un tărîm pe care nimeni n-o ști să-l afle
dacă singele tuturor nu ne-o arăta drumul,
zăpada aceea chipul său era,
era cea care aduce foamea, cea care aduce teama,
aceea care de-asemeni bea mugurul plesnit,
aceea care iese din umbră cu pași de lup în martie,
aceea care zămislește fluviul
în pîntecul izvoarelor,
aceea care veghează
somnul grîului,
aceea a orișicărei speranțe.

Acea zăpadă e marea lui întîlnire.

(Ion Caraion)

FLOAREA ANONIMĂ DE LA TESTACCIO

(Fragmente)

*În partea de sud-vest a Romei, pe malurile Tibrului,
colina Testaccio se înalță nelocuită și singuratică. Ivită în
urma îngrămădirii domoale de către mîna omului a unor*

cioburi de amfore, ea sfidează cu toate înfiorările sălbaticelor sale ierbi cele șapte vecine ale ei cu care e deopotrivă în înălțime.

Vei închea ofilită
drumul ofilirii tale.

Din sămînță în sămînță
din anotimp în anotimp,
fugi de moartea din tine.

Aici, totuși,
unde moartea se-mbracă sărbătorește.

★

Lasă-ți numele pe seama altora,
tu cea înflorită la Roma.
Mi-ai venit anonimă
și am simțit piatra
îndoindu-se de chipul său.

★

Îndepărtatul corolei
tale azur
de azurul

cerului e păzit.

Trece-un nour
te-nfiori.

★

Poate c-a fost o rugăciune de sclavă
albastrul ce se-nalță coborîndu-mă.
Poate c-a fost o trecere în taină.

★

Ea-ți silește seva,
a opta colină,
să-i redea viața,
să-i redea gloria.

★

Auzi cum scîrție
sub pașii-mi nomazi
cioburile de amfore
căroră, veșnică,
dăinuirea le-o datorezi, aici ?

★

La sîngele cărui înțelept
ai visat
ca atît de departe
să-mi fii așa de aproape,
ca prin tine pămîntul să mă-nvioresze ?
Oare umbra cărei spinzurători
îți liniștește
umbra ?

★

El se duce,
peștele,
se duce
pierind
prin poroșii pereți.

Singură-n corola ta,
neprihănită ce farmeci,
împărătește,
o-mpărătește încă !

Se duce
peștele,
se duce,
renunțînd.

Tu-mpărătește
pînă ce cad
ucazuri de promoroacă.

★

Să te mirui ?
Să te frîng ?
Nici o potecă spre tine
care să nu-mi grăbească pieirea;
În azurul tău
mi se pîrguie dezastrul,
în cerul
de dincolo de cer.

★

Tremure-ți doar una
din petalele plătînde
și-orașul scapă
din chinga pietrelor lui dintr-odată.
Agățate zdrențe
zăpăcesc văzduhul.
Se sperie penumbra
amenințată-ntre zidurile sale,

Nu tăgădu
nici locul
nici timpul
ce te proclamă floare
și criptă
drum al meu.

(Ion Caraion)

ALAIN BORNE

Născut în 1915, la Saint-Pont (Allier); mort în 1963 la Montélimar.

Opere poetice: Cicatrice de songes (1939); Neige et vingt poèmes (1941); Contre-feu (1942); Brefs (1944); Terre de l'Été (1945); Poèmes à Lislei (1946); L'eau fine (1946); En une seule injure (f.a.); Orties (1953); La nuit me parle de toi (f.a.).

Despre Alain Borne

„Din poezia lui se degajă un proaspăt parfum senzual și vegetal care o distinge și face să se uite ceea ce este literar în discontinuitatea ei voită“ (*Jean Rousselot*).

RUGACIUNE

I

Doamne nu mai e timp de iubit boarea
în inima furtunii vînturile-s un țesut des
nu mai e timp de iubit

ciorchinele inimii mele-i despărțit de viță
și strigă sub teasc
în acest cules înfiorător de tăcere
izvoritor al unui vin din care nu bea nimeni.

Doamne iată potirul plin de calda licoare
cîndva turnată în vinele noastre
spre a ne-mpinge palidele vele — o frumos vînt roș —
către largul întins al bucuriei.

Bucuria s-a dus
viața s-a dus
omul s-a dus
sîngele e gol, Doamne,
zborul trecător al porumbeilor de apă
se oglindește în fluviile izvoarelor de oameni.

Oare unde și-ar vopsi fetele mai bine rochiile
decît în sîngele masculilor
o chip zărit în bătaia vîntului rece
al fecioarelor purtînd doliul în pîntece.

II

Doamne, e-ntinsă masa pentru Paști
părul ultimilor comeseni se năruie sub cenușă
vinul care trece amestecat cu lacrimi duce duhoarea
stîrvurilor
spre nările ucenicilor.

Atîtea altare nicicînd nu și-au înălțat jertfa
nu mai există sînge fictiv, vin de viță
în pivnița planetelor

întindem spre fața ță pe frații morți
aceste trupuri de glod unde păcatul mai stăruie
în chip de potir
sîngele lor necurat Dumnezeu al miniei
în chip de sînge al fiului tău
pe care-l adorm în biserici.

Golgota nume depărtat al unei coline legănate de fulger
iat-o în cîmpiile noastre, rug de piatră seacă
unde suie sub dimie purtîndu-și osînda
milioanele de oameni ai rușinii.

Unde a fost înfiptă crucea e un vulcan de măruntaie
Doamne, iată sămînta fără bucurie
pe sterpul pîntece al monstrului.

III

Oceanul sfiiciune a pămîntului
ridice-și oceanul apele deasupra lui Babel
să nu se mai vorbească despre Regi
sînt îngenunchiați în sînge
menindu-i drum cu schiptrul lor de glod
și numai umbra coroanei lor veghează în palate
dantelă asemeni celei ce leagănă din osemintele morților.

Să nu se mai vorbească de popoare
nu mai sînt decît un pumn de gologani în mîna unui hoț
nu mai sînt decît un strigăt pierdut în vuiete
decît un jalnic vaiet către timpane frînte.

Să nu se mai vorbească de glorie
dusu-s-a zărghita în mers de oştirî
care se-ndepărtează de zi ca să nu se mai întoarcă
nimeni n-a mai rămas care să-i ştie numele
ori care să voiască să-l încruşteze pe zidul lacrimilor

Vină-un potop, dulce burete pe fruntea omului,
să şteargă ruşinea, Doamne
întindă-şi iarăşi omul mîinile-i goale către om
şi dăruiască-şi pîntecului rănit femeia ca pe un balsam
de pace
în primăvara trupurilor însîngerate de dragoste.

IV

Doamne, războinicul e culcat în spaime
ca o fiară cu inima lividă
pînă şi stelele-ţi neprihănite îşi pleacă fruntea pe
genunchii lui.

Paşnicul îşi scuipe furia în obrajii tăi
Doamne al oştirilor, părinte al crimelor
făuritor de monştri răstigniţi.

Domnia-ţi a dat greş Doamne de nu se-arată-n grabă
cuvîntu-ţi doar nour desfăşurat
pe care vine să-l citească şi să-l şteargă un vînt pierdut
pe cînd Plugul nemăsurat umblă
fără nădejde prin secerişurile pămîntului.

Nici măcar slava ta n-om mai căuta-o
dacă pacea făgăduită bunului nostru plac
rămîne-n floarea cuvintelor

dacă anotimpul singelui își prelungește prierurile
fără ca rodul să țîșnească din ramii durerii
dacă a ne ucide frații rămîne grija noastră.

(Ion Caraion)

SĂ TACĂ...

Lui Jacques Marbaud

Amuțească trăncănitorul despre virtute
să tacă lăutarul și măscăriciul
ibovnicul lunii, eunucul
arunce-și pana, sărute cerneala și apa
cu buzele-i sterpe de preț și cunoaștere.

Dacă simte-n el cuvîntul cum se umflă de sevă
și-i suie-n obraji, golindu-i inima și luîndu-i-o
și-alungîndu-i spre mădulare nămolose viituri
și cărînd mărăcini înfloriți, de un verde țepos,
atunci să vorbească totuși,
să ne-ncinte cu sîngele lui de-a-ndoasele gilgîind.

Dar dacă doar cuvînt papagalicit îi e cuvîntul
o vorbă goală și vădană de-amintiri
ce și-ascunde rușinea după cine știe ce bițiitoare cută
un cuvînt aspru și mort ca limba mumiilor
piatră rostogolindu-se-n hoarda potoapelor
amuțească trăncănitorul de vorbe !

(Ion Caraion)

JEAN MALRIEU

Născut în 1915 la Montauban (Tarn et Garonne).

*Opere poetice: Préface à l'Amour (1954) ; Vesper (1963) ;
Le non secret (1968) ; Nous ne voulons pas être heureux (1969) ;
Les jours brûlés (1971) ; Le château cathare (1971).*

Despre Jean Malrieu

„Scrie poeme de un lirism concret, carnal, fără să înalțe tonul, și în care influența suprarerealismului, îndeosebi a lui Éluard, se face simțită atât prin imaginile oferite ochiului cât și printr-o constantă grijă de a da vieții o nouă lumină, o nouă morală, liber-tară și în același timp angajată“ (*Jean Rousselot*).

DACĂ VREODATĂ...

Dacă vreodată, când voi fi murit, ținând lampa, vei vedea
Despletindu-se prin odaie-mi marea
Când o să se umfle vîntul prin ulicioare, dacă vreodată
vei auzi

La amintirea ta oprindu-mi-se pasul,
Ști-vei
Prin cumplit de-ndurerata lume cît de mult te iubesc
Pentru ca s-ajung să cer să-ți vorbească de mine
Celor care nouă ne erau dragi.

Vei fi murit și tu de mult și fi-vei de mult singură
 într-o încăpere de pulberi unde-i totul cenușiu
Ca dragostea deschizînd uși, eu voi fi dat pe-afară
 tîrcoale — și iată-mă
Pătrunzînd la tine ca un miaunat soare din sorii ce ne
 zîmbesc
Avea-voi patru sau cinci chipuri de ale tale sîngerînd
Chipuri de lacrimi
Chipuri de sticlă

Nu mă privi cît încă sînt și mișc
Zămislind, singele bate în timplă
Nu asculta vîntul cum trece
Noi sîntem aici pentru cîtva timp
Mîine va fi destulă vreme frumos
Va fi multă vreme lumină pe cer.

(Ion Caraion)

ULTIMUL CUVÎNT

Cu vîntul avem destule paveze convexe, arme verticale.
 chesoane tirite de nori
Cu valurile avem destui cavaleri
Miezul nopții își va împrumuta cei doisprezece berbeci
purta-vom în piept femeile toate
Vom căpăta cu timpul răbdare

Cu prilejul furtunilor om trage focuri de armă
Vom merge să căutăm cu dinții izvorul singelui
Corăbiile au și ars pe țărm

Dacă ți-s drag aprinde-ți pe chip un foc eu am să-l văd
Pe mine atunci m-or fi deshumat omul ce se-mpotmolea
în ani
Nu morții noștri-s aceia cu care ne vom face speranțe

(Ion Caraion)

LIBERTATE

La tine-n poșetă, între oglindă și pudrieră, vei găsi o corabie. N-aibi teamă. E aceea a libertății. Vama te va lăsa ca să treci și caralii nu se vor întoarce decît stirniți de parfumul tău de femeie.

Dar ține minte cine-i focul. Mergi. Nu zăbovi.

Frumusețea își deschide singură drumul și toată lumina ce se va isca e încă în noapte. Pătrunde-vei mai tîrziu în oraș cu triumfurile soarelui. Soarele te cunoaște. Aveți amîndoi aceeași violență. Atunci vei găsi la intrarea în țară un om ce ne seamănă. Ești măreață, ești tulburătoare. Noi ți-o spuseseam de pe vremea cînd eram nefericiți.

(Ion Caraion)

ASTROLOGIE

Leul și-a scuturat coama — e zodia meteorilor și-n
pragul ușilor, seara,
ochii se deschid peste-nstelate cîmpii

Eu, eu cobor din Fecioară. Semn de Glie —
mîinile sale strîng spicele-n miriști. Alături
eu adun ce a rămas :
disprețuita piatră, aerul sorbit, locul pustiu —
Și din ele
plămădesc lumea

(Ion Caraion)

DRAGOSTEA

Ca trestia de-ndărătnic într-un lut aspru, ridicat spre tine-n
goliiciunea sufletului
strălucesc de lacrimi, de dorințe,
într-un vis alb ca migdala.
Urma-voi bărcile plăcerii —
gura mea geme. Sub smaragdul ei, marea mă-năbușă
O! sînge și patimă! Coasta sălbatică nu-i oare-n acest
culcuș de blană arămie?

În față se-nvolbură vinturi. O stea se înalță
la subsuoara brațului tău —
doar ca noi să dormim pe aurul pierdut —
nicicînd vreun ziar de dimineață nu ne-o pomeni.
Rumenită pîinea coapsei tale
conspiră-ntre veghe și somn

(Ion Caraion)

CLAUDE ROY

Născut în 1915, la Paris.

Opere poetice: L'Enfance de l'art (1942); *Le Bestiaire des Amants*. (1945); *Le Poète mineur 1940—1948* (1949); *Elégie des lieux communs* (1950); *Le parfait amour* (1952); *Un Seul Poème* (1954).

Despre Claude Roy

„Un talent care scintilează ca oglinzile de amețit rîndunelele. Un improvizator ale cărui descoperiri sînt întotdeauna descoperiri verbale și care scrie așa cum se realizează un desen animat“
(*P. Vandromme*).

MEMORIE NOCTURNĂ

Sînt în marile coridoare ale amintirii
Atîtea chei atîtea uși strigăte și voci
Atîți trecători obscuri și neliniștiți călători
Nu știu unde să bat nu mai știu să dorm

Deschideți hai deschideți celui ce așteaptă
 Înainte de sfârșitul zilei și din ecouri în ecouri
 Vapoarele trenurilor vor geme pe oraș
 Îndărătul ușii acesteia o femeie a cîntat
 Cîntecul acela pe care-l știam la douăzeci de ani
 Cheia-i agățată în cui urcă treptele
 În vîrfurile picioarelor scara memoriei
 Scîrțile ca scările de altădată
 În jur și jur-împrejur pe palierale melancoliei
 Covorul e ros și nu numai el
 La etajul de sus e o fată
 Aud mersul pașilor goi copilul altei vieți
 Și știu că e goală că-i cu părul despletit
 Strălucește-n oglinda cu ramă de catifea
 La etajul de jos e un băiat
 Și-l aud cum fluieră și-l aud cînd pleacă
 Și cărțile-s grele străzile prea luminate
 Autobuzul încetinește la colțul răs_pîntiei
 Dincolo de aceste vieți dincolo de aceste uși
 Vor fi mai tirziu pașii spectatorilor
 Care ies la miezul nopții de la cinematografele din cartier
 Nu mă-ncumet să bat aici se face dragoste
 O femeie geme lumina se stinge
 Aceeași lampă aceeași femeie ca odinioară
 Toți lăptarii Parisului vor trezi
 Toți amanții în brațele celei pe care o iubesc
 Schimbați cavalerul cînd sună deșteptarea
 Schimbați amintirea în fiecă revărsat de zori
 Să mai tragem niște aghioase pînă se-ntorc noroiții
 Te iubeam mă iubeai odinioară odinioară
 Te cauți și te aștept pe lungile coridoare
 Dar nu mai ești îndărătul niciuneia din aceste uși
 Nici tu nici vreo alta absentele pe care le aștept
 La etajul de sus am recunoscut glasul
 Și tonul și vorbele pe care le știam odinioară
 La etajul de sus am întîlnit ochii

Și nădejdea și credința de altădată
Nu știu unde să bat nu știu unde să dorm
Nu mai știu să iubesc nu mai știu să mint

Dar deschide-se deschide-se în sfârșit ușa închisă
Îndărătul căreia e o grădină
Și copii care se joacă și un câine care latră
Și băiețușul care-și oferă tartina
Fetei cu păr bălai.

(Ion Caraion)

DIS-DE-DIMINEAȚĂ

Te voi recunoaște după algele mării
după sarea din plete după ierburile din mâini
Te voi recunoaște după adincul pleoapelor
Îți voi închide ochii tu mă vei lua de mână

Te voi recunoaște când o să vii desculță
pe cărări dogoritoare de mirezme și soare
cu părul learcă pe umerii goi
și sinii umbriți de ramurile somnului

Voi da atunci drumul păsărilor
păsărilor de cursă lungă ce străbat mările
Stelele-n bătaia vînturilor și-or pleca fusele orare
Mult grăbitele păsări și-or lua zborul în seninătăți

Voi aştepta în virful turnului cel mai înalt
unde zi şi noapte în bătaia vântului plîng absenţii
Cînd păsările şi-or lua zborul voi şti că ziua
a sosit însemnată cu paşii aceleia pe care-o aştept

Complice al soarelui îmi simt corpul pînguindu-se
cu oarba şi lăptoasa răbdare a poamelor
uşure, miinile-i reci reînfloresc de cer
în dimineaţa zglobie care îţişneşte din noapte.

(Ion Caraion)

ANDREE CHEDID

Născută în 1920, la Cairo

Opere poetice: Textes pour une Figure (1949); Textes pour un Poème (1950); Textes pour le Vivant (1953); Textes pour la Terre aimée (1955); Terre et Poésie (1956); Terre regardée (1957); Seul, le visage (1960); Lubies (1962); Double-Pays (1965); Contre-Chant (1968); Visage Premier (1972).

Despre Andrée Chedid

„Între elegie și inscripție, între efuzie și cugetare, scurtele ei poeme, nuanțate, melodioase, merg «pe aripa slobodă a vântului», privesc «îndărătul ochilor» și se uită la «jocul soarelui cu moartea»“ (Jean Rousselot).

SINGERĂ PORȚILE

Singeră porțile ce ne despart
Stilpi de cenușă-s orele
Și frigul mușcă-ntre drumuri
De pe care lipsești

Ca să se înece cu vorbele
Mele în mlaștina plictiselii,
Aripile-au căpătat apăsarea mormintelor

Sînt slujnica stearpă
A acestei întoarceri
Care nu va fi.

(Ion Caraion)

ALTUNDEVA

Țipete de copii în vele
Dăntuiau lianele-n apă

Erau pe catarge chipuri
Despărțirea fără amărăciune
Drumul fără haltă
Barca n-avea ancoră
Și se umflau pînzele de rîsul copiilor

El luneca printre malurile țipătoare
Pe care acei semeni, oamenii,
Se-nlănțuiau.

(Ion Caraion)

DRUMURILE

De sărî gardul de mărăcini
Spre drumu-n triumghi

Vei găsi Toamna
Lungită ca un leş
Cu toate frunzele ei

În timp ce dintr-un cămin
S-o-nălţa primul fum
Stea roşie a ciobanului
Cu chivără fermecată.

(Ion Caraion)

FIERUL

Braţele de mătase ale copilăriei mele
Nu pot nimic

Peste calul de tuci ridicat împotriva oraşelor
Peste plumbu-mprăştiat în apă
Şi peste grădinile de fier

Mătăsoasele braţe ale copilăriei mele
S-au deschis
Pasărea s-a-ncurcat
În plasele ce-i seamănă.

(Ion Caraion)

SOMN

Somn o ! exilul meu
Fără nume-i depărtarea
De la noapte la noaptea-mi

Cînd fără cătușă
Rătăcesc nepăsătoare
Prin locurile unei stranii vieți

Și vioi pelerin
Slobod de trup și de sînge
Gust floarea uitării tale

Somnule — holdă străină
Cea dintîi inimă a morții
Eu-s de aici ori de altundeva

(Ion Caraion)

POEZIE

Departe de primăvară și de gheață
O ! prea-ncoronata mea
Străvezie ca-ntîia vorbă de dragoste
Pe toate potecile unde se veghează
Cea care vii ești tu

(Ion Caraion)

PAMÎNTUL VISURILOR

Am răpit copilul-rege care credea-n călătorii.

Deasupra mahnurelor acoperișuri, mi-am azvirlit uitarea.
Am plecat,
Pe trepte lăsînd umbra sfișiată a marelui stejar,
Albul strigăt al spaimei,
Unghiul ce zîlele noastre nituiește.
Pe umărul drept cocoțat-am copilul-rege.
De-a lungul spălăcitelor ținuturi, urmele noastre
Aveau arșița gîtlejurilor de păsări.

Ochiul copilului s-a născut în soare ;
Grădina lui, în care sălășluie tăcerile,
E fără singurătare în preajma unui arbore mort.

Pentru că nimic nu-i simplu, răpit-am copilul-rege.
Și iată-ne împreună :
Primăverile lui, toamnele mele, magia lui și pasu-mi.

(Ion Caraion)

APA VEȘNICA

Cînd mă furișez în ochii tăi,
O aleie mă prelungește
Depart de pieritorul tărîm.

Dragoste, trebuia să fii.

La capătul țărmurilor unde tropăie totul și se șterge ;
Veșnica apă trebuia
Să ne dea ceea ce e mai mult decît viața.

(Ion Caraion)

ÎN GRADINA CLIPEI

E bucuria mea să mă duc la copiii fără umbrar
Să car un oraș cînd pleoapele picotă,
Să plăsmui visul în roade neclătinate
În ciuda strigătelor noastre sub cerul pierdut.

E plăcerea mea să cred în apa unei singure împărății
Și să-mi rostesc îndoiala prin grădina clipei.

(Ion Caraion)

ORAȘ ELIBERAT

În iunie singuratic, vara punea piedici orașului ;
Și plictiseala, searbădă slujnică, își dăruia piinea și
nepăsarea.
Indemînată viață mă obosea ;

Ingrămădeam vreascuri peste tinerețea-mi din urmă.
Fugeam de primejdioasa scară,
De lupta vîrtoasă.

Ce furtună a dezlegat apoi, orașul și m-a salvat ?

(Ion Caraion)

LIBERTATE

Sînt a unei țări în care nimeni nu domnește,
Brăzdată de crăpături, și de păsări.
Mîna scrie viitorul, inima zărilor lui,
O chemare îi dă farmec, o grimasă-l întunecă.

Sînt a unei țări fără fanion, fără parîmă,
Ca oriunde, moartea-și are hotărîrile ei ;
Miine — văzduhul, primăvara — dovezile ;
Peste tot locuri unde poți sta.

(Ion Caraion)

O FEREASTRĂ PESTE CARE TE POȚI APLECA

Nu mai cred în naufragii.
E-o mască albastră pe fundul tuturor fîntînilor ;
Purtătoarele de pîine se-nșiruie,
Viețile-și amintesc de alte vieți.

Va rămîne totdeauna o fereastră peste care să te apleci,
Făgăduieli pe care să le ții,
Un copac de care să te reazemi.

(Ion Caraion)

CÎNTECUL PIERDUT

Iată-ne :

Prizonieri ai acelorași cuvinte, rămași în urma stihiei,
Sorbînd din aceeași apă,
De la fundul acelorași cisterne înverzite ;

Confundați pentru că am pierdut cîntecul,
Fluturînd, din judecată, floarea ironiei,
Schilodiți de jocurile noastre, neștiuți de lebede,
Trădînd omul care nu-i deloc lucrare încheiată.

(Ion Caraion)

SECVENȚA

Veni-vor zilele...
Apoi ziua a venit,

Iată-te, bătrînă,
Într-o stînsă priveliște.

Vocea absenților nu se mai involbură
Moartea îmi cerșește locul.
Către un câmp nevăzut
Să deschid obloanele ferestrelor.

(Ion Caraion)

JEAN PIERRE FAYE

Născut în 1925, la Paris.

Opere poetice: Fleuve renversé (1959) ; Couleurs pliées (1965).

Despre Jean Pierre Faye

„...el îngrămădește pulberi de notații făcute în goană, de scurte fraze narative despărțite de orice context explicativ. Această concepție a poeziei se apropie simultan de abstracția picturală a unui Paul Klee, care «picta abstract cu concursul amintirilor», și de importanța ce-o conferă dispunerii tipografice a textului, căutărilor spațialismului și ale altor experiențe de poezie vizuală, serială etc.”
(Jean Rousselot).

DREPTUL DE CONTINUARE

și el care nu se poate mișca
a cărui privire năpădită-i
de sinele său, batjocură a singelui

ce nu pătează, doldora
de rana închisă, el care trebuie să fie atent
să audă-ndelung prin privirile
în care bărbat și femeie se-amestecă
el care trebuie să mai privească

★

ce a păstrat
se-mprăstie, ce a trecut sub tăcere
e spus de picioare și de brațe
ce nu era de văzut
se vede și-apasă grozav
și ia gust de gură
silită, un gust de subsuoară și de arbore
ce era glas
e gură și salivă
ce nu era nimic
a devenit

(Ion Caraion)

IMPATURITE CULORI

*

Din față vîntul azvîrle
culorile, căzînd cu
puzderia soarelui
poleind spinările cu
seară, cu linia
fixă trecînd de la un
umăr la altul
furia de la un
vîrf la celălalt

(Ion Caraion)

NEOBOSITUL DESEN

★

(Căci un popor deschide și se închide
mai simplu ca apa
il închipui și el se împarte
il realcătui cu mîna)

(ci cuvîntul
el însuși nu există
cînd îl privești)
(lăsînd să caute ochii
abia umezi)

(de neatins
ca și febra
îngăduind să se vadă
buzele doar)

★

Satele aninînd, în față
spînzurate-n prăfăraia
de deasupra apei, se năruie
pe loc, se-ngroapă-n siniliu și scrum
se-ntoarnă fiecare la zidurile lor
și la merindă, la limbaj
în hărmălaia cea mai de pe urmă
gurile mestecă aluatul și cuvintele
aproape de nedeslușit, iar sensul se mănîncă
odată cu seara

topit în celelalte sunete, ecou
sunetului nimerit la-ntimplare
cositorului sau tuciului, pădurii
izbite pe celălalt povârniș.

(Ion Caraion)

LORAND GASPAR

Născut în 1925, la Tîrgu-Mureş (România).

Opere poetice: Le quatrième état de la matière (1966) ;
Gisements (1969) ; *Sol absolu* (1972).

Despre Lorand Gaspar

„Lorand Gaspar nu vrea să fie prea explicit, el ne propune afirmații nete, tăioase, ce ne lasă continuu sentimentul că o dimensiune esențială ne lipsește. Economia aceasta servește poemul și avariația aceasta îi dă o lumină particulară“ (*Alain Bosquet*).

CUNOAȘTEREA LUMINII

Cînd vocile așază năvoade strălucitoare pe apă
Cînd oamenii grei de soare se-ntorc spre port
umflați de vînturi și de stropi de apă,
corpuri de femei și ochi

negri și albaștri
alcătuiesc un sat de ferestre.

★

Așa de departe că zîmbetul nu știa pleoapele
Vreau ca nimic să nu știe numele meu de seară
Chemat de strigătele lungi de păsări în zbor
Vreau să fiu numele fluid al lucrurilor fără memorie
Ziua arsă, se-ntimplă să uiți cuvintele.

(Ion Caraion)

ICONOSTAS

Trupurile noastre sînt orașe
iar noi sîntem noaptea pe străzi
două prea grele surde statui,
uneori ceva ne aromește venele
cuvintele poate pe care nu le mai știm
Acum totul e întins și lustruit a tăcere.

(Ion Caraion)

RÎZI ÎN VIS

Rizi în vis.
Și cînd din întîmplare deschizi un ochi sau o mină
Îți ninge pe mucoase
Și pești carnivori vin să mănînce la gurile tale.
Ai dori să spui ceva

Ca niște kilometri de sălbatică mătase ce străbate oasele
Cuvintele însă dau în bășici sau în grăunțe
Ditai motanul hrănit cu lună
Cade cu toată greutatea trupului său de nacru mat

Încă ninge și ninge culoarea faianței

Marea se frînge în lungi nopți mototolite sub piele.

(Ion Caraion)

A PATRA STARE A MATERIEI

Îmi duc viața ca
Pe-o bucată de pîine
Din rășputeri
Suta de grame a prizonierului de război
Și adesea mi-i atît de foame
Că abia-mi ajunge
Și lucrurile prind culoarea
Temerilor minunate.

*

Notăm zgomote
forme care visează
ori devin greutate
dar tot ceea ce de la bun început tace
cu tot ceea ce tace ce faci ?
cu obrajii care așteaptă ?
ce faci cu ale așteptării răcite rețele ?

(Ion Caraion)

ROBERT MARTEAU

— Născut în 1925, lângă Chizé (La Rochelle).

Opere poetice : Royaumes (1962) ; *Travaux sur la terre* (1966) ; *Ode numéro 8* (1966) ; *Sibylles* (f.a.).

Despre Robert Marteau

„Tainice — poemele lui Marteau, de un hermetism bătător la ochi, dacă se poate spune, căci ele nu-s reminiscențele poetului ce-și creează din poem o lege, adică arbitrariul său în raport cu noi, ci o practică a imaginației în spații determinate, pe care o mină știința semnificației lor“ (*Michel Deguy*).

HOTUL ȘI PĂSTORIȚA

E-o vară de garoafe și de flanelă roșie,
Ciocîrlia arde într-un foc de polen
Și-așternîndu-și umbra răcoroasă,
Morișca se-nvîrte pe piatră.

Deasupra unui maldăr de fîn, păstorița
Își numără ochiurile dantelei.
Luna-și suflă puful,
Noaptea-naintează cu pași de lup.

(Ion Caraion)

COTOFENELE

Îngeri albi și negri, coțofenelor le plac
răspîntiile și le dă vîntul rostogol peste cap
căci sînt prea grele de colierele ochilor
și de ceasurile pe care le ascultă în apă.

Cînd zboară pe coama vîntului, coțofenele clocesc
ouăle pe care le-au furat din carierele de ghips.

Lăsînd cu totul despodobită mireasa,
în copacul funerar zestrea i-o numără
și-mpletesc pentru fruntea ei coroane de ghimpi.

Coțofene din eterna vîntului căptușeală ciugulind,
trebuie să pieriți pe rugul acesta de solzi
unde peștii vin să-și lepede platoșa.

(Ion Caraion)

METAMORFOZA AMANȚILOR

Piriie noaptea toată și se crapă
Iubiții se-ntilnesc sub ploi de pene,
C-un fin nisip pe degetele lor

Iubiților li-e sete-n patul aspru :
Apa s-a dus la mare să se-nece ;
Cocoșii sub ferești se-mpung cu gușa
Și ciugulesc ultima stea din geam

Iubiți voi cu panăse albe și cuțite
Tăiați cocoșii, sîngele vărsați-l
Pe-un taler de faianță : ah ! să doarmă,
Să doarmă mult în cercul cel de cretă
În care i-au închis brațele voastre.

(Ștefan Aug. Doinaș)

UN ZEU A VENIT

Nainte de-a intra în cadă,
Se suflecă pin' la genunchi,
Din coate fac un singur trunchi,
Dansează ; jos, sub tălpi, nomadă,

Se umflă spuma : stă să cadă
O noapte de etuvă,-n unghi
De violete ; ca un junghi,
Vezi zeul ce-a venit să vadă,

Cu capu-ncins : văpăi și cuie
Din tîmple către frunte-i suie ;
Ca nava, care a ajuns

Ciorchini drept pinze să-i zvîcnească,
El stă pîndind să se ivească
Ceea ce timpul a ascuns.

(Ștefan Aug. Doinaș)

LA SAGRADA FAMILIA DE GAUDI

O, salamandră, cuibul de spume și de spini,
Acest Parnas în care, ca-n colb securea sapă
E-ntocmai ca la Paros : cînd muza moare-n apă,
O scot din val cu plase doi lucitori delfini.

Trebuie să afli-n mreajă un lup de-argint ce scapă
Cînd cade noaptea ; trebuie să bîntui cu pași lini,
Strigînd într-una, plaja, vestind că-ntre străini
Statuia este sare și zorile o-ngroapă.

Roadeți aceste găuri, surpați pilonii, toate
Pădurile le ningeți cu lîna purpurie,
Ca putrezirea cetii de muște-n vijelie

(În ce pierdute taine acuma degradate)
Să vă cîștige harul. O, carnea ta de-albină,
Eu i-am cîntat, balsamul, minunile, Vergină !

(Ștefan Aug. Doinaș)

GRENADA

Grenada-i un afiş pe care sînt pictate lacrimi
Dar plinsetele-acelea pictate nu se văd
Grenada din afişe ne-ntinde o oglindă

Un strop de sînge, urmă pe scuturile sale
Nu canonada-albastră discretă de liliac
Noaptea care se-ntoarce crăpîndu-şi burta neagră

Nu noaptea neagră însă glicina violetă
Curge din şuri, din streşini, în noduri şi ciorchini
Coliere pentru-amanţii care credeau piscina
Un cer fără-adîncime fiindcă-avea carouri

Cerul atît de-albastru lui însuşi invizibil
Ne-ascunde fructul propriu, ni-l apără de ochi
Grenada îngrădită, care-i o ţintă pentru
Fantomele gitane ce trag de pretutindenii

(Ştefan Aug. Doinaş)

SEVILLA

Zori de zi la Sevilla, şi în grădina albă
Lungi lumînări se-nclină şi fumegă sub ramuri.
Aromă de cafele irumpe din vestminte
Cînd Iisus, biciuitul, se-ntoarce cu-ai săi fraţi.
Stridente cucuriguri pe-acoperişuri, paşii

De penitenți pe-asfalturi fac zgomot de maree.
Se-nalță-n fine astrul din umede-așternuturi,
Ultima parohie acuma suflă-n goarne :
În aer nu mai este decît un arc de tei
Și sfiriit de ouă în untdelemnul cald.

(Ștefan Aug. Doinaș)

MICHEL BUTOR

Născut în 1926, la Mons (Baroeul).

Opere poetice: La banlieue de l'aube à l'aurore (1968) ;
Illustrations, I, II (1965, 1969) ; *Travaux d'approche* (1972).

Despre Michel Butor

„Michel Butor trebuie, fără îndoială, așezat oarecum la o parte printre monștrii sacri ai noului val. Asemeni lui Valéry, el a devenit în mod brusc celebru, fără s-o fi vrut: componind texte obscure și dificile căroră, în chip neprevăzut, publicul le-a acordat favoarea lui. Pentru Valéry, evenimentul s-a produs cu *La jeune parque*, în 1917, text în care poezia simbolistă aducea concretizarea ei din urmă, dar și pe cea mai strălucitoare; pentru Michel Butor, evenimentul îl marchează *La modification*, în 1957, unde ceea ce pornea să se cheme «noul roman» se prezenta sub forma cea mai seducătoare, fără a pierde nimic din exigențele ascunse. (...)»

Jean Roudaut demonstrează cu pertință și simplitate (ceea ce e mult, în domeniul acestei critici abstruse!) că orice roman de Butor, sub aparențele unei evocări complexe și lente a vieții cotidiene, constituie, ca și *Ulysse* al lui Joyce, o *odisee*, un fel de aventură spirituală, dacă vrem să dăm un foarte larg sens acestui ultim adjectiv: cucerirea progresivă a realității prin intermediul mitului. Astfel, «noul roman» nu se limitează în ceea ce-l privește

pe Butor la munca răbdătoare și puțin artificială a unei tehnici baroce, ea-i tentativa explicației «moderne» a unei situații mitice, scriitorul creează totuși o «aventură»... Butor nu e pedant, ci poet. (...)

El caută peste tot urma creionului cu care Dumnezeu, natura sau omul au lăsat semne pe cine știe ce ardezie" (*R. M. Albérès*).

„Minuțiozitatea sa descriptivă se poate compara cu aceea a lui Ponge; învâlmășeala savantă a sintaxei și imaginilor, importanța ce-o arată dispunerii tipografice evocă însă căutările dadaiștilor și suprarealiștilor, experiențele poetico-picturale ale lui Apollinaire și — derivate de aici — pe ale letriștilor, spațialiştilor etc.“ (*Jean Rousselot*).

HESPERIDE ȘI HERINGI

trece iepurele
a străbătut pădurile
ca o vulpe la vremea secerișului
și totuși
nu sintem încă
în acele zile de peste an
ce se chemau Paște
altădată
țiparul ceții
își înalță unul din coarne
blana plopilor tremurători
abia adie
și cerul de lână violetă
se sfișie în ostroave tăcute

care se-abat ca niște coji de copac
pe-un iaz
mirarea mea
crește din ce în ce în tăcere
uimirea-mi sporește pe măsură
ce e mai puțin neașteptată
liniile din palma pajiștilor
își împreună în capul meu trestiiile
și valurile orizontului
se sparg rostogolindu-se nencetat
fără a se apropia de mine.

★

stridiile umbrei
s-au și întredeschis
apa ce-mi curge prin vine
e plină de-o sumedenie de alge infime
întind mina
pe coaja bătrînilor copaci
bîntuiți
de năpîrcile Loarei
nu mai știu
unde-i hotarul
dintre mine și tufa de călin

va trebui în curînd
să mușcăm lămiile zorilor
pîn' nu le ofilește vara
să rînduim albiturile anilor trecuți
ce seamănă cu straiul corcodușelor
ca murdăria unghiilor de subțire

trebui-va să mai așteptăm oare zăpada
să ne-acoperim dorințele cu paie proaspete
și iar s-o luăm de-a lungul
jilavului penaj
care ne tapisează ulițele de baștină

mierea albelor gladiole
nu-i pregătită oare
să ne-ntărească răspunsul
de dat marilor nocturne transparente
ce-au să se descopere luna viitoare
dacă ne luăm după almanahuri
și datini

eu n-o mai sper
zgrunțurosul singe al copacului e rece
ca-ndepărtatele apropieri ale războiului

argourile însă și ecoul pașilor

he ! știu foarte bine ce se poate spune
doar nici eu
nu m-am născut un orb
ce se și scufundă
în mercurul heleștaielor
trecute înot
lăuntrica-mi blană
e mai chinuită ca oricare
de hermina cerului de mai
ce știe să facă a pătrunde marile spărturi
pîn' la rădăcinile respirației
și ținutei mele

acidul însă de care-ar fi nevoie
ca s-apară sarea tulbure
ce-o visăm
nu-și strecoară atît de lesne izvorul
în pămînturile de-ardezie
pe care grija Loarei a știut să le-mblînzească

prin glasul tău
trece un iepure de pripită neliniște
ca pe sandaia mea zvicnetul apei
febra a iscat negreșit mușcătura
crudului spin fraged
rîsul de prună al ochilor lui
spatele lui roșu ca aerul serii
ațîțarea dragostei
care nu va putea-nșela
streinele atente

ardezia-i lîmpede lîmpede
ca pulpa deschisă a unui fruct copt
în inima ierbii proaspete
și-a fumurilor dimineții

*

el doarme în paie și-n gheață
și-a pierdut culoarea din naștere
element al copilăriei mele
o, cît erai de aproape de luminos
și de hrănitor
acum toată această profunzime s-a pierdut
aerul e tăios
ca și degetele care te-ndrumă
și totuși ochii lui

rămîn mari deschiși
cu aureolele lîr rotunde
și moarte

acest aur ce ne-acoperă
frați heringi
cît e de-amăgitor
această pupilă a ochiului nostru
ce zadarnică și ce decepționată
și totuși cite taine marine
nu zac închise încă în ea
îndulcirea nordului
grapa încîntată
a plafonului apelor
sub o furtună

migrații iată așadar unde ajungeți
cerul culoare de corcodușă.
și faianța albastră a mării știrbite
patul de moarte zgomotos
de pietricele și de iarbă de mare
în care sîntem trimiși înapoi
și privirea străinilor
ce ne cîntărește și ne străbate

căci pielea noastră-i pentru el
doar învelișul vrednic de dispreț
al unui scurt ospăț
și solzii noștri
pe care anii omenirii
i-au desenat cu-atîta-ncetineală
vor fi în ochii săi
doar unul din acele absurde obstacole

ridicate împotriva foamei lui
în care se dezvăluie răutatea naturii
și pe care el ar vrea s-o șteargă de pe lume

o, călătorule prin rîpe de neguri și zgomote
unde te crezi stăpîn
în adîncul acelor ochi
unde nu crezi că poți dibui
vreun răspuns
vino să cauți licoarea aceea de frig
acea sprintenă mișcare a sufletului
care tulbură orice lumină
și-l face să cheme în ajutor
noaptea
fundului de ape

(Ion Caraion)

POEM SCRIS ÎN EGIPT

nu mă lăsați morții
zeilor cărora nu vă pasă de mine
aici nici un iaz nimic
decît gloria și răbdarea
scorpionii și peștii
azvîrliți pe uscat în mijlocul mărăcinilor
viața ce se desfoliază-n așteptare
sub simbioza extremelor

barca se învîrte
în fulgerul sec și dăinuitor
în soarele ce devine zid
și grindină de solzi de sticlă
terorizînd șerpii

ridicat e vălul
dar niciodată nu va ajunge la colțul
celui din cer
care urcă pe unda zilei
de la sîngele spălat de nisip
pînă la porțile de pene și meșal
care plutește
de la un peisaj al morții la altul
și cumplit chiar pe vale
căci măreția-i ceea ce el aduce
înu viața ci noaptea însăși
fatalul geam al lunii
izbucnînd pe cîmpuri de griu

stînci de aer ce vă rostogoliți
ca niște tractoare-n mijlocul podgoriilor
zahărul roșu ce va colora șanțurile
amara licoare caldă năclăind frunzele
roșia vopsea îndulcită
ce ne vă amări în această seară inima
nu vă va face să vă răsturnați
dincolo de țărmiile lumii locuibile
n-o să ne predea
acelor irespirabile oștiri
ce se văd înfiripîndu-se
în țările fără cărări văzute
pajiște a miniei zeilor
și a vechilor viețuitori

și-om rămîne printre voi
ca un mușuroi cu furnici
într-un coș de poame prea coapte

e cînepa toarsă aici de paianjen
picătura pînzei lui încărcată-i de granit
aceste minuscule pietre de moară vor întinde
bumbacul vagilor noastre minute
trupul încovoiat spre noaptea falezei
unde ar trebui să respire umbrele
dar părăsită și pustie
populată numai de nume
lăsate-n voia vîntului
și pe care nimeni nu le rostește
nemișcată și schimbătoare
nimicită de veacuri
năruită de ape
am trecut pe acolo ca o insulă uitată
an de an
schiloadă sau niciodată re-văzută
în acel purgatoriu de flori
în acea capelă de excesivă primăvară
în care însăși rara beatitudine cumplită
era încercare
și chiar și oamenii locului
erau străini
dar cu toții încîntați
și nu se puteau hotări să părăsească
blindețea aceluia exil
să tragă în sfîrșit la mal pe-un pămînt
unde să te simți stăpîn și tare
al unei firi prietene
generoasa cruzime
a orelor ce zboară
fișii de răcoare

pierdute-n zăpușeala
și mirajul fructelor verii
îi surghiuneau ostateci
în ciuda nentruperii lor jeliri
și dintotdeauna
așa trăiseră
vremelnici
neschimbați
mîngiați și ispitiți
de valurile istoriei
neîn rădăcinați
însă greoi
cele mai voluntare mișcări ale lor
ajungeau să-i rostogolească
și să-i răstoarne
dar nu să-i facă să-nucumete marea
și să cucerească timpul

ereții întîrzie
să întoarne gîndirea zilei
în rotocoalele și oculurile lor
din jurul caselor și stilpilor
căci soarele știe prea bine să-i trădeze
și să le lingă pîntecele
ca și cum ar fi niște bărci
mlădioase și înțesate
cu purtători de ramuri de palmier insulele
sînt și nu mai sînt
ca înainte
subliniate de-o diră de noroi
ce le acoperă și-mpodobește
ca niște pete de culoare
pe care-artistul pune stăpînire
spre dorința și plăcerea sa
în trecerea de la pagină la peisaj

cînd albul hîrtiei devine
albul ochilor și-al dinților
iar limitele foi
deocamdată
limite ale realității

ibis corăbiile tale
știi bine friurile rînduielii
cu posesorii de drept
și protectorii miloși
deasupra labirintelor unde cu pompă
fost-au închise
toate mormintele fraților voștri
noaptea va șterge doar scoarța și rugina
singurele pete ale anului
însă — descoperire a lui — acest călin fără vîrstă
ce de cu ziuă se și întrezărea
și prin care crezi că guști deodată
necazul zeilor
aroma sa nu obosește
ci gura îi e aspră
și-atingerea lui ascunde fibre tainice
pe care n-ajungi să le mîngîi
iată-l cum se întinde asemeni cearceafurilor lipsă
doldora de monede
ce se topesc în vînt
fără a deveni lichide
ci aburi
și pulbere-n ajunul zilei de mîine

șuieratul unui tren
brăzdînd verdea invelitoare a trupului pierdut
rătăcit nespus de viu
în inima colcăitorului somn solar

nu va fi de-ajuns ca să te scāpe
de aceste picioare de marmorā neagrā
în care fost-ai îmbrācat
ca-ntr-o nouā religie
îndată ce ai coborît
pe triunghiul de spumă
capcană la nevinovați
tărîm ce știe să se facă nevăzut
urias alambic
de mari dispăruți

vă veți pierde acolo răbdarea și tinerețea
spre a întîmpina o anumită
amărăciune leneșă
ducînd îndoiala și resemnarea
în părțile cele mai fizice
ale ființei voastre
și această frumoasă stăpînire a trupului vostru
iat-o sfișiată
și frumoasa mîndrie
țesutul năzăririlor ce vă-mpodobește capul
o, șobolanilor
toate acestea de acum înainte
se află sub blestemul ereților
în somnul verde
în barosul strălucitor
forja albă
o așchie de metal
ce sclipește derizorie pierzîndu-se
și puținul ce-o rămîne din ea ereților
așa de bizar îndoit
găurit de atîția acizi
unde-l veți duce
în ce loc atît de deplin și de pur
în ce loc atîta de locuibil

unde să știe să nu mai viseze
de-această fișie de pământ între bumbac și nisip
așa de greu de îmblinzit
și care-i scâlda întreaga inimă
într-o sudoare foarte foarte albă
de-o rară virtute
putredă de-un plictisit și limpede discurs
iar timpul trece
în chip rușinos
ca un ochi orb

(Ion Caraion)

PIERRE GABRIEL

Născut în 1926, la Bordeaux.

Opere poetice: Seule mémoire (1965); L'amour de toi (1967); La vie sauve (1970); La maine de bronze (1972).

Despre Pierre Gabriel

„*Mina de bronz — un fel de sumă, la jumătatea drumului acestei vieți discrete, însă fecunde prin poezie*“ (Christian Hubin).

VARA HIROȘIMEI

Am văzut cum țîșnea dimineța neagră printre pietre,
Un arbore gol înălțîndu-și lumina de sulf
Peste o vară grea de stele fulgerate.

Transparența unei miini închizîndu-se
Peste ceea ce mai rămîne dintr-o viață
Cînd încă lampa mai pîlpîie
Și face loc vîntului negru.

Cu jumate glas îți vorbesc, iubito, ca mai adînc să-ngrop
Țipătul ăsta care-și sapă rana de foc în mine
Cînd se sfișie oarba amintire —
Cumplitul singelui țipăt care nu uită.

(Ion Caraion)

SCARA

Atita de liniște-i citeodată,
Că se umple de voci casa
Și noaptea se deschide tainic
Altor călători.
Balustrada scîrțîie atunci și trosnește
Pe scară un pas.
Fără grabă, cineva urcă,
Treptele. Se oprește. L-auzi
Răsuflînd. Și pe-acoperiș frica
Și-ascute cuțitele ruginii.
Cu inima ghem, trebuie s-aștepti
Să se sfîrșească eternitatea.
Dar în dosul ușii cineva
N-a îndrăznit să bată.
Ascultî depărtîndu-se pasul,
Pasul său ce se cufundă sub lut
Poticnîndu-se-n moarte
Ca un om care nu mai poate.

(Ion Caraion)

OLEG IBRAHIMOFF

Născut în 1926 (în Turcia).

Opere poetice: Banlieue (1955); *Le cours de la vue* (1955); *Paris l'an deux fois neuf* (1959); *L'égal de la terreur* (1966); *Incinérer l'hiver* (1967).

Despre Oleg Ibrahimoff

„Exprimă în poeme scurte, convertite uneori în cîntec, realitatea cotidiană cea mai apăsătoare — uzina, metroul, singurătatea omului pierdut în marele oraș etc. — dar și bucuriile simple și sănătoase ale vieții“ (*Jean Rousselot*).

ZORII ZILEI DE 3

Lucid ca un condamnat
îmi număr oile

Leagăne de fierbințeală Poeme de remușcări
Film al creierului meu Reclame și filozofii
Gravuri (o cuplu soare al cărnii)
paharul de potolit setea cucurigului de cocoș

Durerea mi-a deschis
inima fetelor bătrîne
chipul sărmanilor
și așază un suris de bunătate pe masca mândriei
au dat înapoi mărăcinii

Ușa rămîne pînă-n zori deschisă
Pînă-n zori
îmi număr oile

(Ion Caraion)

EPILOG

Gura uscată
Creierul vid — o mașină de scris
Dragostea de viață întinsă
ca frîghia unui spinzurat
Un cartier durat pe scrum
Și toc-toc-toc-ul ornicului
care tot nu-ncetează
să bată-n noi

(Ion Caraion)

INSOMNIE

Trezirea la al cocoșului cucurig
Doamne-s o zdreanță în frig
trezirea cînd sieși trupul se vaită
e viața mea cea ce se sfișie ca o haită

(Ion Caraion)

MIINE EXILUL

Spre clasica țară a exilului lăuntric
unde nimic nu-ți mai seamănă O ! vis cuibărit
duce zigzagul surghiunitelor pasiuni

ideala preemțiune a liniei drepte
se întinează și se rănește în vârtejul de frunze

Satul natal feroviar cu translucidă urzeală
cronometrează o rețea de fundături falimentare

Stampila satelită anulează un cer
de luminis și sîngefă din spărtura-i deslușită
Te întrebi dacă va îngheța ziua de miine

(Ion Caraion)

CHARLES LE QUINTREC

Născut în 1926, la Plescop (Morbihan).

Opere poetice: La lampe du corps (1949); Maldonne (1950); Les temps obscurs (1954); Les noces de la terre (1957); Stances du verbe amour (1966); La marche des arbres (f.a.).

Despre Charles le Quintrec

„Poezia lui Charles le Quintrec este ca și creștinismul său, rugoasă, instinctivă și încăpăținată. Acest breton ne trimite cu gîndul mai degrabă la Tristan Corbière decît la Max Jacob; există la el o latură artizanală, pietrar, împodobitor naiv de porți și de statui“ (*Jean Rousselot*).

MEMORIA MĂRII

Marea și-a schimbat amintirile
În zdrențele lui de ploaie pămîntul
Cere Domnului să-i curme
Frămîntările, zbuciumul,
Mi-am îmbrăcat hainele de gală,
Să vă vorbesc de povestea mea.

Era vremea Evangheliilor
Păzeam turmele zilei
La culesul ghindei mă jefuie purceii
Era vremea verbului Dragoste.
Barba-Ursului cînd face picior
De catifea, e ca și fetele.

Era vremea stepelor,
A mărilor ce seceră vara
Viața mi se vroia slugă
Bareta ei, șorțul ei !
Îmi plăceau sînii-i, ochii de zîină
Mă socoteam nebun după picioarele ei !

Dar am crescut prea repede — și rău
Unde-s îndepărtatele-mi prietene ?
Dorm în canal
Și sub silhla înverzită,
Pe jumătate amărit, pe jumătate
Încrezător în steaua mea, singur rămîn.

O, prea departe-i sfînta copilărie !
Mîna Domnului prin lanurile de griu,
Întîiul ciclu al însămințărilor
Grăunțele la vînt pe potrivă aruncat
O, e prea departe ! — Marea mă zvîrle,
În mine amintirea ei s-a schimbat.

(Ion Caraion)

ÎNCA PUȚIN TIMP

La mîna dreaptă cerul
Se deschide spre infinit ca o imensă biserică
Parcă fără altar

Nu-s luminări, nici tămîie, nici clopote de bronz
Nici măcar privirea
Unei fecioare care ia în mîinile pure de umbră
Pierderile noastre de memorie...

Nimic aici decît tăcerea care curge din bolți
Decît spațiul care vine
Copacii rupți de lumină se-ntredeschid
Și fuge lumina de lumina care nu va avea sfîrșit.

Dar duioșia și umila sinceritate
Și raza rănită
A unui soare amețit pierdut izbindu-și lipsa de măsură
Încă puțin timp și pămîntul trage să moară
De fluviul Imensitate...

Iată-mă singur și gol în straietele mele de vis
Aruncat în lumi
Urc — Nu știu dacă urc sau mă scufund
E aceeași lumină
Sînt aceleași acorduri de instrumente ce se revarsă
Acolo unde se frîng astrele

O ! ce catedrală în sufletul meu. Cred
Că devin eu însumi biserica
Și că singur, mai gol ca apa trandafirie de mă electrizează,

Spațiul a-nceput să-mi aparțină
Și cineva-l cunoaște după însemnările din Carte
Pe cel ce devin.

(Ion Caraion)

GEORGES BADIN

Născut în 1927, la Céret (Pirineii Orientali).

Opere poetice: Traces (1968); *Désinences Ocre*, în colaborare cu Martine Saillard (1969); *Titre Pluriel Sujets* (1970).

Despre Georges Badin

„La Georges Badin, ca la majoritatea poetilor din generația lui, sensul operei reiese dintr-un atentat împotriva textului, pe care îl sparge, îl ciopârțește, îl împrăstie cu violență“ (*Jacques Chessex*).

CUVINTE CU GLAS SCLIPITOR

cuvînt cu glas sclipitor
(sau drumul domniei cuvîntului)

Fiecare rînd îl insingurează Cuvînt-de-cuvîntul umple
limba incendiilor

O trudă îl imită, oral îi e sunetul

O săritură-nmugurește din alta Cheia de boltă-i tulbură
potecile

Cuvinte ce se nasc, pietre, fraze, cînd
spuma e-afară

Pentru un drum ce le reține, ce le risipește

(Ion Caraion)

MUNTELE CU IMAGINEA TA

Ecoul aduîmecîndu-ți respirația : hohotele lui se re-
varsă. Se-adăugă altora mai puțin vădite, mai aproape
de-o dogoare de înalt pămînt.

Nu prinzi rădăcini în apele joase. Un gest îndepăr-
tează inerția.

Dar, masiv cu nebănuite pete, de acolo pîn'la jură-
minte, orbita soarelui.

(Ion Caraion)

LECTURĂ SUB CER LIBER

Noaptea se biciuie tatit de puternic pe ochii voștri-ambu-
cătățiți, că
le stinge puterea, vrea să le scape și-și maimuțărește-n ei
miresmele
ceea ce există înzestrează viitorul

măsură a ceea ce scrie ! goale-s planșele Dezlușirea lor
slăbește cusătura cotoarelor Graba cuvintelor dispune
de-ndrăzneala ta într-atita încît (luînd-o pe neașteptate)
face inima să-ncetineze

spre a le pune-ntrebări ? drumul se ia după vocea ei

slugarnică mlaștină de izbucnite fructe-ale nopții ? i-au
mințit
I-a fost foame

(Ion Caraion)

IARBA CÎND A FOST STRIVITĂ

se cumînțise-așijderi ochilor ce-au tăcut
acum vine și ne fură din glasuri
o mireasmă, o potecă, niscai rade
sau inele, fără să-i pese

apoi viața de pasăre rănită cînd se-abat înălțimile
(de la-naripările ei), plan sau înșelăciuni
în care-amurgul bolnav de-a nu-și irosi comoara
înfășură speranțe

și confundată cu cerul, la fel de uluită, de blindă,
urcînd pe jos, iar asta de-a pururi,
visează-alinătoare în numele idealurilor,
după ce noi am fost ars-o

enunțînd plecări, în ce veșminte ? moduri
pentru cumpătarea sa

(Ion Caraion)

STRĂZI DORITE

Copacul stă în fața muntelui vioriu.

Crengile nu i se văd. Frunzișul
îi le umbrește stufos.

De aceea drumu-i este imprevizibil. Zvirlitura-i
adăpostește sclipiri.

Dar de le atinge, le cotopește, supără
oare legăturile noastre își deschide oare
strigătele ? Semnează un grai care ațîță.

Îl știi nesigur, îl primejduiesc.

Muntele ridicat. Se cuvine să-i
temi depărtarea (efect de peisaj,
iscat de îndepărtarea anumitor părți
ori suprafețe), cu aparență neutră, pe
care cîteva griuri o sporesc.

Vom vedea într-însele recife și
într-o prezentare înlesnită de fier și de
metri le vom socoti trecătoare prin cer.

Muntele sau zboruri ?

O simțim decupată, o-nveșmintăm în oblice.

Taluzul, în răstimp, în stare de prolog,
avu odihna de care vorbii.

(Ion Caraion)

JOYCE MANSOUR

Născută în 1928, la Bowden (în Anglia).

Opere poetice: Cris (1953); *Déchirures* (1955); *Jules César* (1956); *Les gisants satisfaits* (1958); *Rapaces* (1960); *Carré blanc* (1964); *Le bleu des fonds* (1965); *Ça* (1967); *Les dominations* (1967).

Despre Joyce Mansour

„*Gisants satisfaits*” — Grădina Desfătărilor acestui veac, la jaluzelele din dreapta ale unei albastre nopți mereu mai devorante” (*André Breton*).

„A o pomeni pe Joyce Mansour într-o panoramă a poeziei de dragoste e totuna cu a pomeni de unul din cercurile infernului” (*Maurice Chappaz*).

„Pe lângă poemele ei, *L'histoire d'O* nu-i decît apă de trandafiri și Henry Miller un copil de suflet” (*Alain Bosquet*).

O FEMEIE COCEA SOARELE...

O femeie cocea soarele
În pintece
Și mîinile-i erau cîntece

Pământul i se-arunca sub picioare
Încălzind-o cu răsufletele-i roditoare
Ale vulcanilor
Nările-i fremătau pleoapele-i coborau
Scrobite de lutul greu al pernei
E noapte
Blinda julitură unde moare lacom vidul
Se luptă se zbate se cască și se-nchide izvorul
Peste catargul nesigur al lui Noe exploratorul

(Narcis Zărnescu)

TRĂIAM...

Trăiam fără tavan
Înecați de aburii rîncezi ai vieții zilnice
Trăiam împlinți în măruntaiele nopții
Cu pielea tăbăcită de fumul patimilor
Ne-nvrteam în jurul polului insomniei, lucid
Îngemănați de frică despărțiți de extaz
Trăindu-ne moartea pe buzele mormîntului.

(Narcis Zărnescu)

PERICOLOSO SPORGERSI

Voi înota spre tine
Prin adîncimea spațiului
Fără frontiere
Usturătoare ca un boboc de trandafir.

Îți voi găsi suspinul
Om slab, înghițit de gunoaie
Sfint al ultimei ore
Vei face din mine pînca și patul
Și Ierusalimul tău.

(Narcis Zărnescu)

MARIE FRANÇOISE PRAGER

Născută la Amsterdam.

Opere poetice: Narcose (1966); Rien ne se perd (1970).

Despre Marie Françoise Prager

„...ceea ce izbește în prima sa carte e stăpînirea artei poetice; maturitatea intelectuală și personalitatea“ (*René Lacôte*).

„Pe linia lui Milosz și Rilke, Marie Françoise Prager este unul din poezii cei mai expliciți ai permanentelor noastre incertitudini“ (*Alain Bosquet*)

„Dacă aș fi cunoscut aceste poeme mai din timp, ele mi-ar fi oferit pagini de comentarii“ (*Gaston Bachelard*).

GÎNDESC LA MOARTA

Gîndesc la moarta dintr-un poem
la răbdarea unei statui
eu-s moarta
eu poemul într-un mormînt
obiectul

visînd să viseze obiectul
sînt în mine însămi moarta
sînt moarta în poemul meu

(Ion Caraion)

VREAU SĂ MIMEZ

Vreau să mimez un vis absurd
să fac pașii păsării ce șchioapătă
să repet un nume care-i strigăt de fiară
să azvîrl în evantai o aripă spre luna roasă
printre nisipurile tăcerilor voastre să aleg un grăunte
să fac drum întors și să revin
mereu în desimea umbrei banale
atît de osîndită de aripa rămasă
eu — semnul din care vă luați numele

(Ion Caraion)

FRUMOSUL CARE DOARME

Pentru ticălos veghează un înger
pentru-a dormi ca lumea noaptea
pentru un delict perfect, pentru
somnia fără noimă și chip
un trup se cade să dispară

Înot prin pînzele absențelor mele
mi-am înmulțit limitele

(Ion Caraion)

JACQUES RÉDA

Născut în 1929 la Lunéville, în Lorraine.

Opere poetice: Les Inconvénients du métier (1952); *All stars* (1953); *Amen* (1968); *Récitatif* (1970).

Despre Jacques Réda

„Intervalul e omniprezent. Evocarea nu încetează de a fi invocatoare. Însăși scrierea participă la această ambiguitate, fraza pare aeriană, sinuoasă, ezitantă; de o structură subtilă și riguroasă, s-ar spune că ea urmează din instinct o pistă invizibilă; limbă a efuziilor și reținerilor, vehementă și pudică, cu cât mai explicită, cu atât mai vizitată de taine; imaterială cu ajutorul concreteței; limbă a intervalelor — între elegiacul cuvânt rilkean și anticîntecul meticulos al unui Follain...” (*Vahé Godel*).

PALAT REGAL

Se-aud doar ghearele porumbeilor pe streșini
Și pe piatra bazinului doar clipocitul apei;
Într-o cadență pașnică o mătură șoptește sub boltă
Și măturătorul vizează.

Așezat în mijlocul grădinii,
Te ascult lunecînd din adîncul vremurilor,

Frumoasă tăcere de catifea argintie tolănită pe scena
pe care numele și pașii se șterg ;
Ne rămîne în dimineața aceasta o clipă de vorbit
în șoaptă.
Marea curte-i goală încă și cerul nu spune cu nimic
mai mult
Decît la o mie șapte sute cincizeci, nici porumbeii,
Nici apa-ntunecată care vrea să pară că are o bună
memorie
Dar v-a și confundat, Catarina Campana, Maria-Lorenza
Pasini azi adormite
Stareță a mînăstirii unde se dănuia forlana cu măști
Și pe voi care nu vă veți mai întoarce în această grădină
Unde timpul crede că doarme pe degetele rupte ale
statuilor.
Căci remorcăm pururi un alt trup învăluit în glorie
Cu dezmierdările noastre din umbra trupurilor,
Visul unui luminos trup smuls nopții
În care șuieră nepăsătoarea candelă a dorinței.
Și ce asalt ne-ar putea dărui vreodată lumina lui,
Să-i croiască un drum în pîcla prin care rătăcim
După urmele unui zeu al speranței, neliniștii și ironiei ?

(Ion Carc-ion)

STRADA ROUSSELET

De strada cu vechiul ei zid se spune că fuge.
E drept la câțiva pași după colț, apoi totul se potolește.
Și zidul vechi devine propria-i oglindire într-o apă
Foarte de demult ; și de-ai merge ți-ai schimba oare viața
Ori sufletul înainte de-a ajunge la celălalt colț ce
navighează

Intr-o altă vreme, prin molcoma lumină plăpîndă
A frunzelor unei grădini închise peste amintiri ?

Cheia

Am văzut-o într-o zi lucind printre cărți, degete,
Nori uitați ; toate razele serii o caută
În mijlocul simetriei enigmatice a balcoanelor
Unde cerul tremurător se-apeacă să aștepte o umbră ;
— Pieziș de-a curmezișul calmului fugar al străzii
Ea și fuge de-a lungul pieziș al inimilor noastre.

(Ion Caraion)

TOAMNA PE STRADA ROUSSELET

Ceea ce e mai sigur ține de simpla făgăduială
A colțului străzii toamna, și noaptea vine.
Cea din urmă prăvălie-și stinge lămpile ; stau
Sub zidul întunecat, în fierbințeala unei disperări.
Femei fără trecut șovăie, dispar
Cu acel nedefinit gest în păr.
Nu mai știu ce aștept aici ; ceea ce vreau
Mi-e redat : un murmur doar, ce se risipește,
O licărire topindu-se-n străfundul ochilor.

(Ion Caraion)

ULTIMA DUMINICĂ DE VARĂ

(Cerule năruit, palidul eșafodaj în flăcări în valea unde,
la marginea satului, drumurile dau tîrcoale ca idiotul ;
și discul iazului mort, de mult sus pe viile abătute

din drum de focul acesta : duminică-n lungă părağinare
a clopotelor, tunetul mut al timpului.)
Cine ne va slobozi ; cine va veni să ne caute
în aceste ruine ?
E oare adevărat că la marginea grădinii unde se ard
mărăcinii
Fumul nevăzut a presimțit vîntul de toamnă
Și că un fior al răchitișului a descleștat dinții
Ce tirăsc orizontul în propriu-i praf ?
Ziua cu orbitele goale rămîne locului singură ;
Țin pînă-n noapte sub hangarele de nerecunoscut
Teama copiilor și tristețea uneltelor.

(Ion Caraion)

RAZBOIUȚ

Or iată cum veni războiul : la colțul
pădurii.
Din zori călăreții își țineau lăncile coborîte
printre ferigi
Și, nu mult după amiază, fetele albastre și
albe
Au vrut să coboare-n grădină. Vara ca o
rochie
Trecea fără să răsufle pe coline
Și celei mai tinere verișoare îi mai era nițel sete.
Dar globul
De cristal gros spart brusc între degetele ei,
Pînă să ajungă la trepte, ridicînd
În căldură mîna-i însîngerată, un ușor
zornăit

Se auzi în ferigi. Ea vru să spună o !

m-am

Tăiat — nici un sunet nu ieși din gura-i întredeschisă,
Și călăreții văzură că locotenentul murise.

(Ion Caraion)

AȘTEPTĂRI

Se poate ca brusc

Unul din ei să se ridice brusc

Și să roșească părindu-i-se că i s-a pomenit numele.

Apoi se potolește și se uită fără a clinti

La scaune, la socul grămadit între geam

Și oglinda cerului pe care-ar vrea să-l vadă cum cade.

Și glasurile de dincolo revin, rămân prinse

În grosimea zidurilor răzimate de vară

(Toată vara care gîfîie afară în praf

Ca un dulău negru, negru și-albastru).

(Ion Caraion)

TRECĂTORI

Acest tinăr — de ce ? — umblă în cirji

Iar fatăl care-l însoțește e-mbrăcat în albastru închis.

În jurul lor aleargă și țopăie o fetiță.

Lumina de iarnă n-azvîrle nici o umbră :

Înădărtul caselor înalte ea-i ca un jăratec

De nutele de aur fin și rece care scade,
 Deși lumina tot îi mai pîlpîie pe-ntînsuri
 Și-ncunună frunțile cu lauri eterici.
 Alți oameni se-afundă acum în paiele
 Foșnitoare ale aerului ce ascund scorburile mari
 Și slabe detunături de arme pentru luptele
 Ce au loc fără zgomot, ce au loc dar nu se știe unde.

(Ion Caraion)

ÎNCAIERARE

Nu mai știu dacă se afla un rambleu pe dreapta,
 Totuși strada era mai jos decît calea ferată
 Cu acel haos de șine peste casele strîmte
 Și mai uriaș cerul și mai hărțuit decît dacă ar bate
 Mărea dedesubt, aceea a neliniștii și a rătăcirii
 Cînd ziua e-ntreagă la ora patru iarna
 Și așază domol întregul spațiu într-o cutie
 În care atunci nu ne va mai fi teamă nici de cer
 nici de mare
 Sfărmate-amîndouă precum acoperișurile între zări
 ce șchioapătă
 Prin rambleuri și coridoare și străzi strîmte;
 Unde atunci întunecata strălucire a singelui în lumina
 atît de rece,
 Pe chipul oamenilor iviți în mare tăcere cu gîsturile-acelea
 de nebun mai vrînd încă să se bată
 Răzbate (și-ndată apoi noaptea se lasă, totul se-acoperă).

(Ion Caraion)

MALURI RÎPOASE

Privesc și nu văd încotro curge riul :
Prea multe sclipiri sau umbre de păsări pentru
a mă înșela
Între trestii unde se-aud adăpindu-se jivinele
În valurile dense ca sângele de care learcă li-i părul.
Ele dau tîrcoale malurilor ca să le apere
Și eu rămîn la distanță cu pietre în mîini.
De partea cealaltă a riului unde nu pot coborî
Umbra unui alt călător urmează același drum.
Mi-am pierdut speranța vreunei bărci ca să-l ajung
din urmă
Și gesturile noastre cu brațele deasupra botului cîinilor,
Se răresc.

(Ion Caraion)

O COPILĂRIE

Lui A. J.-Homand

Îmi petreceam vara departe de oraș, în grădini.
Printre ramuri,
Muntele și cerul erau de-un același albastru aproape.
Nici un nour.
Dar nevăzută furtuna se rostogolea pînă-n cîmpie
Și uneori
Se făcea una cu bubuitul tunurilor de la graniță.
Cai mari
Strălucind asudați într-un vîrtej de nisip

L-azvîrleau pe tatăl
 Întunecat în mijlocul tăcerii jocurilor și păsărilor.
 O ! zile fără de capăt,
 Din seara-n care am știut că zidul despărțitor se
 surpase ;
 Cuvinte cu neputință,
 Cînd încă așa de firav strîngeam în brațe copacul,
 Dolmanul negru.

(Ion Caraion)

MOARTEA UNUI POET

Intr-un studiu despre poezie se citește,
 Că poeții obsedați de moarte se inspiră
 Azi, din tradiția germanică.
 Această remarcă e-o seducătoare floare a culturii,
 Dar potecile spaimei sale erau fără flori,
 Ele șerpuiau în jurul unei caverne-ntunecate
 Cu culcuș de paie de bălegar de om și de oase,
 Și niciodată nici un sprijin, nici o chemare nu-i veni
 De la nici o tradiție germanică sau ba, nu,
 El lucra sub amenințarea unei primitive măciuci.
 Astfel mori era sensul brutal al limbii străine
 Pe care o traduse de bine de rău pe gustul epocii,
 Visînd uneori că un zeu literat, ținînd seama
 de-această agonie,
 Își va fixa numele în nemurirea cărților.
 Oprit însă din partea josnicilor strămoși,
 Necunoscînd arta focului, el singur în cavernă
 Știa că trebuie să moară de-aceeași moarte ca și
 cuvintele, astrele și monștrii.

(Ion Caraion)

KATEB YACINE

Născut în 1929, la Condé-Smandou (Constantinois).

Opere poetice: Soliloques (1946); *Le Cercle des représentations* (1959).

Despre Kateb Yacine

- „Opera sa e hrănită de experiența sa de militant naționalist și de combatant; tonul este aici direct, uneori violent; forma liberă, dar fără moliciune” (*Jean Rousselot*).

OCHIUL CARE ÎNTINEREȘTE

Apartine morții ochiului care-ntinerește sufletul
Urca la rindu-mi pe singura barcă de ea azvirlită
ca un pește zburător
Unei pisici ce visează
Am fost pisica și peștele ca să nu pierd nimic
din puterea Ei
Descriam cercuri din ce în ce mai mici
Barca nu mai înainta

Căpitanul căzuse cît era de lung cu ochii ațintiți asupra-î
Dar cu cît mă apropiam, cu atît ea era mai puțin vizibilă
Stranie apariție !
Și a trebuit să mîn barca
Pierdut în ocean ca o epavă pe fundul apei
Căpitanul ce murise sticlindu-și ochii la Ea
Multă vreme am cercetat enigma privirii aceleia
Voi cerceta pînă la moarte
Oceanul mugind își recăpătase puterile toate
Ochiul ce-ntinerește sufletul.

(Ion Caraion)

COUBURI DE IULIE

Singele
Din nou prinde rădăcini
Da
Uitaserăm totul
Ci pămîntul nostru
Căzut în copilărie
Își reaprinde
Străvechea-i dogoare

Și chiar împușcați
Oamenii-și smulg pămîntul
Chiar împușcați
Ei țărna asupra-le
Ca pe-o pătură își trag
Curînd n-or să mai aibă unde dormi cei vii
Și-s atîția morți

Sub pătura
Cu mari spărturi înstelate
Ținînd cu rădăcinile
Inima-ntre dinți

Sînt atîția morți
Scurpînd prin piept pămînt
Pentru atît de puțin colb
Ce ne urcă pîn' la gît
Cu acest vînt de foc
Asemeni unei roșii ghiulele
Oarbe
Fără-ntoarcere
Ce strămoș răpus te uitase-n țeasta lui
Floare de colb înflorită pe buzele Rhummel¹-ului
Lapți de copil înțărcat

Ce făcu să ne iasă niște dinți cu totul noi ?

Răpus de-atîtea ori
Strămoșul din depărtări se-ncăpățînează
În adîncul fluviului
Și-al soarelui
Capul
Își cară

Și tigva retezată eclipsă n-a suferit
Și-asemeni unei ghiulele roșii n-a-ncetat să lucească
Dintr-o altă furtună și dintr-un alt trib ivită

¹ Rîu din Algeria.

Nu îngropați strămoșul
Răpus de-atâtea ori
Lăsați-l iarăși să-și înnoade urzeala masacrului
Orfanul din Grenada
Oțelit prin străini
Umbra să-și părăsească
Nu se-nduplecă
Și nici să facă inima să-i plesnească-ntre dinții **noștri**
Nu-ngropați strămoșul de-atâtea ori răpus
Călărețul ce-n prăpastia lui mormăie și zîmbește
Vine după noi în galop
Zi și noapte roșu și negru
Într-o-nvolburare luminoasă și-amară

Nu-ngropați strămoșul
Sălbatic răpus
El nu renunță la lumină
Acest păstrător de ciumărate răsturnări de iriși

Foarte aproape de bătrînul rechin
Ce sălășluie-n prăzile lui
Aproape de strămoșul cel de viu zidit
Zace taina ființei
Cumplite neașteptate

Nu-ngropați strămoșul
El doarme
Într-o stîncoasă priveliște
Și alte urgii desfășură
Pentru băietanii
De sub șaua bidiviului
Și unul după altul întoarce
Prea multe chipuri de pretimpurii copii

Ce-ar fi putut fi ai lui
Și-agață-n furtună
Risul cascadei
Peste Rhummel-ul trădat
Și-ascultă mut
Asemeni unui uragan tolănit sub propriile-i lănci
Dar ce se-ntîmplă de-i cădem rînd pe rînd la picioare ?

Asemeni tremurătoarei sulite
Ce-l despică
Pironit încă de grumazii noștri, readucem
Convoiul fără de sfîrșit al ucigașilor.

(Ion Caraion)

JEAN BRETON

Născut în 1930, la Avignon.

Opere poetice: Chair et soleil (1960); *L'été des corps* (1966); *Je dis toujours adieu et je reste* (f.a.).

Despre Jean Breton

„O imaginație delirantă, și mai liberă încă decât a suprarealiștilor, și din toate punctele de vedere savuroasă, înviorătoare... Un Musset în blue-jeans“ (*Léon-Gabriel Gros*).

„Înzestrat cu o excepțională putere verbală, el o pune în serviciul unei poezii directe, realiste, viguros impregnată de erotism“ (*Jean Rousset*)

EA

Ea-și arăta soarelui pumnii
Apa unghiilor și-o zgîria
Lovea-n circa vîntului

Era mare cît o jignire
și trupul i se-ncovoia în gol

Cu născocite nume
dulci precum cidrul
îmi strigam în zadar
oraşul brun şi privitorii,
tot ce-aveam harcea-parcea
sub o rouă-nfuriată
Inima-mi tremura ca o fereastră.
Fără oboseală nu poţi vîri furtuna-n cuşcă.

Dar cu pumnii-ncordaţi şi gura nebună
pot rătăci acolo pe unde
paşii celor ce ne iubiseră:
încet-încet putrezit-au nisipul.

(Ion Caraion)

SINGUR CA UN ANIMAL

Singur ca un animal
în mijlocul valurilor ce m-azvîrl îndărăt
singur printre oameni
(hrana lor : legende,
opium, idei mîntuitoare).

Singur ca un viteaz
înaintea prorelor ce jonglează cu apa,
a gurilor ce rid să scape de zbircituri,
a soarelui, atlet rănit scînteind de ulei,
a marelui catarg pe care pinii îl înalţă
crispîndu-se.

Singur ca ploaia
pe puntea și lanțurile pontoanelor
ce silesc navele să rămână mai îndelungă vreme în port
spre a face să dureze călătoriile,
crucifixul pe care luna-l moaie seara
între două insule.

Singur ca un animal,
nu se va alege decît pulberea
din tot ce am adorat,
din tot ce îndesarăm în pirpiriile bagaje
scorojindu-se, de atîtea trambalări, sub ochii noștri,
vacanțe pierite-ndărătul tărăboanțelor mării.

(Ion Caraion)

DA ȘI NU

Da, mi-aduc aminte. Era ieri
sau va fi mîine.
Bătrînul, cu răni la picioare, mă săruta
pe gură după candriul obicei slav
apoi mă ajuta să-mi vînd țigările
cînd trenurile cu permisionari S.U.A. se revărsau spre
front.
Pentru o sticlă de vin, un pachet de *Camel* : ăsta era
trocul.

Adesea turnam în sticlă jumătate apă :
ciștig îndoit.
Americanul, luat de convoi, n-avea timp să cricnească.

Și eu îmi plăteam de trei ori pe săptămână cinematograful
întorcându-mă ca un spion la colțul străzilor
să-mi gîtui spaima de a nu fi surprins.

În grădină la părinții mei erau gropi de obuze :
zidul ce ne despărțea de calea ferată zburase
ca o perdea răpus de-o bombă cu fosfor :
eu-mi vedeam de negoț
strecurîndu-mă într-un picior prin moloz și grohotiș.
Mai era și-o puștoaică în grădina aceea, adică două.
Una vîslea-n yupalaua ei, cu ochiul trandafiriu.
Cea mai mare se legăna. Eu-ntinsesem un hamac
între două brațe de smochin și mereu-mereu
fata-mi cerea s-o salt pînă la perna prea naltă
pentru ea. Ghemuită, ghemuită ! Stofa zbura în jurul
unui petec de coapsă. Copilă, ia seama, ești
supravegheată.

Tată-meu îmi spunea : „Fă asta !“ ca unui ciine.
Îmi amintesc de cei 15 ani de contrabandă ai mei
pe care nu-i rechem în vis, pe care-î urăsc
și care mi se-agață de gît, noaptea, cînd singurătatea
și-apasă pe tîmplele mele amortizorul de zgomote și cînd
metroul

face ca patul să se clatine ca bilele școlii.
N-am uitat nimic nici din săruturi, nici din
dezmierdări nici
din lungile convoaie de oameni tineri și chipeși
jecmăniți de mine, sortiți măcelăriilor frontului,
și care poate că murind mă afurisesc.
Dar cînd ea îmi da înlături părul de pe ceafă,

cînd rînduia pe dibuitele cearceaful boțit,
noaptea se făcea din nou cheag de mîntuire o clipă.
Eu-i luam degetele în gură
i le mușcam pînă la sînge.
Mama rîdea.
Amîndoi deolaltă ne duceam zilele în închisoare :
doar zăbrelele fiecăruia erau altele.

(Ion Caraion)

CLAUDE MICHEL CLUNY

Născut în 1930, în apropiere de Charleville.

Opere poetice: Desordres (1965); La mort sur l'épaule (1971).

Despre Claude Michel Cluny

„Orice meridian devine enigmă la acest pelerin al ambigu-ului și orice latitudine, armonioasă interogație“ (*Alain Bosquet*).

CHILI

Vana strădanie de a vedea felurite țări (*Scève*).

Vremea care trece a făcut pământul să crape
marile rădăcini ale disperării-s date în vileag
mizeria vînturînd grăuntele pierdut
noua făgăduială a viței și a măslinului
și, măsurînd zădărnicia de a trăi,
aceste greoaie mîini goale deschise prieteniei.
Iubesc atît de departe de mine ca și noaptea
apa în care neagra lumină a domoalei priviri
indiene strălucește.

În umbra fără de folos a nopții mele
visez la pământul alinător, în sfârșit închis peste mine,
la frazele cu pământul în gură
la rădăcinile mele de copac mort.

Deasupra ta, așa de sus, linia Anzilor
și pe fiecare versant ceva din timpul vieții tale,
treizeci de ani pierduți, rămîne cenușa
spulberată sub aripa vulturului
sau pașii cailor albaștri, sălbateci aproape
și pe care acolo, la nivelul stîncilor îi acoperă
cu chiciură
sărata respirație a oceanului.

Uriașe versete

cuvînt mut de piatră crispată
scrisă atît de sus în pura tăcere încremenită
a unei vremi ce nu mai e a noastră
sîngele din venele pietrei
strigătele rostogolind pietriș închis în pura
tăcere încremenită, indiferentă.

Sosind din primăvara jilavă a Europei
iată-te prins trup și suflet
în lungul poem de cupru și de fructe
pe cînd în juru-ți tună rece furtuna
toamnei australe.

Vintul roșcat al amurgului se prăvale
de pe-nălțimea colinelor tale spre-acoperișurile
de tablă

ațîțînd o mică flacără de sare
în obosiții ochi ai oceanului
în care soarele coboară
fără deosebire și-n ziua următoare.

Candelabre, cactușii aprind amurgul
și e o splendoare neagră și roșie
pînă la zăpada veșnică din vîrfurile munților,
Eu zugrăvesc vana strădanie de a vedea felurite țări...

Cîntă pe drumul de la Santiago sărăcăcioase orașe albe
greoaie curge umbra sub pini
lumina se stinge peste oceanul jumătății lumii
deasupra palelor care se strîng și deasupra turmelor

Pe umerii oamenilor apa umbrei.

(Ion Caraion)

EGEEA

Dalele de marmoră-ale insulei
au culoarea verii. Pretutindeni
o flacăra scurtă ce mișcă

Văzduhul cu ochi de zmalț se-apeacă peste-un pescar
și vrea să-l aibă drag.

Greierii șlefuiesc
statuia zilei, albastră.

Cuget la dragostea asta-n văzduhul atîta de trăged şi drag
— şi eu singur în mine călătoresc...
Trecut-a umbra-mi de partea cealaltă
Şi-naintează ca un înecat
spre faţa de dincolo a mării.

(Ion Caraion)

ÎNȚILNIRE

El fugea, de-a curmezişul zorilor, spre desfăcutele pă-turi. Şi pescăruşii, spuma înaripată pe mare ! terasele pus-tii, scările reci. Valurile somnoroase, odăile goale. Singur, pasul iute al său.

El fugea, în curmezişul grădinilor negre şi sinilii — uimită noaptea sălta într-un cot, începînd a se decolora. *Trebuie, ţipă, să dau bătaie ; aici e, dincolo de Poarta Ore-lor...* El fugea, cu inima la gură, şi înarmat.

Pe-ncetul, se văzu zvîrlit la-ntîlnirea cu sineşi. Se aş-tepta. Surise. Sub arca nopţii, a zilei, fruntea îi era ca neprihănită — şi i se umplu dintr-odată de piele. Atunci păsările de pe-ntunecata mare se-nălţară luîndu-şi iar zborul.

(Ion Caraion)

JANINE MITAUD

Născută la Bourdeilles (Dordogne).

Opere poetice: Hâte de vivre (1949) ; *Bras étendus* (1951) ; *Silence fabuleux* (1951) ; *Rêverie* (1953) ; *Poème à Éluard* (1953) ; *Départs* (1953) ; *Les armes fulgurantes* (1955) ; *Soleil de blé* (1958) ; *Le visage* (1959) ; *Le futur et le fruit* (1960) ; *L'échange des colères* (1965) ; *La porte de la terre* (1969)

Despre Janine Mitaud

„Țipătul urcă la nivelul singelui, în acele confuze regiuni unde
îumea se diluează“ (*Marcel Cohen*).

VIITORUL E SINGUR

Trupul și trecerea lui
Pustiesc și rîd

Pe mîndrul mărilor pescăruș
Îl mărginesc
La ciocul doar al sării
La plajă solare tivuri

Barocă fericire :
Pînă la trepte
Viitorul e singur
Peste pîrloage barbare

Eu atac încîntarea

(Ion Caraion)

AMORFOZELE COPILULUI SAU CELE PATRU ELEMENTE

Fîicei mele

Trupul tău se-nalță crește uriaș vulnerabil
Rîu ridicat
Vertical drumeag de spumă lăptoasă și-nchegată

Străvezimile lor alcătuie
Aceste minunate țesături
În care viața sapă aleargă arde

Ești de apă și de foc
Ești apa și focul
Rotocoalele răsuflării tale
Cicluri pure se-nvăluie se apără ori se despoaie
Aburi de oboseală
Fac să se-nalțe să tremure în ele zori neașteptați
O algă viorie
Lingîndu-ți sticla palmelor,
Dezvăluie pînă și surdelor anemone
Prezența oceanică
Ce monstru-floare se-mblinzește în singele tău ?

Din apă din foc din aer
Vislești adormită mlădioasă

Arzi la înălțimea aurului
Înalță-te — eter al răsuflărilor —
Deasupra propriului tău drum
Zburind peste jeratecul dinlăuntru.

Aburos întruchipat soare
Multiplicându-te-n mările ce te visează
Vaporizat în fluidele-ți chipuri

Iată că spațiul se mistuie și se oprește .
În preajma inimii tale pironindu-și
Ceata și mărginindu-și purpuria-i singurătate

Aerului focului apei ce te leagănă-n urzeala lor
Le-ncredințez continentele unei glii materne.

(Ion Caraion)

MÎINE

Lui Oleg

Ca pe cîmpul acesta al Beoției, așa-mi plăzmui veșnicia
Carcasă a brazdelor prin care trupurile
Fosforescente puterile-mpărtășindu-și-le
Aleargă
Viguroase de o știință încă noptatecă
Înaintea grînelor țîșnind
epifania albastrului

Nici o-ncheiere de socoteți — Abator lagăr și războaie —
De deslușit Nici o sfruntare a groazei
Singuri așteptînd
Ziua
Dreptatea albi complici ai conștiințelor noastre

(Ion Caraion)

HÉLÈNE MOZER

Născută la Alès.

Opere poetice: Battement (1966); Attributs (1970); Reprise (1971); Scintiile entiere (1971); Biseux (1972).

Despre Hélène Mozer

„...a publicat, fără grabă, o culegere de poeme..., *Battement*, a cărei extremă vibrație a atras atenția numai a criticii într-adevăr vigilențe...” (*Fernand Verhesen*).

MIJIRE

Umila zăpadă
Ce-și naltă la căpătii goliciunile cugetătoare
Papilă de strigăte albastre
Seceră un păienjeniș de spaime,
Dantelîndu-se, strofa rănește-n vis iarba.
Breloc de rouă, tu te reversi noaptea !
Unde — porumbiță de iarnă — gîngurește o moarte,
La zbaterea aripii, îngheață tufele.

Puzderie de alb slobod puzderie de veninuri...
Zorile aceleiași păsări în proaspăta palmă.

(Ion Caraion)

BERNARD NOËL

Născut în 1930, la Aveyron.

Opere poetice: Les yeux chimères; Extraits du corps (1958); *La face du silence* (1967); *A vif enfin la nuit* (1968); *La peau et les mots* (1972).

Despre Bernard Noël

„O gândire aşadar care se separă de teritoriile seriosului, care ne dă în gaj câteva cuvinte ca să ne facă să simţim ceea ce se petrece dincolo; şi tocmai acest «dincolo», sinele, mut şi grăitor, e ceea ce — cu un exhibiţionism pudic — ne relevă Bernard Noël. (...)»

Poate că o să vină într-o zi momentul să se redacteze, pornindu-se de la trista dizertaţie a lui Bergson, o istorie a risului, a risului patafizic, a risului dada, a risului ţandări-dogma întâlnit la Daumal şi la Gilbert-Lecomte, a risului divin din Battaille, a risului fără bucurie tipic lui Beckett... Să nu uităm atunci — dar ce importanţă are că o să vină ziua aceea — să privim dinspre Bernard Noël. (...)»

...Şi clownul îşi reia jocul fără să ştie niciodată de ce îşi ride pînă la urmă, nici dacă va ajunge cîndva să vorbească pe propriu-i cont, fără să ştie cîndva dacă îşi joacă mai degrabă pielea ori cuvintele“ (*Jean Fréman*).

PASĂREA DE CREȚĂ

Nataliei

durere fericire
iață pe chipul tău
o pasăre de cretă

se sfișie muntele

spun cavernă
și apa de-altădată
lovește-n cărțile tale

sudoare de imagini
avem dinții verzi

viața se zbate
se sapă sub piele tuneluri

îmi place grota și unghia
lampa răsturnată
spațiul care ascultă

ci tu umbli
umbli în tine atât de departe

noaptea vorbește
sînt ochi peste tot

ai vrea să rîzi
dar limba se uscă
mîinile cad

atunci te jupoi
să fac o besactea de cuvinte

ochiul se răstoarnă
nu mai e afară lumina
copacul doarme în mîna ta
care doarme

e alb

altundeva-i sub omăt
mîna ți s-a clătinat
și privirea se-nvinețește

la marginea iernii
limba mea te iubește

frumoasa opacitate
ne mîna spre labirint

o cădere de noapte
și iată schelălăitul lupilor
copilul care se temea

ieri
nu mai contenea să plouă
tocmai pe malul celălalt

vizionară și din nou închisă
sirenă în vis
oferită cărei mări

verticală-i steaua
hazardul plutește

sirenă nici unui țel sortită
frumusețea ta mi-ngheață în ochi
și mâinile
mâinile mele de acum
sînt la fel de oarbe ca și cuvintele

paloarea a cuprins lucrurile
și e un fard de transparență
pe care plutește uitarea

lumina-n adînc
e difuză
ca o taină care se risipește

te și
locuiești anapoda
iar eu alerg
spre tine alerg
între uitare și taină

ca adormită
zăcînd în tine
și atît de adîncă sub pielea ta

curge un rîu
tăcerea tăcerii
aureolată de nici un mal rîpos

ochiul se găunoșează
luna-i rece
și cuvintele
cuvintele izbutesc doar un fulger

privirea-mi se domolește
și-așez între noi cristalul
în care licăre dorința

trebuie rezistat
unghia scîrțîie
steaua nu mai e sus

văd osul și creta
albul ochilor care se-nvîrte
faleza cu porumbei

dar timpul mă-abate
și gura ta-nfiptă

ceru-i scobit
se-amestecă pe șoldul tău anotimpurile
și uriașa floare a soarelui
se despoaie de-mpietrire

mîine e doar o piatră
în deșertul tăcerii

bună ziua sării
cînd marea se retrage
ploaie albă
pe inima verii
ou foarte rotund
în panerul dragostei

ce scufundaf oraș
între noi sub spumă
ce culcuș de alge
în adîncul amintirilor

ne-am înhămat gesturile la parîmă
luna s-a făcut albă
în vis ceva a troznit

trebuia să ne-ntoarcem
nu era locuită pădurea de miez de noapte
ca niște pietre

ca niște pietre părem
ce-ar îndesa într-însele
izvorul și cerul

glasul s-a auzit
 îndepărtat
s-a întors privirea în trup

frunzele de-odinioară
fremătau de-a lungul nervilor

spuneai
 aruncă-ți peisajul

dar eu eram doar un copac
în pragul iernii tale

spuneai
 aruncă pielea mea albă

și deodată nevăzutul
sărea în ochi

frunzele mor
copacii își amintesc de ele

ce cretă pe obrazul tău
a prididit ochii

în minte-mi dragostea
ta face un vis de marmoră

cineva strigă
 manechin manechin
și piatra zîmbește

cine m-a înghețat
 întreabă statuia
veșnicia e rece

(Ion Caraion)

MARELE COPAC ALB

Lui André Pieyre de Mandiargues

în orientu-mbătrînit
mort e stupul
cerul doar o ceară uscată

sub înnegritele paie
aurul s-a acoperit de mușchi

zeii muribunzi
și-au mîncat privirea
apoi cheia

e frig

a fost frig
și pe timpul drept ca un „i“
un ochi rotund a înghețat

uriaș arbore
nu mai avem crengi
nici de la răsărit nici de la apus
somnul s-a ucis în apus
cu ideea de lumină

uriaș arbore
iată-ne verticali sub stea
și frumusețea ne-a albit

dar noaptea-i atât de scorburoasă
încît ai vrea să crești
să crești
pînă ce-i umple acea fără de pleoapă privire

uriaș arbore
spațiul e rotund
și noi sintem
literă
Nord-Sud
evantaiul strîns al anotimpurilor
țipătul fără de gură
mormanul de vertebre

uriaș arbore
timpul nu mai are frunză
moartea a fluturat o sărutare albă
deasupra fiecărei amintiri
ci trupul nostru

e și piatră ce crește
și sevă a roții

urias arbore
umbra a secat la tăpile sării
scoarța nu mai are vîrstă
și inima noastră-i goală
urias arbore
ochiul s-a urcat pe frunte
mîncat-am mușchiul
și-am azvîrlit aurul

totuși
cîntecul semnelor
însufletește în adîncul văzduhului
cumplite arme albe

cine ucide
cine vorbește

sîngele
sîngele e doar sensul absenței
și e frig

urias arbore
e frig
și asta-i vanitatea vîntului
moartă albina
gîndul ei ne face stup
cuvintele
cuvintele strîng
de pe acum în gîtlej prada

urias arbore
alb și drept
frunzele noastre-s înlăuntru
și doar moartea care ne linge
e gura cunoașterii

(Ion Caraion)

NOAPTEA LONDREI

atitea păsări pe limbă
și — spui tu —
colivia dinților
deschisă

dar noaptea are unghii
și osul
mi-ntunecă azurul puțin

spui tu
eu mă tu

pielea se suflecă
nervii-s albi
urechea-mi nu-i urechea nimănui

și dacă

și dacă
păr cu păr
mie m-aș lipi
ce trup
ar cădea pe spate
în odaie

culegi goluri
îți bagi în ochii mei degetele

spui
tu mă eu

în aer
cheamă o gură
și mi se ridică vîntul
în fundul gîtlejului

și vîntul împinge un simbure de-ntuneric

atunci
albul ochiului
curge pe obrazii noștri
și iată aceeași pagină
în care crește aceeași întrebare

atunci
floarea prizmei
își sfirtecă oasele
și din toate părțile

îmi amintesc de noi
și din cele patru mîini ale noastre
cade peste timp
umbra lui zero

un țipăt
își întinde „țî“-ul
ca să facă un diametru
umbrei acesteia

și dacă
și dacă
faci un bulgăre
în jurul butucului
o faci că e nevoie de două sfere
pentru-o clepsidră

acum
un creier aruncă tăcere
ca să-și ascundă fuga
și ceea ce duce
și ceea ce duce de la fisură spre tîmple
e rana
rana în care se pierde
ceea ce tu eu noi cunoști

rămîne noaptea
dungată de-un nerv
în care rîcîie
un rîs negru

(Ion Caraion)

JUDE STÉFAN

Născut în 1930, la Pont-Audemer (Eure).

Opere poetice: Stances (1966); *Cyprès* (1967); *Libères* (1970); *Idylles & Cippes* (1972).

Despre Jude Stéfan

„...voce savantă și mută, în întregime izolată și totuși de o irecuzabilă modernitate... metafore, imagini în sensul modern al cuvîntului, puține ori de loc... însă arta lui Stéfan își extrage singularitatea cea mai surprinzătoare din sintaxa și prozodia sa, una dintre cele mai rare întâlnite în zilele noastre, profund impregnată de latinitate“ (*Jacques Borel*).

DUMINICI

Dragostea poezia bunuri părăsite
la treizeci de ani am învățat să dănuți ca să
(devenit inocența spiritul)
merg la balurile de țară unde cristalin dimineața
irumpe risul fetelor simple
pe care necunoscute seara le duci

ca la altar în iarbă spre
a primi acolo iertarea săptămînilor
vieții.

(Ion Caracul)

CĂLĂTORIA MURIBUNDULUI

Mai mult ca sișomorii bătrînului
Egipt Mai mult ca pelinul chinezesc
ca Nausicaa rîzînd valurilor
ca roșcata peșteră romană
sau ca Delia goală înfășurîndu-ne-n plete
Mai mult ca maurul scînteînd ca
sabia lui învîrtită împotriva lumii
Mai mult ca inelul petrecut pe degetul inimii
de cruciatul vremilor medievale
Mai mult ca vinul roza și privighetoarea
Persiei — o desigur primăvara a încetat
să mă încînte ! — Mai mult ca aurul Japoniei
Mai mult ca antilopele Indiei
Mai mult ca tine însuși sora vieții mele
moartea pe chip îmi surîde.

(Ion Caracul)

ROMEO ȘI JULIETA

La gesturile senine invitați de cu seară
la serbările surîsului să știți
să nu iubiți alți confidențiali palizi

și cerești decît pe acești amanți din Verona
pentru a birui prin iubire moartea
care prin ochi buze mîngîieri
devorează dragostea nouă — jucărie a norocului
Romeo și Julieta soție înflăcărată
care au murit împăcați cu moartea.

(Ion Caraion)

VACANȚA

Încet-încet a pierit
soarele deodată cum sosește fatalitatea
după timp după dragoste
la moarte chiar la apus o diră
de plopi unde norii lasă
o umbră lung-verzuie și altădată
zburau de mult păsări pe cer ?
Auzim acum din nou rîul
domol se-împrăștie ceața
să schimbi zîlnic de dragul meu trandafirul
rămas bun cuvintelor asemenea molozului și pustiirii

(Ion Caraion)

UN BORDEL DIN SARAGOSA

Da fericit cine poate iubi de friul
căci nu-i dezgustat de sine și
va tremura de patini în clipa prăbușirii

la sînul binecuvîntat al singurei mile
de-aici (pe pămînt) și rămîne-ndelung
pe trupul surorii sale cu obrazul
de-odinioară cu vocea reînviată
de milă de neliniște
și va saluta-o c-un zîmbet
conjurînd mizeria uitarea
pe pragul tîrfei

(Ion Caraion)

MOARTEA POETULUI

Ca să se-nduioșeze lumea e de-ajuns
moartea unei maimuțe savante
ce și-a-mbrăcat haina de gală
zăcînd pe patul unui han
și muribundă nu și-a pus frîu
pornirii năpăditoare a inimii :
de a se da în spectacol
față de-un pîlc de nenorociți
dintr-o curte dărăpănată.
Totuși poetul obscurei
Mediocrități pe vremea lui
e-ntins într-o zi la pămînt
după ce și-a pierdut ființa
și-aude îngerii
Neantului cîntînd.

(Ion Caraion)

ANIMALE

Animale ca și căprioarele în
adăpostul solitudinii lor ca și calul ce
paște sau ca și cucuveaua pe grindă
Și voi cu toatele trăiți uneori
o viață lungă din cărni și
piei în care ochi te-ar face a crede
chiar într-un suflet cînd ne priviți
însuflețite așijderi nouă dar tăcerea
Vă salvează de la moartea ce vorbește în noi
chezășuindu-i puterea și treceți
mai departe mai statornice oseminte fără
amintiri.

(Ion Caraion)

AZILURI

Cu gura știrbă deschisă bătrînii
în soarele care-i coace frămîntați de
gînduri amintiri o neagră gaură prin care mai trece
încă serbezeala grădinilor de zarzavaturi
ei visează ca să moară în somn
că dimineața nu mai sînt vlăguți
descărnați pe bănci se cred
la vîrsta tinereții și-a războaielor cu
bolnăvicioasa lor zdreanță proptită
în cîrji.

(Ion Caraion)

JEAN PÉROL

Născut în 1932, la Vienne (Isère).

Opere poetice: Sang et raison d'une présence (1953); Le coeur de l'olivier (1957); Le feu du gel (1959); L'Atelier (1961); Le point vélique (1965); D'un pays lointain (1965); Le coeur véhément (1968); Maintenant les soleils (1972).

Despre Jean Pérol

„Evoluția sa îngăduie să ne gândim că el se va mai îmbogăți și se va afirma, din ce în ce, ca unul dintre poeții ce mai realizați ai epocii noastre, iar mâine poate — ca unul din maeștrii poeziei franceze“ (*René Lacôte*).

DOAMNA

Noaptea își scutură vilvătăile
arde pielea feței
e pîrjolul ce mistuie birnele
la dreapta la stînga nebuloasele țipetelor
o umbră aleargă o împușcătură o urmează
năpîrca singelui alunecă printre pietre

cam peste tot
fiindcă, doamnă, fiindcă
fiul dumneavoastră are beregata retezată.

(Ion Caraion)

HIROȘIMA

Străbați cenuși
străbați nisipuri
străbați năucite ruine

străbați rușinea ceafa ciomăgită
coarnele-ncovoiate ale fricii coapsele ne străpung
străbați cum poți flăcările și cheful de-a bori

străbați drogat o mare hîrtie arsă
o pînză de bitum pe care se scorojește pictura
o piele de ciment coșcovindu-și craterile
pocnitoare preschimbate-n sticlă de-o descreierată pensulă

oamenii se potolesc se sfătuie însă mereu
lumina se sfîșie se arcuiește și se face mai lungă
și tace sfirtecătă pe șevaletul ei negru

deodată pe-un cer somnolent grinzile și-aruncară
ghearele moarte ale oțelului răsucit
copacii s-au făcut în aceeași zi țaruși
în care s-a tras în țepă doar o victorie vinovată

străbați străbați lavele pure ale răului
înfinitul molozului bătrînilor orgolioși
stîrvurile sărmanilor calcinate pînă la oase
și deasupra acestor umbre încrustate în poduri
străbați ceea ce trebuie ca să ajungi la țipete
cărbunele purulent și fărîmicios al pieilor
piei de cenușă și piei de noroi
unghii de cretă buze de solzi
brațe de cărbune de salbă-moale curgînd
genunchi de zgură vie
chipuri de insecte ale copiilor
sîni de gudron clocotînd
și șale de zgură
demența și muștele
hărțuiesc nemaiauzite răni încă

străbați o noapte străbați anii
străbați setea sâlile sărite-n bucăți
un du-te vino indiferent marea morților
te-mpleticești rătăcit în carnea înnebunită
străbați străbați tot ce trebuie
spre a-ndrăzni să privești durerea care se-ascunde
spre a-ndrăzni să vezi tîrîndu-se peste rănile închise
bulbi tigve brațe moi de caracatiță
heloizii înăbușînd cu rădăcinile lor trupurile

templu al omului în junglele noastre
templu de orgoliu cutreierat de maimuțe
aceste rădăcini sînt semnul timpului tău
ele-ți și ridică piatră cu piatră
lespezile ți se strămută
și cornișele tale se prăbușesc

la capătul călătoriei străbați o piatră
o mie de taxiuri șoșotesc pe asfaltul muiat

străbați noaptea ploaia caldă
florile sînt flori și doi amanți se sărută
cînd și-ntind limba
toți morții-s absenți.

(Ion Caraion)

NU SE ȘTIE

Nu se știe
sîntem împresurați
ar trebui să înaintăm săpînd în carnea lucrurilor
și la capătul tunelului să ne-așezăm la marginea apei
și să găsim vorbe simple
îndrăznind a le spune

plăminul rodiilor sîngeră-n vîntul de noiembrie
o explozie încremenită printre crengile moarte
se face nevăzut un cîrstei zburînd la rasul apei

frumusețea unui chip ce știa străluci
a tulit-o printre ulicioare
e femeia pierdută-n mijlocul gropilor
muierușca dîrdiind unde scîrție scara
mereu santinelele veghează în părul ei
și dragostea tresaltă
ce strașnic lanț ce grozav colier
dragostea se năbușă

povară a minciunilor încovoid cuvintele
căzînd pe afixe pilîind în ziare
mii de chipuri în cascadă spre scenă
viața mereu departe îndărătul vrunei geam
la voia-ntîmplării prin rîndurile cărților

rînduri picioare labe papuci care se pun în mișcare
răniți pe care-i calcă-n picioare atîtea funcții glorioase
toate cuvintele-s așadar deșarte ? și duiosia ?
ce am făcut ca să n-avem dreptate ?

O ! cuvinte O ! paradestine
soarta ne-alunecă pe gît cît e de lung
îi place neașteptatului ei fulger să-nvinețească în noi
și dintr-un foc răzleț legea silabelor a iscat
ca să ne paralizeze, la picioarele noastre, bulgărele acesta.

(Ion Caraion)

DECEMBRIE

Pisica se uită la foc ; e iarnă, vremea trădărilor, scandarea verii care s-a stins. Soarele nemaifiind, sfidarea se năruie cu el, și gustul renunțării coboară mai jos decît nourii deasupra mării. Plumbul este în ceață, culoarea lui în inima valurilor ; greutatea lui se-afundă, legănîndu-se încet, în adîncurile unui sînge care se resimte de oboseala sa. În fiecare zi frigul compartimentează ceva mai mult spațiul, tăcerea deasupra zidurilor grădinii distilează unul cite unul toate zgomotele, iar între tine și mine cad făgăduieli atît de îngălbenite, așa de rupte de seva lor, încît

se-ngroașă o lașitate. Dacă vrei, cel laș voi fi eu, și să mă poți arăta cu degetul.

Soare, totuși, totuși solară sfidare eram, ba încă soare de august. Mai jos decât el, iată-ne. O, cât te-ndepărtezi ! Fie ca frumusețea, fragedul și făgăduielile să moară ! Să ningă repede, mai repede, mai tare, pentru ca vîrtejurile să facă ochii noștri să șovăie și despărțiți în grosimea cea albă, noi să dormim !...

(Ion Caraion)

PIERRE OSTER

Născut în 1933, la Nogent-sur-Marne.

Opere poetice: Le Chaps de Mai (1953) ; Solitude de la lumière (1957) ; Un nom toujours nouveau (1960).

Despre Pierre Oster

„Mai mult decît aclamație, mai mult decît imn, poemul devine atenție“ (*Philippe Jaccottet*).

ZEII

(Fragment)

Astfel ziua la picioarele mele senină se pregătește,
infelurindu-se.
Aceeși copilărească fervoare, aceeași dragoste,
același nume
Mă îndeamnă să descopăr printre greoaiele rădăcini ale
unei sălcii
O întreagă peșteră strîmtă la adăpostul soarelui și al
apelor !
Cuibul ce mi-i drag e plin de frunzele care cad.
Ochii, din nou, mi-i închid ! E plăcut să fii pe jumătate orb.

Dar nu mai puțin plăcut să măsoar prăpastia cu măsura
 tînguirilor mele,
 Să fiu cuceritorul hotarelor cîmpiei și pădurilor,
 Ademenit să mă las de tainele pe care le ascund crengile
 În timp ce rămîn în genunchi sub altarul stîncilor !
 E vreme frumoasă. O spun... Tăcerea este amprenta orelor,
 Ea strălucește pe cer ! Și seninătatea ei le delegă dorinței
 Ca pe atîtea foarte puternice, foarte înalte zeități...
 Pe cel ce le-ascultă și se știe apăsător de cultul caselor,
 Un șobolan îl va sili să dea tîrcoale cîmpiei și țărmlui
 infernal,
 Să culeagă îngrozitoarea spumă și falsele vorbe ale vîntului,
 Să dispară spre folosul ultimelor mișcări ale pămîntului,
 Să-l cedeze neîntreput la chemarea a ceea ce nu este
 nimic !
 Ziua cu răsufletul meu se amestecă. Mă însoțește ; mă
 precede.
 Nu există țară pură pe care să n-o fi străbătut după bunu-i
 plac.
 Cu îndelungi poticneli respir, în timp ce o spaimă aproape
 pioasă
 Îmi oprește pe gură, în lipsa unui sărut, o enigmă
 Și-mi dă puterea de a scorni conturul unui chip,
 De a picta, cu gloria lui, un suflet pe care-l copleșește
 somnul trestiilor.
 Cu o singură privire mă despoi și sfișii un vâl.
 Iată că furtuna mi-nvinge ușure dragostea
 Pentru docilele semințe înaripate pe care le mistuie
 abundența lor,
 Care, din fericire, se adună în adîncitura brazdelor !
 Acolo, lingă iazuri, șerpui și soiurile cele umede
 Păstrează, cu ele mă ospătez, netresăritoarele merinde ale
 zeilor.
 Am deci mulțumirea unei așteptări pentru totdeauna
 suverane,

A unei umile asemănări între singurătatea mea și culorile
solului.
Apoi vîntul schimbă destinul. Se desfășoară ! Mă sortește
Păsărilor nesfîrșite care vinau în preajma taluzurilor
Cînd, cu pasul sigur, treceam pe sub coroana copacilor,
În căutarea unui azil oarecare sau a vreunui mic port
hibernal,
A vreunor aspre coloane de templu sau a vreunei cariere
de piatră.
Nici pietrele de moară nici înălțimile nu ne vor apăra
de valuri.
Visări subterane vor umfla pîraiele care ne călăuzesc.
Nu ne rămîne decît să pășim printre anotimpuri.
Deodată, lumina cealaltă învăluie amîndurora mîinile.
Ea atrage în schimb lumina pe care o răspîndește peretele
unei spălătorii.
Aud vibrînd, vibrînd ca o sumedenie de albine,
Într-o podgorie, înainte de amiază, măreția verilor trecute.

(Ion Caraion)

FRAGMENT DE POEM

Pămîntul e o știință pe care o-mprăstie ploile și fluviile.
Marea-i un îndemn de a nu te păzi de cumînțenia
vîntului,
Soarele care se ascunde și chibzuie adînc lucrurile,
Care cu măreția lui pătrunde pînă și-n miezul tainelor
cele mai nevăzute
Pentru puterea lui, întrebuițare nu mai află în afara
acestor semne
Lăsate-n zbor de niște păsări a căror călătorie o
cercetez !

E drept că fără prihană nu sîntem ; că ne sfișie neclintirea stîncilor ;

Că-nclinăm spre un oarecare izvor, într-un loc numit vale ;

Că, din noi, ceva ne mină să ne retragem în strîmtele umbrei lăcașuri,

Făcîndu-ne că-nchipuim abia, în fața zilei, o dragoste menită verii...

În preajma pădurilor noaptea ia sfîrșit. Recuceresc drumurile cîmpia.

Sicilia dănțuie și se prăvale peste crudele frunzișuri despuiate.

Eu cunosc, iată, cînd un suflu le-aprinde pentru o clipă, Cînd în tihna lor, iarăși, cîmpurile ne par unite,

O întreagă veșnicie impalpabilă încă și furișîndu-se printre pietre

Nu fără a-și amesteca polenul cu bogata zeilor sămînță!

La chemările mele trezirea unui copac adună un cast răspuns

Aud sub scoarță gemînd un popor dens de cuvinte

Dintre care cele mai frumoase mi-ar fi și sfredelit poate abisul gurii

Dacă-ndelung desfătat nu mă vream de niște visuri mute.

Iată — anotimpul suveran porni să triumfe asupra miriștei.

La rîndu-i limbajul deslușește năvala grăunțelor zvîrlite-n brazde.

Se-ntîmplă că vorba — impară — ne copleșește cu totul

Că prada vîrtejurilor de jos ne-nvoim s-așteptăm

Ivirea unui foarte senin cer, de nouri trecători năpădit

Și de la sat la sat arta mea umbletului zilei vrea să se-asemuie...

(Ion Caraion)

PIERRE DALLE NOGARE

Născut în 1934, la Paris.

Opere poetice : Nerfs (1954) ; Cellules (1957) ; L'autre hiver (1962).

Despre Pierre Dalle Nogare

„Lirismul său pare că mocnește sub cenușa unui foc interior a cărui incandescență se îndirjește să transforme gândirea în diamante“ (*Maurice Chapelan*).

DESCOPERIRE

Către R. M.

în zori
pe canatul ferestrei
am găsit o pasăre neagră
o-mpietrise în cîntecul ei, gerul

de pe soclu-i de gheață
am împins-o

a căzut în șanț

fereastră închisă lacrimi
după-amiază muiată în alb

(Ion Caraion)

RESTURILE UNEI DUMINICI

I

flori se-nlănțuiau sub zăpadă, umblam desculț și păsările erau în zdrențe...

răsuflarea unui vînt făcu să-nflorească în umbra patului meu, porumbări

atingeam dolofana fată ce se-aprinde în cearceafurile mele : aveam un castel pe mare...

II

soarele se-mprăștia în neteda după-amiază, jeanine la pian hohoti de plîns în notele sale cu aversa măruntaielor, rîchia-i de țărancă inundă umbra unei lunecări...

stînsei lumînarea și plutirăm în întuneric, cu nervii în manej...

III

izbucnirea în trombele de ninsoare prin promoroaca păsărilor
focul de lemne în geam.

vei fi acolo,
înfăşurată într-un hohot de plins,
în blana văsărilor şi a frigului .
vei spune ca amintire că eram deja foarte departe,
că nu m-ai auzit niciodată vorbind.

IV

spune, codano costumieră a zidurilor mele,
spune pupila unei fiare a pădurilor !

mai spune unde ne născuserăm...

— pîntecoasa lună în lămii !

spune şuvoiul de lumină sub vara în bulgăre !
spune gînganie sub floarea în sudoare !

V.

sub arborii municipali răsună dughenele,
trebuie să vină vara gîndurile să-mi limpezească,
vom sfîrşi prin a ne iubi.

mai am de pierdut cîteva minute doar...

(Ion Caraion)

UNGHIULARĂ MĂSURĂ

Prihănit răsar pe tărîmurile mele,
Cu scăzută voce Nemărginire îmi spun,
Aţîţat sînt să străpung fiara
Care stîrnită în mine
Aţînteşte ochii-mi ţintă
Grămadit jeratec
În care plingerile mele răsună.
Singur, sub clipa despuiată,
Dîra cenuşilor colorează
În ocră spicul solar.
Devin pentru străvezimea
Şuvoiului
Apă oarbă rădăcină

(Ion Caraion)

MAX ALHAU

Născut în 1936, la Paris.

Opere poetice: Sur les rives abruptes (1961); Mémoire du sable (1962); Le jour comme un ressac (1964); Atteinte du songe (1965); Le pays le plus haut (1967); Le temps circule (1969); Itinéraire à trois pronoms (1972).

Despre Max Alhau

„...ceea ce atrage, spuncam de la început, e puterea priceperii de a-și condensa în foarte puține cuvinte fereastra și peisajul poetic, în foarte puține sunete vocea mesajului său liric“ (*Gérard le Guèc*).

PÎNDARUL ZILEI

Eternitatea era cea pe care, domol, o răpeam zilei în bucuriile simple și care zvîcnea în ritmurile pămîntului. Ritmul vîntului, bulboanele amintirilor.

Privesc drept în față viața prea puternică pentru mine, o pasăre trece atingînd ușor zgîrie-norii. Iată-mă, ca să-mi îndoi colțurile umbrei. N-are miros timpul.

Miine, noaptea va fi înaltă. Vom ști să ne pierdem în ea, ca într-un oraș cu străzi încilcite. Ne vom regăsi tovarășii de inimă, la cafenea, vorbind și rizînd poate. Noaptea va fi la nesfîrșit, aproape însă de gesturile familiare. Ca un muzeu va fi, prin care se va putea umbla în voie. Se vor vedea — aducere aminte sau realitate — chipuri cunoscute. Timpul își va fi isprăvit lentă progresie și nu va mai fi de atunci înainte decît ca o piatră evadată din eternitate. Vom umbla prin acea țară nocturnă, ușor prelingîndu-se către stele, fără a ști dacă ne vom fi slobozit de propriul trup sau ne vom fi împlîntat pămîntului.

Noaptea va fi intensă, ca un foc mistuind cuvintele. Înaintea malurilor unui fluviu dispărut, vom privi la prundișurile deasupra cărora — închiși în călătoria lor — or să zboare pescăruși. Vom contempla, țări fără de hotare, locuri de care memoria nu-și va mai aminti.

(Ion Caraion)

A SERVI IMPOSIBILUL

Și dacă-n spatele cuvintelor ar fi ceva tot așa de cald ca singele, un jăratec de stele ar aprinde pămîntul. Dacă ai ajunge, prin istorisirea legendelor, să ghicești grosimea lumii, să ieși moartea în derîdere ! Asta, în sfîrșit, ar fi ca și cum umbra ar tăgădui trupul ce o locuiește, ca și cum ar avea pietrele puterea să-ntrebe zeii, să reducă la neant amprenta lor.

Să redai șansele sale imposibilului ar însemna să scrii
ultimul rînd, imprimînd pecetea pe nisipuri a unui chip,
— veșnicia n-ar mai avea preț.

(Ion Caraion)

ÎNTR-O ZI TE DESPARȚI...

Într-o zi te desparți de tine
nu mai ghicești gustul apei
zgomotul vîntului în desîșuri
sau cambrura îmbierii unui trup.
Privești trecătorii întîrziați
mîinile trădează gesturile
și cuvintele ce nu consimt.
Arbitrar devine destinul
Ca un pretext de a aștepta
de a găzdui alte anotimpuri
la hotarele a două vîrste.

(Ion Caraion)

MARC PIÉTRI

Născut în 1936, la Marsilia.

Opere poetice: Madrépores (1965); Histoires du relief (1970).

Despre Marc Piétri

„I-a plăcut lui Aragon și Queneau. A scris : *În această noapte orice e cu puțință...* Da, Marc Piétri, chiar și lumina — acest polip înstelat“ (*Hubert Juin*).

MADREPORE

Sîntem adăposturi la etajele
oarbe
ale-ndemîinatecelor păpălude
cu mari
ochi crepusculari, unii puțin obosiți.
Uriașilor mei străbuni,
nesfîrșitii
(li se-ntăreau bucle pe banca
tavernelor)

le plăcea ușorul lor
zbor pe pantele
durelor tărimuri
cînd fața se limpezea la unele
seninătăți
înaintea încărcăturii, sub focul
tare-ntunecaților arhebuzieri.
Imaginile mi-au reacoperit cu puțină
carne, oasele
Și mi s-a spus : prea subțirele zid
al pieptului meu
fără-nterupere te-arată. Desfrunzesc
ferestrele
și aspre buchete de strigăte
fără inimă
regăsind poate zilnic
un strop
din grația primordială.

(Ion Caraion)

MARC ALYN

Născut în 1937, la Reims.

Opere poetice: Rien que vivre (1954); Demain l'amour (1955); Le temps des autres (1957); Cruels divertissements (1958); Bruler le feu (1959); Délébiles, ides et calendes; Nuit majeure (1968).

Despre Marc Alyn

„Cu o rectitudine pentru impunerea căreia poezi de multă vreme angajați în speculația poetico-revoluționară au folosit decenii întregi, el merge către oameni și se împărtășește din mizeria, neliniștea, răspunderea lor“ (*Jean Rousselot*).

TIMPUL CELORLALȚI

(Fragment)

Totul semăna acelor flori
Ce nu mai au puterea de a trăi
Și vedeam fugind țărmlul
Unui trecut încă sîngerînd
Agitîndu-și spre mine degetele

Sfîşiate, degetele-i de stele:
În timp ce mi se juca inima
Cu fructele limbajului.

Eram nebun așa cum ești puternic
Eram singur așa cum ești o mie,
Dar vîntul caznei mele
Făcea doar un zgomot ca de ac
Pe pînza morții.
Pierdeam sensul luminii
Luminos vrîndu-mi-l
Uitînd că un om nu există
Decît prin suma oamenilor,
Că a trecut timpul
Cuceririlor solitare,
Că-mpărătesc e orice glas
Dacă nădejdea îl face să tremure.

Diamantele îmi scăpau,
Mi-eram mie însumi ganga ;
În somnul cel mai adînc
Mă hărțuia tăcerea ;
Și această dogoare a pielii
Amăreala asta pe buze
Ar fi trebuit să-mi vădească
Orgoliul și slăbiciunea.
Dar deschideam ochii prea mari :
Eram ca oglinzile-acelea
Care reflectă fără a vedea nimic...

Totuși focul mocnea
Sub mușchiul născocirilor mele,
Și-nțelegeam sensul

Dragostei, trandafir fragil,
Al luptei, statuie de nisip,
Al copilăriei, varul meu nestins.

Îți amintești, amintirea mea,
De toate tropăiturile noastre
Pe gheața Istoriei,
Și de toate renegările noastre ?

Mă pierdeam în mâinile mele
Ca-n plăcute labirinturi ;
Toate rănilor se amestecau
Cu lepra absenței,
Cu tînguirile ploii,
Cu complicități vaietelor mele.

De bine de rău, eu trăiam
Ca pietrele ucise
De măciucile timpului,
Mîngîiam totemuri
— Femei aurite, păduri ale insulelor...
De bine de rău, trăiam.
Ca o febră ucigătoare
La timplele călătorului.
Groaza și culorile ei
De scînteii și pucioasă
Mi se cuibărea-n privire.

Ar fi fost de-ajuns un nimic,
O străfulgerare de lumină-n umbră,
Un foșnet de frunze ce cad
Pe drumul nerăbdător,

Un pocnet de rămurele
Sub pașii prieteniei,
Ca exilul să se fărîmîțeze ;
Era timpul foametei.
Cu neputință de uitat.

Spune-mi de fantomele acelea,
Care mă abăteau din drum,
Acele chinuite premize
Ale unui timp pur ce va să vină.
Murdar eram de sîngele meu
Izvoarele mă-nspăimîntau,
Noroiul spre mine brațe-ntindea,
Pină-n inimă eram de murdar.
Cuvintele, sărutările
Pe buzele mele se ciocneau între ele
Ca sub penele unei păsări
Niște-năbușite hohote de plins.

Vorbește-mi de setea aceea
Ce de gîtlejul meu se crampona,
Cînd spre tainicele noastre
Rădăcini pășeam dibuind.

Ferecați erau oamenii
În capitale străni,
Îi iubeam fără s-o cred.
Și mă ascultam cum curg —
Fluviu în vuietul fluviilor,
Fără să-ncerc să forțez
Cercul încrederii.

(Ion Caraion)

INCOTRO MERGEM...

Încotro mergem, pucioasă e spațiul și goană nemișcarea,
Nu ducem cu noi decît puține lucruri, știind că și acest
sărăcăcios bagaj ne va fi luat.
Încotro mergem, reversul cuvintelor — care tăcere este —
mîngîie palma care nu mai e
Și dacă se întîmplă să iasă uneori în urzeală vreun fir,
Pierzi veșnicia de vrei să-l prinzi.
De bine de rău, încotro mergem, nu prea există suferință.
Nici focuri nici monștri, doar o vagă amintire de sare pe
lipsa de buze
Și nebuneasca idee a unei corăbii ce vine spre noi de pe
mare
Timpul, încotro mergem, visează să existe, să se nască și
să moară
La nesfîrșit, în vuiet, cu valurile și vînturile.
Gesturile noastre, slobozite de forme, ne urmează ; trebuie
să ne mai strîngem spre a le face loc
Pe muchia de umbră pe care ne clătinăm
Între doi ciorchini de amețală.
Încotro mergem, noaptea fără țarmuri se destramă ;
Zăpada-i neagră printre vechi buze se strecoară
Pînă la mușchiul istovit, în ceea ce a fost colivia sa,
Continuă să zvicnească și să-și aducă aminte.

(Ion Caraion)

NOAPTEA LABIRINTULUI

Încîlciată rețea de culoare asemenea venelor
În care circulă sîngele întunecat al taurului, scări
Cu trepte mai tăioase ca spada, silozuri, celule

Ale căror pereți cuprind același spațiu (orb, el
Cunoaște pe degete fiecare colț al pietrei
Din Creta ascuțite colțuri pe care Dedalus le-a vrut
De-o monotonă mărime pentru mai marcă disperare a
palmelor),

Uși oarbe zidite, deghizate ieșiri unde strălucește
O lumină contrarie corneei crude, monstru
De arhitectură în care orbecăie sumbra făptură
Născută din Fiară și Femeie — infern al infinitului
Născocit Labirintule, ți se întâmplă să te pierzi în tine.

★
În golul tăcerii, absența și cuvintele se coc,
Îmbietoare noaptea a cărei pulpă ascunde lumina,
Galeriile suprapuse ale cuvântului și-ale trupului,
Memoria, fir cu fir, storcînd seva tainelor :
Peste tot ajunge halucinatul miez care dospește.

★
Grăiesc unii (fără să știe) că el zboară sub bolțile
Labirintului, neauzite muzici mergînd înaintea
Unui liliac. Alții spun că se vaită. Cine ascultă
N-aude totuși nimic decît gîlgiiala propriului sînge la
tîmple.

★
La ce bun zeul pe care-l îndopăm cu tămîie și sînge,
Dacă el nu ne-mplinește rugile ? Caute-și altunde un loc
La fel de răcoros ca templul acesta de robii noștri înălțat,
Un popor mai supus proorocirii din preziceri, dacă
De subpămînteanu-i vrăjmaș nu ne poate slobozi.

★
Necutezînd să tăiem acel nod gordian de culori și poteci
În inima căruia el stă ca-n firele-i de păianjen,

Mai bine-l adorăm. Ceea ce ucide nu se poate
Înfrișătorul nevăzut, merită dumnezeirea.

★

În afară de pasăre, nimeni nu știe citi zorile
Care pe domnia
Aerului se-ntemeiază.

Noi existăm din cînd în cînd
Pe furiș
Ca o clipire a ochilor
De-ndată cuprinși iar de-ntunecime și nepătruns.

★

Noapte animală
Te port înlăuntrul meu
Și-adesea plîng soarta
Care m-a făcut pe jumătate lumină.

(Ion Caraion)

MICHEL VACHEY

Născut în 1939, la Villeneuve-sur-Yonne.

Opere poetice: La chute d'un cil; Galaad en miettes (1967); Scène d'Ob (1969); Amulettes maigres (1970); Algèbre de boules; Le déclin du jute; Coulure /ligne (1970); Portrait de la France (épigrammes plates); Caviardages (1972).

Despre Michel Vachey

„Dar cuvintele nu folosesc oare și nu vor folosi decît să spună și să tot spună? Iluzorie concepție, în urma patristicei și a filologiei nucleare.

Michel Vachey, el, face să alunece cuvintele pe bandă, mici sfere cu lovituri de coadă leneș dirijată, și le obligă să meargă neîncetat pe lîngă malul plictisitor al semnificațiilor, fără să atingă niciodată mahlurul țărni al expresiei.

Vom trage din asta oarecare învățătură, în pofida moralei și a dicționarului“ (*André Pieyre de Mandiargues*).

FIRAVE AMULETE

★

moarte scrișnită un radio mici etaje de sticlă
coridoarele miros a mandarină

fotografie înțepenită
evidență oblon perpendicular
mătase a betonului
șterpelită cucuvăilor mării
control al unui oraș nesupus
flăcări sticle vederi bucăți de scară
dibui în această rarefiere unde arma
de la sine visează asfalt
lumina unduită orașul urcă
veninos undă scurtă masacru suflat
camioane ale poliției cu miros de biberon
din casă de bani nouă de gheată putredă
oraș răscroit această femeie
carne precisă altă faleză

Lagăr situat la extrema
vitrină
întortochiată ori nori
broșuri de insecte
fac zigzaguri între pietre
în miezul frisonului
frontierele se înconvoaie

rădăcină fără rădăcină
parfum de păsări de negăsit
Grădini
de obuzuri căzute
deasupra mării orașul
sfântit cu indecență.

apa moartă a geamurilor
urme de pneuri
în fundul bibliotecilor

pămîntul
ciorchini de rîndunele
niște fantome pășesc pe zăpada putredă
poduri august mereu și mereu
despuiate desnodate pe zloată
clandestină

★

vîntul vine în mînă
fir de frică
vede

lungile cheiuri albe
o tină ră fată pe care
ziduri calme de zdruncinături
peștii închiși
între loviturile de bombe.

(Ion Caraion)

JEAN-PHILIPPE SALABREUIL

Născut în 1940, în Neuilly-sur-Seine ; mort în 1969.

Opere poetice: Juste Retour d'Abîme (1965).

Despre Jean-Philippe Salabreuil

„Bucuria de a se căuta, groaza de a-și da seama că se găsește. Rana lucidității, vindecarea de vis suspendat de vreo creangă, în văzul cerului, în ciripitul unei păsări. «Eul» ucis, și lumea largă ca o salvare totdeauna amînată cu, între ele, gingășia cuvîntului care, jucîndu-se, știe însă pînă unde poate arbitra conflictele. Nu atît limbajul este cel ce suportă uimirea, ci uimirea înaintea limbajului este aceea care invocă — atît de scurtă, atît de necesară în trecerea ei — facultatea încîntării. Și deodată Salabreuil își descoperă forma, admirabilă și compactă, în care-și poate rosti cel mai bine contradicțiile : poemul în proză, o perpetuă confesiune de magie blîndă“ (*Alain Bosquet*).

IVITU-MI-TE-AI CA SA MA ULUIEȘTI

Arhaica Lactesență din osuarul tău cu
Frumoase mădulare boite cu sînge a vibrat : erau
zori

Acolo — iar cînd în adîncul unor reflexe de aur eroii
Styxului te vegheau ivitu-te-ai ! O, floră
Deschisă văpăilor în aticul pustiu :
Acum cînd au răsărit sumedenie poamele purpurii
de infern

(Prea plecate crinilor tăi) unde să te aflu din nou ?
Aici cînd nu mai lumineai cu ochii
Din nou înfloriți nici cochiliile mormintelor nici neaua
Pe criptele de os și nici ființa-mi pierită ; bătrînii
păuni

De supărare căzut-au în dragoste și se-ngroapă
Înainte-ți ! căci grămadă ai suit treptele
Hipogeelor negre și coborai pentru somn !
Atunci cînd nimic din singele tău nu mai ardea
sub pămînt

Ai coborît ! Nu vreau să mă prăbușesc în acest soare
În care ivitu-mi-te-ai ca să mă uluiesti ! îngroapă-ți
în mine ochii însîngerăți sub lacrimi de stîncă
Ori vino ! dezlănțuie-te ! O, dezghioacă-ți fructul
din cîrligul

Lui Hades și urcă ! Așa cum laolaltă strălucesc
În moarte făcliile singelui nostru redeschis
(Așijderi două iubiri de aur vor arde-n luminile
cerului)

Ci nu : străvechea toană de seninuri a apei ce
se-nfioară

Mărturisea vipiile morții tale ! și te-am văzut
Înclinînd spre lumină mării-ți crini la întrecere
Cu porfirul unui arc pe pietre de mormînt !
Ori mergi de te odihnește ! și-ar fi bine ca Erebul să fi
avut

Locul tău cu zambile în această viață de foc : știut-am mai
bine

(Cernit astfel) să te reiau O ! simulacru

Și tu strigînd că mă vei redeschide după
Asfințirea florilor : uită-mă ! culege-voi
rodul.

(Ion Caraion)

LA SÎNUL NEGRU AL TRANDAFIRULUI

Ce sălbatic ai fost ! un falnic păun de astru roșu
Aprindea zidul colorat de gîndurile mormîntului
Mai plumburiu și tu : vipie stîncosă ! pe coasta
Ce mișcă
Extaziată de apele gloriei în zori O !
Te vei recunoaște ? Așa încît să trăiesc
În sfîrșit lîngă tine care dormi (da) cînd unda cea vie
Și zugrăvită ți-o împodobi cu făclii ochii vedea-vei !
Vie veghea ! desfășurîndu-ți giulgiul către
Osuarul cu crini îngrămădiți al singelui
Unde mă lumina moartea (tu) înălțîndu-te ! or du-te
Și cum acoperit-au zorile cu fructe de văpăi
Răsimbătrînitul
Humus îmbujorînd zeii infernului O ! crești !
Acolo să-mi fie în plină stîncă soarele vărsat
Extazu-nsîngerîndu-l ! e acolo ? cînd zeul
de aur
Gravita în astru noi ne zămisleam ! ce
sîngeros cîrlig
De stîncă mușcă la sînul negru al trandafirului ?
năpastă !
Or am fost doi ; am ars doar noi doi
În noi sîngele nostru-ncarnîndu-ne ! și chiar
în praguri
În flăcări de inferne înflorite ni-s acum

Zorile ? ci te uită : O ! veche artă
Cu ochii tăi împodobind aurul vechi ! și pleacă
O ! Psyche pricinuind roșii răni îngropate !
Prea tulburată ești (mori) nu mai înflori niciodată
Încă o dată : că vrei fructul ce l-ai vroit ?
Dacă miere a fost ori groază ? nu ! reaprinde-ți
Ades metalele purpurii ale trupului
Ca să zugrăvești în gândurile (mele) care te voi împodobi
moartea !
Pururi ! și spune : te-ai ivit în postumul
aur
Pe cerurile negre oseminte ale vechei cărți
Redeschise ! convulsii ! citirăm un refuz
Însingerat ! asta a fost ieri ! vezi : pe mormintele
zorilor
Unde legați stătum focul arde încă.

(Ion Caraion)

PE UN CÎMP DE-NTUNERICURI

Asta începe și sfîrșește în aceeași clipă. Niște scurte
jeluiri ale unei păsări rătăcite departe de lume. În
genunchi prin iarba neagră și bogată-n snopi de veche pur-
pură ea-i cea (slăbănoaga noastră slujnică sălbăticiune în
umbra deasă) care fără zgomot murmură o rugăciune. De-
ndelungată vreme o seară aspră a coborît zi de zi peste
biata grădină. Azi mai domoală și mai cu luare-aminte
parcă, mă descoperă și o descopăr și-om trăi unul într-
altul.

Aici, mai zbuciumat, cerul a ridicat cornul acoperișului
meu bolnav. Pentru o clipă și către miază-noapte un nor
sălășluit de lumini se zbate înaintea nopții. Din sînul ce-
turilor, un lăcaș luminat s-ar spune, plimbîndu-se prin

această înălțime stearpă. Dar vatra noastră (a noastră pe pământ) e întunecată și singură-și deschide ușa asupra stinsei adâncimi. Atunci cînd pătrund cu cite un gemantan în fiecare mină o aud în spatele meu pe violenta fată ce se năpustește și trîntește porțița și o rupe la fugă pe drum.

Singuratic, nu mai am nume. Voi veghea asupra cîmpului meu de-ntunericuri ca un munte anonim în zăpada lămpilor.

(Ion Caraion)

HELENE SEVESTRE

Născută în 1955, la Buenos Aires.

Opere poetice: Poèmes sauvages (1972).

Despre Hélène Sevestre

„Imaginile se estompează, cîntecul se desfrunzește. Și în povestirea-poem ce închide cartea, unde extrema despuiere e bogăție, îmi pare că Hélène Sevestre descoperă un limbaj exact al trebuințelor. Ascultăm, atunci, la o tinăra fată solitară care, cu o superbă convingere, își rostește voința de a rămîne intactă în mijlocul metamorfozelor haotice ale făpturilor lumii și în lume. (...)

E un soi de etică feroce care o împinge să refuze risipirea. (...)

Instalată în tragic, ascunsă în sineși, încercînd să se sustragă tiraniei realului, această fragedă și mare poetă romantică nu va fi de acum înainte decît ceea ce propria-i voce va face dintr-însa” (Hector Bianciotti).

PASARILE OARBE

Să fi fost ani și ani un chip voinic, strălucitor ca un obiect lustruit

Un zdravăn chip cu trăsături neschimbatoare, cu ochii mari, care niciodată nu clipesc însă și nu tremură, după cum niciodată nu văd.

Să fi străbătut coridoarele de gheață, ulițele de zăpadă
trandafirie sub ceruri asemeni unui revărsat unic de zori
de zi.

Să fi avut în mină o rumenă floare ce se deschide. Ce
înmugurește. Ce se înmulțește.

Să fi tras la necunoscute maluri ripoase unde orhidee
cu corole funebre zemuie în ciorchini.

Și să fi adorat nu știu ce zeu, aplecat peste întinderi
unduitoare de flori albe ori de copaci cu poamele de aur.

Atunci când pământul întreg era un vas de gladiole sau
de ciclame, să fi rămas o mîndrețe de chip fără cute, ca o
maree stătătoare.

Abstract în spațiul său restrîns, în lutul său desăvîrșit
pe care nici sorii întunecați nici furtunile luminoase nu-l
tulbură.

II

Ca pe o operă antică sau ca pe un vas de porțelan
indigen, o crăpătură imputînat-a acest incolor chip.

Și s-a ivit o zgîrietură.

Vasul e fără gest, nemișcat, spart.

El e acum

Cel ce-și amintește.

Și adulmecă aerul cîmpiilor antice.

Și umbra soarelui și spuma spongioasă

fi irizează mădularele de oțel puternic.

Are un țipăt nostalgic și blajin de pasăre lividă cu
pupile mari.

E lacom ca o uriașă algă visînd la prăzi
cu solzi fosforescenți, albaștri sau verzi.

Dar el, el visează oceane lichide și sori marini,
largi mișcări uleioase de valuri.

III

Ca trestile și ca mlaștinile, tu nu-ți cunoșteai
în trecut stirpea.

Erai firesc așa cum e pământul pe care umbli,
și apa ce o bei.

Firești erau sorii înghețați și zăpezile viorii.

Dar ai pierdut melancolia finurilor noaptea
și gravitatea copacilor sădiți.

Nu vei mai fi, trup al meu și chip al meu,
înlănțuit în rotirea stelelor căzătoare și în
bataliștea miresmelor.

Ți-ai pierdut melancolia și gravitatea
și apartenența la lucruri.

Ți-ai pierdut acel chip de lut orb.

Te-ai despărțit de miturile antice.

Și noaptea va fi fără lună

Iar pământul fără emisfere
deasupra-ți.

IV

De atunci el ajunsese un lucru de rînd.

Și se ridicau pe mare cîteva flori
roșcate și moarte, și ele erau ultimele
trofeie.

Ramurile de palmier de sub stratul de scoici livide
și orașul în dune sub lună au murit.

Așa cum au murit peștii aruncați pe uscat și acele
neprihănite păsări pe care, în grămezi, deasupra-i,
vîntul le-a legănat.

V

El, de la flori, a luat înmugurirea bruscă
și mărunță,

De la pădurile țesute cu zori castanii,
scămoasa umbră

Și de la păsările îndepărtate, cîntecele sacre.

În el a fost seninătatea mișcătoarelor nisipuri

În el, gustul poamelor aromate, portocală sub
neguri,

Și bronzul stelelor siderale și al stelelor
marine

Și caldarîmurile orașelor au fost roade coapte
desprinzîndu-se, iar trotuarele — țărături de plantații
de palmieri.

VI

O floare, apoi alta și noaptea ele podidiră.

Ca niște incendiere viziuni care apropie
zidurile.

În timp ce neamuri întregi țîșnesc la suprafață
și țîșnesc păsări oarbe.

Izbucni o floare

Și se rupse

și-și împărți noaptea.

Fantasme ca niște santinele la marginea cerului,
ca niște zei înfrigurați care șerpuie, se cațără
și suspină.

O lopată să adun păsările negre,
căzute pe acoperișuri și în moarte.

VII

Păsări fără de aripi în circa unui cal
marin cu înotătoare flexibile.

Și pe mal, alte păsări, cu pieptul acoperit
de scoici.

Și negrele contururi ale unei catedrale fără
dom și fără-acoperiș.

Pe un închipuit altar s-a depus un buchet
de meri străvezii.

Noaptea se dilată ca o uriașă floare nocturnă
cu petalele deschise în cupole mari.

Și foarte departe, îndărăt, ca o făgăduință
zădărnicită și ireală, o nevăzută turmă de coline
albastre.

(Ion Caraion)

CA... EPILOG

Aproape 60 de poeți români în viață ori dispăruți (unii dintre cei mai de seamă, incontestabil) traduc aici multe din piesele reprezentative ale unui număr de două ori și jumătate mai mare de poeți francezi, ilustrând polimorfic harta ultimului secol de lirică modernă. E secolul în care — după cum se știe — s-au produs (cu prioritate în Franța și cu acea incomparabilă amploare ce încă își aruncă razele asfințitului peste copiii continentelor) cele mai insolite opere și moduri poetice, un larg evantai de direcții, școli, curente, aventuri și experiențe artistice izbucnind cu succesiunea unor explozii mirifice și determinînd o seducție molipsitoare. Oricare ar fi meridianele de mîine ale poeziei lumii, viitorul ei a trecut prin Franța și adevărul acesta nu se va nega niciodată, așa cum Elada cu magnificentele sale masacre de glorie și viziune nu mai poate fi în veci dată afară din spectacolul culturii omenirii.

Se prezintă cititorului o antologie din poezia franceză a ultimului secol și concomitent o antologie din echivalentele în românește cele mai izbutite, apărute în cuprinsul aceleiași sute de ani și purtînd amprenta artistică, firește, a aceloră dintre fruntașii poeziei noastre care s-au ilustrat

în îndemînarea transferării din sensibilitatea unei limbi în fiorurile și misterul alteia a unei neîntrerupte varietăți de idei poetice, de interogații, experiențe și imprevizibilități.

Nu convingerea cumva că poeții mari (măcar la vreun popor sau măcar în vreo epocă) pot fi numeroși s-ar afla în măsură să explice abundența de nume, aproape 150, întâlnite în cele 3 volume ale acestei antologii, ci doar presupunerea că se cereau confruntate odată cît mai multe moduri lirice, cuprinzînd pe cît posibil o largă scară de investigații, de hazardări, de biopsii — de la cele ale succesului pînă la cele ale eșecului.

Au existat poeți mari și au să mai existe, e o meschinărie a gloriei, care s-au înălțat pe stratificații munți de ratări (cîteodată ridicole, cîteodată tragice) a destui precursori poate mărunți, poate anonimi, în orice caz uitați, însă nu întotdeauna chiar fără orice importanță și, cu toate că adesea ai unei soarte ingrate, nu întotdeauna chiar ai soartei ce li se cuvenea.

De aceea antologia de față, generoasă doar în aparență, nu e decît oglinda unui dublu criteriu : selectiv și expozi-tiv. Statuile stau lingă eboșe.

Dacă ea s-ar fi supus criteriilor capricioase doar ale semnatarului acestor rînduri, el sau altul ca el întocmind o alegere preferențială, explicată și explicabilă prin opțiunile, eroarea sau riscurile ce și le asumă ficțiunea unui singur scriitor, desigur că arhitectura sa ar fi arătat altfel decît acum, compusă din și cu truda a cîtorva zeci de traducători din cîteva epoci, fiecare cu decaloagele și pianele sale.

Dar nu e de nesocotit nici reversul situației, căci în diversitatea cromatică și tonală a întreprinderii de față ochiul curiosului poate zăbovi plăcut sedus, mulțumindu-se cu un paradis de țepușe, zaharicale, zarve, înfrînări, alămuri și contagiuni ici-colo feerice.

Față de franțuzi, care au ajuns de mult la sinteză și geometrie, noi... călătorim încă. E cea mai grea conștiință a traducătorului. Căci ea înseamnă piedică și limită, umilință și scrișnet. Înțelegi, însă altuia n-ai cum spune decât în parte. Virginitatea materialului și refluxurile deflorării lui. O altă estetică. Numai cine nu știe acest lucru cu tortura propriului său intelect și-ar îngădui să acuze însă și să tăgăduie proorocirile tălmăcirii. Piatra e grea, lesniciunea e ușoară, dar cugetul veghează dincolo de lesniciuni și de piatră. Căci par ca proorociri încercările cuvintelor de a face într-un singur spațiu două treburi : pe ale lor, care țin de un sistem și pe ale mecanicii limbii, care țin de alt sistem.

Ei, și totuși...

Cearța cu lumina mulge stele.

E un lapte de enigme și de rouă cu care pansezi aripa spaimei : ca să se zbată mai transparent, ca să-și transfigureze moartea. Merinda ei. Pe drumuri de centauri și oracole.

★

Incepînd de la elevi, studenți și profesori și mergînd concentric pînă la marele public și pînă la cei mai capricioși lectori (sferă ce nu-i exclude pe înșiși creatorii de literatură și nici pe exegeții ei) din antologia aceasta pe care noi — dacă am fi putut-o avea totuși la vîrsta adolescenței — economiseam în mod ideal niște îndelungi ani de zile și nopți consacrate lecturii și studiului prin biblioteci publice ori particulare ; din antologia aceasta se pot satisface, alimenta și ispiti curiozități foarte diverse, în ciuda oricîtor imperfecțiuni, obiecții sau năzuiri legate inerent (și pururi) de orice asemenea strădanie, oricît de scrupuloasă, de meritorie. Așa ne amăgim...

Dar fiecare antologie pare-se că va fi întotdeauna (absoluțul e altceva) o antologie posibilă. Coaforii pot vehicula

neîncetut o fantezie prodigioasă pieptănînd, bineînțeles, mereu și mereu, altfel pletele aceluiași cîntece suverane. Contează doar pasiunea pură. Dacă mai contează ceva...

Noi, pe cît omenеște ne-au știut servi aprehensiunile, n-am omis însă dezideratul frumuseții integrale de dragul, numai, al iscusinței și liniilor cîtorva șuvițe de păr răsucite cu meșteșug ori ostentație. De aceea în paginile de față se îmbrățișează și întretaie, se rotunjesc și desfoliază, adună vigoare și cristali cîteva idei cardinale: viața și ipostazele ei, combativitatea și atributele libertății, copilăria și — cu gama lui de metamorfoze — jocul, rezistența și oroarea de falsitate, burghezie, măcel, împilare, prostie sau hidoșenii, arpegiul erotic, umorul, refuzul ofensei, denunțul nopții, inteligența ori sondajele memoriei, mercurul speranței, divertismentele savuroase, retragerea din ultragiu și angajarea în risc.

Aici se încrucișează, între altele, imaginea Comunei din Paris cu imaginea trădării, film de victime și călăi, războiul și bursa neagră, prizonieratul și exilul, Auschwitz-ul, Oradour-ul, Hiroșima, viitorul și bacilii incertitudinii, Spania cu coșmarurile, boema cu ficțiunile, cu autodevorarea, cu absurdul, prizonieratul și duminicile, muncitorii, dragostea, luptele de tauri, șomajul, vinul, perdiția, vehiculele, hotelurile, protestul, pacea, copilul și inconformismul. Un inconformism de acea robustă speță care fabrică în istorie remanieri cumplite.

Aici artele se omagiază între ele: coregrafia, muzica, teatrul, chiar saltimbancii și circul devin teme orfice, obsesii: îndeosebi plastica (El Greco, Watteau, Ingres, Vernet, Henry Rousseau, Gauguin, Courbet, Brâncuși, Modigliani, Picasso, mai toată „Comuna Picturii“) cunoaște răsfațul de atenție pe care poezia și poeții se grăbesc să li-l acorde, acordîndu-și-l.

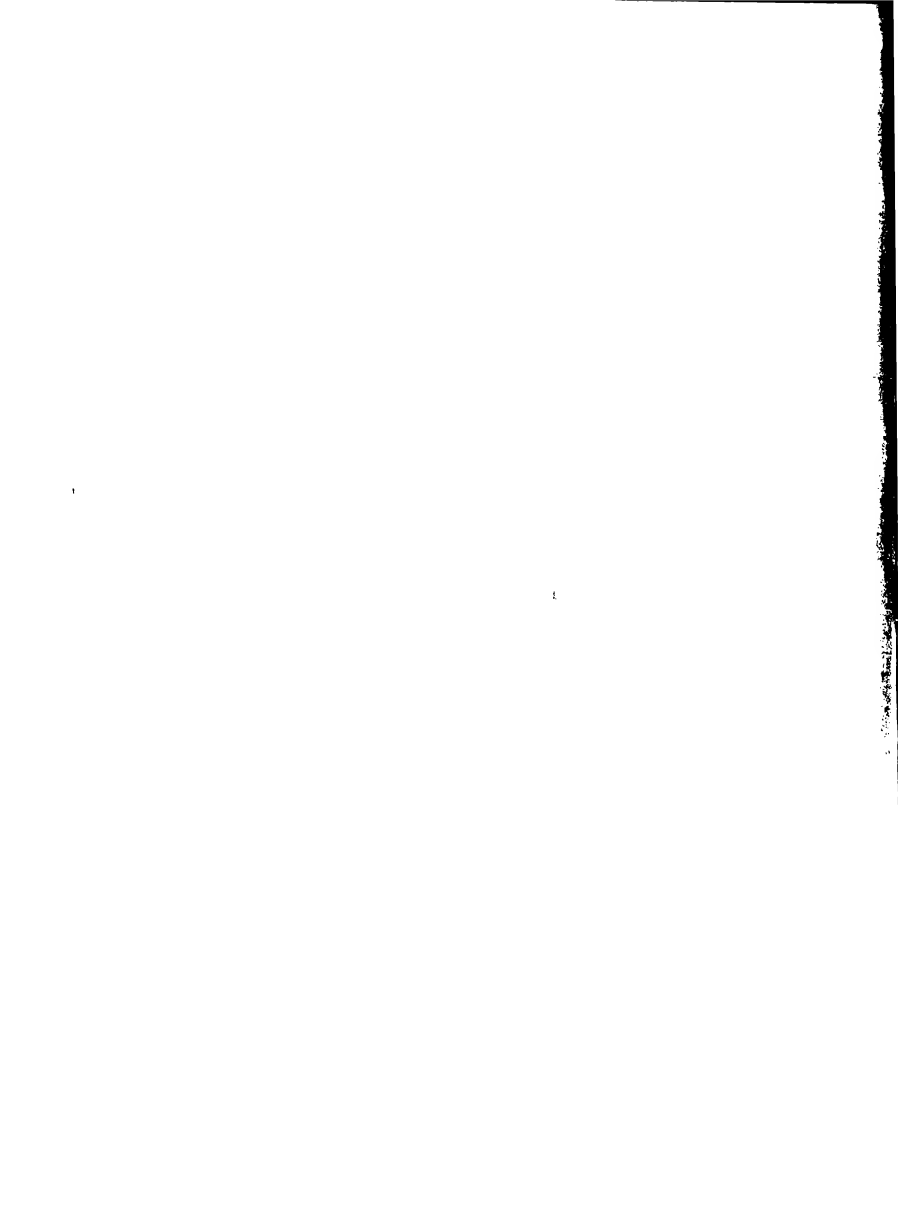
Aici Parisul (evocat în versurile lui Rimbaud, Jean Moréas, Jules Romains, Pierre Reverdy, Raymond Queneau,

Charles Vildrac) și libertatea (pe care o cîntă la întrecere Charles Cros, Paul Eluard, André Gaillard, Jacques Prévert, Pierre Emmanuel, Michel Deguy, Jean Malrieu, Andrée Chédid și cîți alții...) alcătuie un singur aer, ornat cu portretele și cu silueta unor iluzioniști și chinuiți ca Villon, Lamartine, Lautréamont, Verlaine, Appolinaire, Jacques Rivière sau Artaud.

Cît despre artele poetice, programatice sau difuze, succedîndu-se în viziunea lui Verlaine, Yvan Goll, Raymond Queneau, Jean Grosjean, Yves Bonnefoy ș.a.m.d., ele fac pereche unor substanțiale cogitațiuni sau nuclee alegorice al căror accent e pus pe destin și pe destinul poeziei, pe ființa ei de prezumții și impalpabilitate.

Dacă așadar mai la fiecare autor — în locul, poate, al unor poeme pe care uneori alți ageri magi printre enigmele poeziei le-or fi iubind mai fierbinte și ar fi vrut să le înțîlnească aici — am ales bucățile exteriorizărilor enumerate mai sus, însă desigur că nu numai pe ele, a fost cu prioritate fiindcă în ruptul capului nu vroiam ca paginile acestei lucrări, să fie în vreun fel niște simple vehicule cu morți, ci o sursă de impulsuni, de principii ale vizibilității care să se iște din toate părțile, continuu, într-un lanț progresiv de asocieri și surprize înnobilitoare. Încolo — cine termină lumea? Și cine, terminînd-o, n-o reîncepe tot de la candoare?

(Ion Caraion)

INDICE ALFABETIC AL AUTORILOR CUPRINȘI ÎN ANTOLOGIE

Alhau, Max, III, 373
Alyn, Marc, III, 378
Apollinaire, Guillaume, II, 35
Aragon, Louis, II, 337
Arp, Jean, II, 119
Artaud, Antonin, II, 143
Audiberti, Jacques, II, 353
Audisio, Gabriel, II, 306

Badin, Georges, III, 305
Baudelaire, Charles, I, 1
Béalu, Marcel, III, 215
Becker, Lucien, III, 67
Bonneyoy, Yves, III, 155
Borne, Alain, III, 247
Bouchet, André du, III, 166
Bosquet, Alain, III, 128
Bousquet, Joë, II, 292
Breton, André, II, 166
Breton, Jean, III, 327
Butor, Michel, III, 283

Cadou, René-Guy, II, 326
Carco, Francis, I, 346
Cayrol, Jean, III, 73
Cendrars, Blaise, II, 82
Chabaneix, Philippe, I, 357
Char, René, II, 421
Chaulot, Paul, III, 241
Chedid, Andrée, III, 260
Clancier, Georgé-Emmanuel,
III, 107
Clandel, Paul, I, 259
Cluny, Claude Michel, III, 332
Cocteau, Jean, II, 107
Corbière, Tristan, I, 147
Cros, Charles, I, 105

Deguy, Michel, III, 182
Derème, Tristan, I, 351
Desnos, Robert, II, 196

Eluard, Paul, II, 130
Émié, Louis, III, 7

Emmanuel, Pierre, III, 118
Estang, Luc, III, 224

Fargue, Léon-Paul, II, 219
Faye, Jean Pierre, III, 269
Follain, Jean, III, 15
Fombeure, Maurice, II, 317
Fort, Paul, I, 226
Fouchet, Max-Pol, III, 233
Frénaud, André, III, 33

Gabriel, Pierre, III, 296
Gaillard, André, II, 123
Ganzo, Robert, II, 299
Gaspar, Lorand, III, 274
Gilson, Paul, III, 30
Goll, Yvan, I, 408
Grosjean, Jean, III, 96
Guillaume, Louis, III, 211
Guillevic, Eugène, III, 50

Ibrahimoff, Oleg, III, 298

Jabès, Edmond, III, 229
Jacob, Max, II, 12
Jammes, Francis, I, 241
Jarry, Alfred, II, 7
Jouve, Pierre-Jean, II, 245

Lacôte, René, III, 236
Laforgue, Jules, I, 197
Laporte, René, III, 194
Larbaud, Valéry, I, 397

La Tour du Pin, Patrice de, III,
81

Lautréamont, Isidor Ducasse,
Comte de, I, 75

Le Quintrec, Charles, III, 301
Levet, Henri J. M., I, 385

Mallarmé, Stéphane, I, 35
Malrieu, Jean, III, 252
Mandiargues, André Pieyre, III,
136

Mansour, Joyce, III, 309
Marteau, Robert, III, 277
Masson, Loys, III, 114
Ménard, René, III, 219
Michaux, Henri, II, 361
Mitaud, Janine, III, 336
Moréas, Jean, I, 179
Morhange, Pierre, II, 313
Mozer, Hélène, III, 340

Noël, Bernard, III, 341
Noël, Marie, II, 289
Nogare, Pierre Dalle, III, 369
Nouveau, Germain, I, 158

Oster, Pierre, III, 365

Péguy, Charles, I, 305
Pellerin, Jean, I, 334
Péret, Benjamin, II, 192
Pérol, Jean, III, 359
Perse, Saint-John, II, 260
Pichette, Henri, III, 174

Piéttri, Marc, III, 376
Ponge, Francis, II, 387
Prager, Marie Françoise, III, 312
Prassinós, Gisèle, II, 214
Prévert, Jacques, II, 397

Queneau, Raymond, II, 409

Réda, Jacques, III, 314
Régnier, Henri de, I, 218
Renard, Jean-Claude, III, 144
Reverdy, Pierre, II, 91
Rimbaud, Arthur, I, 5
Romain, Jules, I, 376
Rousselot, Jean, II, 323
Roy, Claude, III, 256

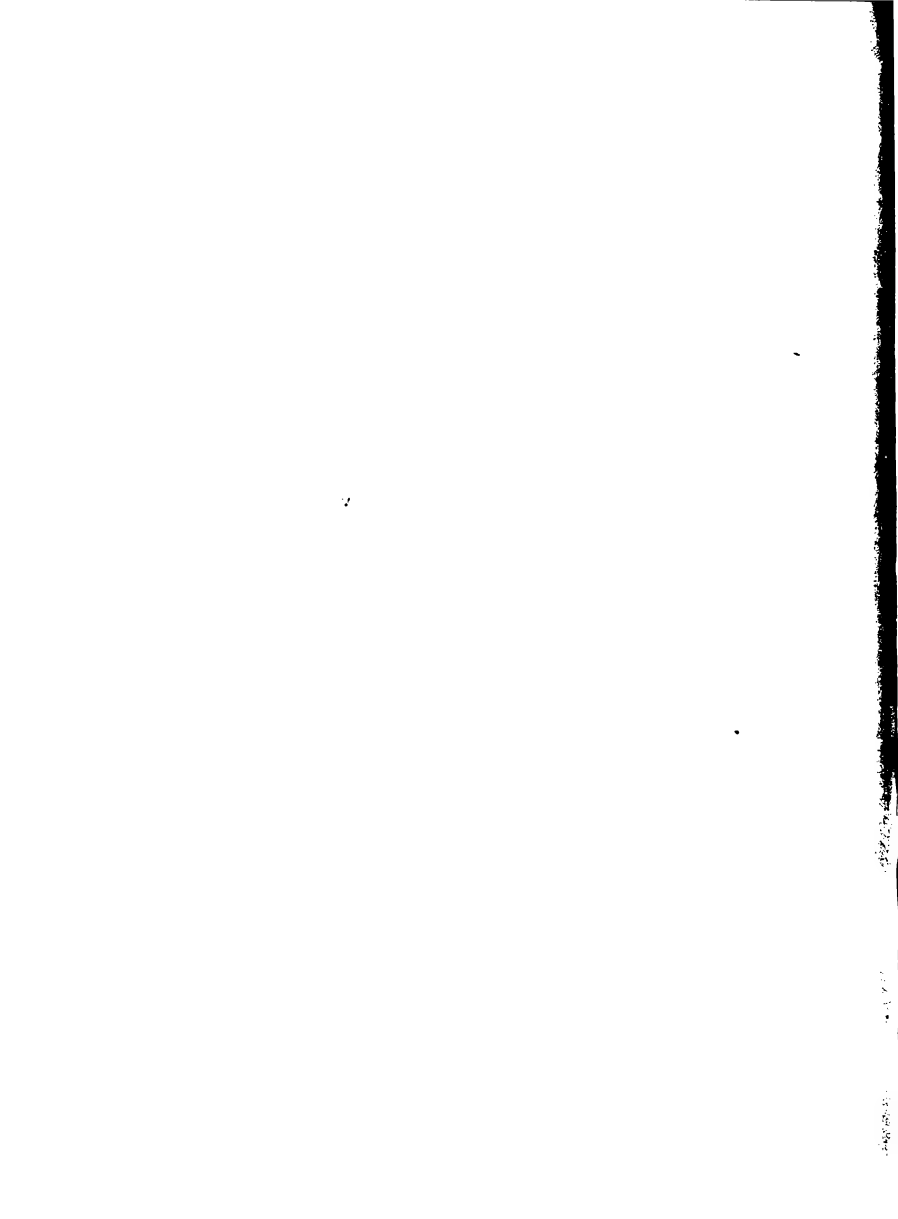
Saint-Pol-Roux, I, 213
Salabreuil, Jean-Philippe, III,
388
Salmon, André, II, 73
Samain, Albert, I, 189

Schéhadé, Georges, III, 61
Segalen, Victor, I, 389
Seghers, Pierre, III, 203
Sevestre, Hélène, III, 393
Soupault, Philippe, II, 182
Spire, André, I, 363
Stéfán, Jude, III, 354
Supervielle, Jules, II, 228

Tardieu, Jean, III, 23
Thomas, Henri, III, 103
Toulet, Paul-Jean, I, 327
Tzara, Tristan, II, 153

Vachey, Michel, III, 385
Valéry, Paul, I, 275
Valet, Paul, III, 198
Vasto, Lanza del, III, 191
Vérane, Léon, I, 343
Verlaine, Paul, I, 119
Viridrac, Charles, I, 368

Yacine, Kateb, III, 322

CUPRINS

PE HARTA NOII POEZII: ROZA VINTURILOR

LOUIS EMIÉ

Ruga lui El Greco	8
Plăcerea celui viu	10
Chipul	11

JEAN FOLLAIN

Seară de epocă	16
Atacul poștalionului din Indii	17
Fierărie	17
Semne pentru călători	18
Peisaje omenești	19
Frumoasele înecate	19
Odinioară	20
Evenimente	20
Furnici negre	21
Ce meserie!	21
Structurile timpului	22

JEAN TARDIEU

Oradour	23
-------------------	----

Domnule Domnule	25
Studiul pronumelor	28

PAUL GILSON

Decît la viață, decît la dragoste	30
Suicide Club	31
Amintire	32

ANDRÉ FRÉNAUD

Bradenburg	34
Epitaf	35
Chipul enorm al zeiței Rațiunea	35
Mustrare	41
Oră de copil	42
Paști	42
Mașină inutilă	43
Mi-am zidit casa ideală	43
Cu ură dragostea mea, poezia	44
Dincolo de sat	44
Cine posedă ce?	45
Ca și cum...	45
Patricia	46
Cuvintele poemului	47
Merindele pămîntului	48
Cine ?	48

EUGÈNE GUILLEVIC

Farfurii de faianță	51
Da, fluvii — da, case	51
Bou jupuit	52
Căpcăunul zadarnic mîncase...	52
Mahala	53
Întotdeauna toamna...	54
Țară a fericirii	55
Elefant	56

Peștișorii roșii	56
Opriri	57
Rotund	57
Locuințe	58
Cîntec	59

GEORGES SCHÉHADÉ

Obraz și degele...	61
Fiindcă n-avem vești...	62
Iubito năpădită de lacrimi...	62
Cînd fremăta-va toamna...	63
Îngerii mă-nvăluie...	63
Ploaia mai dulce ca turmele...	63
O lună O soare	64
Sărmane Lamartine...	64
Macilor voi nu veți fi...	65
Cînd noaptea	65
Ei nu știu...	65
Dacă întîlnești un porumbel	66

LUCIEN BECKER

În cartierul prin care	68
Tavanul ascultă	68
Rană de sînge...	69
Cuvintele	70
Soarele în pietre...	71
Cum să ieși din odaia noastră...	71

JEAN CAYROL

Adio, pămînt	74
O, noaptea aceasta...	76
Vreau acel port pierdut...	77
Mi-e bucuria strînsă...	78
Pericol de moarte	78

Lumea în imagini	79
Scris pe zid	80

PATRICE DE LA TOUR DU PIN

Preludiu	82
Orașul	83
Copiii lui septembrie	84
Nașterea lui Ullin	87
Legendă	89
Spălătoresele	90
Chemarea	92
Bucuria	94

JEAN GROSJEAN

Alef	96
1. <i>Îndoială</i>	96
2. <i>Neliniște</i>	97
3. <i>Lehamite</i>	97
4. <i>Teamă</i>	98
Beth	98
5. <i>Cuvînt</i>	98
6. <i>Gest</i>	99
7. <i>Duh</i>	99
Nimic nu sporește	100
Elegia nr. 6	101

HENRI THOMAS

Vosgii	103
Cortegiu	104
Solia omului de zăpadă	105
Orizonturile ascunse	106

GEORGES-EMMANUEL CLANCIER

Amintire	108
--------------------	-----

Cîntecul ce-l port...	109
Martorul	109
Fiul	110
Nici un soare...	111
Nocturnă lume de fantasme...	111
Poeme ale pîinii negre (<i>Fragmente</i>)	111
Munte, părinte al visului	113

LOYS MASSON

Copilul	115
Proză de biruință	116

PIERRE EMMANUEL

Tu, Spirit Creator !	119
Ostateci	121
Tînguirile Euridicei	122
Spania	124

ALAIN BOSQUET

Întoarcere	129
Soare	129
Pe marginea poemului	130
Chiar trandafirul...	131
Note pentru o dragoste	131

ANDRÉ PIEYRE DE MANDIARGUES

Monumentalele necuviințe (<i>Fragmente</i>)	137
Țara lui Wolfgang Amedeus	137
Floare de piatră spre a-l saluta pe Antonin Artaud	138
Nopti	140
Ultima rană	141
Oaie neagră	142
Un popas	142
Cea banală	142

JEAN-CLAUDE RENARD

Accest totem	144
Noaptea	145
Catren	145
Mireasma lui Dumnezeu	146
Incantația lumii	146
Incantațiile copilăriei	147
Depărtarea focului	149
<i>Cind iarba va fi arsă</i>	149
<i>Fulgerul îngropat</i>	150
<i>Precum o lână pură</i>	151
<i>Pe jumătate-n moarte</i>	151
<i>Greșeala — suferința</i>	152
Spațiul cuvîntului	152
Poem românesc	153

YVES BONNEFOY

Teatru	155
Artă poetică	156
Grădină de portocali	156
Capela Brancaccio	157
Dreptate	157
Locul luptei	158
Locul salamandrei	159
Vara nopții	159
Artă poeziei	160
Podul de fier	160
Nedesăvîrșirea e culmea	161
Toată noaptea	162
Același glas, pururi	162
O piatră	163
Locul morților	163
Copacul, lampa	164
Seara	164
Pe o Pietă de Tintoretto	165
Lumina serii	165

ANDRÉ DU BOUCHET

Meteor	166
Accidente	167
Zidul următor	167
Pilpiire	168
Stingere	168
Motorul alb (<i>Fragmente</i>)	169
Vinul zilei	171
Larg de câmp	172
Chipul căldurii	172
Aer	172

HENRI PICHETTE

În fața oglinzii	174
Atac	175
Ea	177
Mulțumesc	177
Tu care ești din popor și din topor (<i>Fragment</i>)	179
Bocetul tinărului mort	180

MICHEL DEGUY

Aici	182
Libertate	183
De Siegfied...	183
Aromă de mere...	184
Poetul	185
Ciclopul	185
Cerul ca un copil...	186
În duminica asta de zece iunie...	186
Cind vîntul jefuie satul...	187

CONSTELAȚII

LANZA DEL VASTO

Mireasma vieții	191
---------------------------	-----

Peisaj	192
Casa din vînt	193

RENÉ LAPORTE

Noapte marină	194
Casa dărimată	196

PAUL VALET

Poezia	198
Paul Valet	199
Omagiu lui Verlaine	199
Rețetă de poezie	200
După Auschwitz	200
Poezia mea	201
Cimitir marin	201
Libertatea	202

PIERRE SEGHERS

Septembrie 1939	204
Sistemul cerului	204
Conducta de petrol de la Bassorah	205
Țigani	209
Tu, spune-mi, viața mea	209

LOUIS GUILLAUME

Neagră ca marea	212
În zori, lingă lizieră	212
Cuvîntul îngropat	213

MARCEL BÉALU

Zei	216
Tu vei fi aceea...	217

RENÉ MÊNARD	
Nôtre-Dame	220
Portretul unei femei	221
Și iată acest chip...	222
Preafericita	223

LUC ESTANG	
Puritate	224
Rugăciune de dimineață	225
Copilării	227

EDMOND JABÈS	
Sălbatica	230
Îți scriu dintr-o țară apăsătoare	230
Cîntec de ris în doi	232

MAX-POL FOUCHET	
Cărbune al ierburilor	233
Găina zilei	234

RENÉ LACÔTE	
Metamorfoze	236
April	237
Anotimpul negru	239

PAUL CHAULOT	
Acea zăpadă	241
Floarea anonimă de la Testaccio (<i>Fragmente</i>)	242

ALAIN BORNE	
Rugăciune	247
Să tacă...	251

JEAN MALRIEU

Dacă vrcodată...	252
Ultimul cuvînt	253
Libertate	254
Astrologie	254
Dragostea	255

CLAUDE ROY

Memorie nocturnă	256
Dis-de-dimineață	258

ANDRÉE CHEDID

Singeră porțile	260
Altundeva	261
Drumurile	262
Fierul	262
Somn	263
Poezie	263
Pămîntul visurilor	264
Apa veșnică	264
În grădina clipei	265
Oraș eliberat	265
Libertate	266
O fereastră peste care te poți apleca	266
Cîntecul pierdut	267
Secvență	267

JEAN PIERRE FAYE

Dreptul de continuare	269
Împăturite culori	271
Neobositul desen	272

LORAND GASPAR

Cunoașterea luminii	274
Iconostas	275
Rizi în vis	275
A patra stare a materiei	276

ROBERT MARTEAU

Hoțul și păstorița	277
Coțofenele	278
Metamorfoza amanților	279
Un zeu a venit	279
La Sagrada familia de Gaudi	280
Grenada	281
Sevilla	281

MICHEL BUTOR

Hesperide și heringi	284
Poem scris în Egipt	289

PIERRE GABRIEL

Vara Hiroșimei	296
Scara	297

OLEG IBRAHIMOFF

Zorii zilei de 3	298
Epilog	299
Insomnie	299
Miine exilul	300

CHARLES LE QUINTREC

Memoria mării	301
Încă puțin timp	303

GEORGES BADIN

Cuvinte cu glas scilpitor	305
Muntele cu imaginea ta	306
Lectură sub cer liber	306
Iarba cind a fost strivită	307
Străzi dorite	308

JOYCE MANSOUR

O femeie cocea soarele...	309
Trăiam...	310
Pericoloso sporgeri	310

MARIE FRANÇOISE PRAGER

Gîndesc la moarta	312
Vreau să mimez	313
Frumosul care doarme	313

JACQUES RÉDA

Palat regal	314
Strada Rousselet	315
Toamna pe strada Rousselet	316
Ultima duminică de vară	316
Războiul	317
Aşteptări	318
Trecători	318
Încăierare	319
Maluri ripoase	320
O copilărie	320
Moartea unui poet	321

KATEB YACINE

Ochiul care întinereşte	322
Golburi de iulie	323

JEAN BRETON

Ea	327
Singur ca un animal	328
Da și nu	329

CLAUDE MICHEL CLUNY

Chili	332
Egeea	334
Întîlnire	335

JANINE MITAUD

Viitorul e singur	336
Metamorfozele copilului sau cele patru elemente	337
Mîine	338

HÉLÈNE MOZER

Mijire	340
------------------	-----

BERNARD NOËL

Pasărea de cretă	342
Marele copac alb	348
Noaptea Londrei	351

JUDE STÉFAN

Duminici	354
Călătoria muribundului	355
Romeo și Julieta	355
Vacanță	356
Un bordel din Saragosa	356
Moartea poetului	357
Animale	358
Aziluri	358

JEAN PÉROL

Doamnă	359
Hiroşima	360
Nu se ştie	362
Decembrie	363

PIERRE OSTER

Zei (<i>Fragment</i>)	365
Fragment de poem	367

PIERRE DALLE NOGARE

Descoperire	369
Resturile unei duminici	370
Unghiulară măsură	372

MAX ALHAU

Pindarul zilei	373
A servi imposibilul	374
Intr-o zi te despaţi	375

MARC PIÉTRI

Madrepore	376
---------------------	-----

MARC ALYN

Timpul celorlalţi (<i>Fragment</i>)	378
Încotro mergem...	382
Noaptea labirintului	382

MICHEL VACHEY

Firave amulete	385
--------------------------	-----

JEAN-PHILIPPE SALABREUIL

Ivitu-mi-te-ai ca să mă urmăreşti	388
---	-----

La sinul negru al trandafirului	390
Pe un cîmp de-ntinericuri	391

HELENE SEVESTRE

Păsările oarbe	393
<i>Ca... epilog</i> , de Ion Caraion	399
<i>Indice alfabetic al autorilor cuprinși în antologie</i>	405

Lector : NICOLAE TEICA
Tehnoredactor : ELENA CALUGARU

Bun de tipar 3.II.1976. Tiraj 24 110 ex. broșate.
Coli ed. 13,34. Coli tipar 13,25.

Comanda nr. 50 630
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”,
Piata Scintei nr. 1 — București
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

